

**VARKEN HORA
ELLER KUVAD**

TOLVHUNDRA

En kartläggning av attityder till samt förekomsten
av diskriminering och förtryck i hederns namn
bland 1200 ungdomar och 50 föräldrar i
Göteborg.

Varken hora eller Kuvad, 2016
Guluzar Tarhan Selvi & Amineh Kakabaveh

Innehållsförteckning

Inledning	1
Disposition	3
KAPITEL 1	3
1.1 Undersökningens bakgrund	4
1.2 Genomförandet av enkätundersökningen	4
1.3 Genomförandet av intervjuer	4
1.4 Urval och förklaring	5
1.5 Bortfall	5
1.6 Pilottest	5
1.7 Frågeinnehåll	6
1.8 Bakgrundsförhållanden	6
1.9 Frågor som ställs i enkätundersökningen och intervjuer	6
1.10 Tillförlitlighet	7
1.11 Definition av förtryck i hederns namn	7
KAPITEL 2	
2.1 Bakgrund om informanterna	8
2.2 Asvar för bror och syster	11
2.3 Kontroll av eget privatliv	14
2.4 Kontroll av syster och broder	17
2.5 Olika aktiviteter i och utanför skolan	21
2.6 Klassresa med övernattnig	22
2.7 Skolfester	23
2.8 Övriga aktiviteter	26
2.9 Simaktivitet	26
2.10 Praktik	26
2.11 Läxhjälp	27
2.12 Sexualkunskap	27
2.13 Sportaktivitet	28
2.14 Fritidsgård	28
2.15 Val av vänner	29
2.16 Gå på middag	30
2.17 Bio	32
2.18 Åk in till stan	32
2.19 Förhållande	33
2.20 Etnicitet	35
2.21 Homosexualitet	38
2.22 Förhållande bror och syster	39
2.23 Äktenskap	40
2.24 Samlag före äktenskap	42
2.25 Rykte och släkt	43
2.26 Släkt och vännerns åsikter	45
2.27 Anpassning	46
2.28 Tillit	47
2.29 Jämställdhet	49
2.30 Hedersproblematik	53
2.31 Religiös extremism	53
KAPITEL 3	56
3.1 Slutord	56
3.2 Om du behöver hjälp..	59
Bilagor	
Källförteckning	
Förslag på läsning	

Inledning

Denna kartläggning av vilka åsikter 1200 barn och ungdomar i åldrarna 12-18 år i Göteborgs olika socialt och ekonomiskt utsatta förorter hade om frihet och ofrihet samt om vad särskilt flickor fick göra och inte göra har utförts av vår förening Varken Hora eller Kuvad (Vhek). Denna kartläggning har genomförts i 5 grund- och gymnasieskolor i några av Göteborgs förorter. Undersökningen kommer att användas som ett verktyg i arbetet med att både synliggöra och förebygga förekomsten av diskriminering och förtryck i hederns och/eller religionens namn. Dessvärre är resultatet av enkäten alarmerande om än inte särskilt överraskande för oss som dagligen jobbar med fenomenet diskriminering och förtryck i hederns namn. Vi har också ställt frågor till ungdomarna om de har sympatier för religiösa extremister och om de känner någon som har sympatier för dessa grupper som tex - Daesh/Isis. Inte heller svaren vi fick på de frågorna har varit överraskande för vare sig de som arbetar på de skolor där enkäten utfördes eller för oss som jobbar med ungdomar på andra sätt.

Jag vill först och främst börja med att tacka alla ungdomar och vuxna som har ställt upp och besvarat enkäten. Utan era svar hade vi inte kunnat beskriva den situation som ni befinner er i på ett så ingående och detaljerat sätt som skett. Jag vill också tacka dem som varit behjälpliga under studiens genomförande - rektorer och lärare på olika skolor runt om i Göteborgs förorter. Jag vill även tacka projektledare i Vhek Guluzar Tarhan Selvi som har sammanställt enkäten och tagit fram resultatet. Jag vill även tacka Hans Ekbrand, docent i sociologi på Göteborgs Universitet, som har granskat resultatet. Tack även till Khalid Khayati, universitetslektor och migrationsforskare på Linköpings universitet, som har kommenterat och granskat studien.

Studien består av en kvalitativ och en kvantitativ del. I den kvantitativa delen har ungdomar i åldrarna 12 till 18 år medverkat genom att svara på frågor om sina upplevelser av frihet och ofrihet i vardagen, graden av kontroll hemifrån och friheten att få välja vilka vänner de vill, vilka kärleksrelationer de kan ha, val av livspartner och liknande. I den kvalitativa delen har vi intervjuat ungdomar mellan 12 och 18 år samt vuxna mellan 18 och 55 år. Syftet med kartläggningen är att identifiera eventuella begränsningar i ungdomars och föräldrars liv.

Resultatet är att förtryck i hederns namn är utbrett i de geografiska områden (av oss benämnda som "förorter") och skolor som omfattas av kartläggningen. Enkäten som har besvarats av 1 200 individer är en fortsättning av vårt arbete kring dessa frågor och av vår motsvarande kartläggning i Stockholms förorter som vår förening presenterade i våras. Den undersökningen, som fick titeln Elvahundra, bestod dels av en omfattande enkät besvarad av 1100 ungdomar mellan 12 till 18 år, dels av ett 50-tal vuxna. Den visade att könssegregationen är utbredd i Stockholms socialt utsatta områden och förorter.

Det är i år 17 år sedan Pela Atroshi mördades av sin farbror och 14 år sedan Fadime Sahindal mördades av sin far. Fadime dödades trots att hon under flera år har fört en kampanj i medierna och i ett tal i riksdagen pekade på det hot i hederns namn som många unga invandrarflickor levde under.

De över femtusen hedersmord som Kofi Annan presenterade i en FN-rapport 2005 är tyvärr toppen på ett isberg som heter diskriminering och förtryck i hederns namn och som berör hundratals miljoner ungdomar världen över. Sedan dess har vi i Sverige samlat på oss ett brett kunnande om fenomenet diskriminering, hot och våld i hederns namn. 2008 gjorde Stockholms stad en kartläggning. Ungdomsstyrelsen gav ut rapporten "Gift mot sin vilja" 2009. Carin Götblad gjorde på regeringens uppdrag en utredning 2014. Även en del länsstyrelser och andra kommuner än Stockholm har gjort utredningar och egna kartläggningar.

Varken Hora eller Kuvad är en antirasistisk och feministisk organisation bildad 2005 i Sverige efter fransk förlaga, Ni Putes Ni Soumises. I snart 11 år nu har vi varit verksamma och arbetat på gräsrotsnivå i olika skolor och på många fritidsgårdar. Tyngdpunkten i vår verksamhet har legat på ungdomar och kvinnor i socialt utsatta förorter. Vi hävdar inte att de ungdomar som besvarat våra enkäter i Stockholm och Göteborg är representativa för alla ungdomar i Sverige. Men vi vågar ändå påstå att våra undersökningar pekar mot att upp emot storleksordningen 100 000 ungdomar dagligen utsätts för förtryck i hederns namn och att denna form av förtryck tenderar att gå neråt i åldrarna. Flickors frihet och rätt att fatta egna beslut inskränks av föräldrar, släktingar och av omgivningen. Även om hedersnormen drabbar också killar så är de som tydligast drabbas alltså tjejerna och kvinnorna. Resultatet av denna kartläggning visar också att de vuxnas frihet är mycket begränsad.

Till sist hoppas jag att Göteborgs Stads politiker och anställda, särskilt inom socialtjänsten och på skolorna inräknat förskolan, använder denna kartläggning som ett verktyg för att satsa på det förebyggande arbetet i skolorna och i förskolan. Ja redan på dagis kan de som arbetar där få till stånd ett samarbete med föräldrarna för att sprida kunskapen om främst flickornas fri och rättigheter.

Jag hoppas att du som läsare finner vår rapport givande och intressant. Använd gärna resultatet av vårt arbete och referera gärna till källan. Läs, låt er inspireras och skrid till handling. Som jag alltid brukar säga: Fakta finns, det är handling som saknas.

Göteborg den 25 november 2016

Amineh Kakabaveh,

Ordförande för Varken hora eller kuvad

Disposition

Kapitel 1 - I det första kapitlet ger vi en övergripande beskrivning av vad våld, förtryck och diskriminering i hederns namn är. Undersökningens bakgrund, metod, frågeinnehåll presenteras.

KAPITEL 2 - Bakgrundsförhållanden, olika aktiviteter och intervjuer finns i detta kapitel. Vi redovisar resultatet och tabeller utifrån enkätsvaren.

KAPITEL 3 - Detta kapitel innehåller en sammanfattning och diskussion. Varken Hora eller Kuvad presenterar sina förslag till åtgärder.

KAPITEL 1

1.1 Undersökningens bakgrund

Detta är den andra studien utförd av Varken hora eller kuvad i Sverige om förtryck, våld eller diskriminering i hederns namn bland unga. I vår tidigare kartläggning av förtryck i hederns namn deltog 1100 elever i en enkätundersökning från Stockholms förorter. Kartläggningen heter Elvahundra och är en kvalitativ samt kvantitativ studie. Kartläggningen visade att majoriteten av tjejerna som deltog i undersökningen är utsatta för förtryck i hederns namn.

Vi i Varken Hora eller Kuvad bestämde, bland annat utifrån den tidigare kartläggningen i Stockholm, att genomföra samma undersökning som visar omfattningen av förtryck och diskriminering i hederns namn i Göteborg. Undersökningen heter Tolvhundra och kan ses som ett underlag för att skapa en åtgärds- och handlingsplan för att värna demokratin och rättigheterna för de utsatta. Resultatet av enkätsvaren och intervjuerna presenteras i denna rapport.

1.2 Genomförandet av enkätundersökningen

Datainsamlingen genomfördes från Februari fram till maj samt från september till början av oktober 2016 genom enkätundersökning, gruppintervjuer samt individuella intervjuer.

Föreningen träffar flera hundra elever varje månad och utför workshops samt föreläsningar i skolor runt om i Stockholmsområdet och övriga delar av landet. Genom att starta en lokalförening i Göteborg har våra representanter med tillstånd från skolpersonal genomfört enkätundersökningen.

När vi i början av 2016 sa att vi planerar en kartläggning i Göteborg hörde en del skolor av sig frivilligt och ville delta i undersökningen. En del skolor fick vi även tips om från andra skolanställda samt våra medlemmar och representanter. Dessa skolor kontaktades via vårt kansli i Stockholm med en förfrågan att delta i undersökningen. De berörda fick information om kartläggningen, om undersökningen samt hur resultatet skulle behandlas och presenteras.

När skolanställda godkände förfrågan skickades enkätfrågorna via mail till den berörda i skolan, mestadels rektorerna. När rektorerna godkänt frågor så skickades förtrycka enkäter till skolan. Lärarna delade ut enkäten till eleverna i ett klassrum. Deltagandet var frivilligt och inte obligatorisk. Eleverna har blivit informerade om vem som utför enkätundersökningen och hur det sedan ska behandlas. När enkäterna var ifyllda i klassrummen och under lärarens närvaro postades de till vårt kontor i Stockholm.

Alla enkätsvar matades in en och en med noggrannhet i programmet SPSS som är ett statistikprogram. En efterkontroll av inmatningarna gjordes tre gånger för att bekräfta att varje enkät var rätt inmatad.

Sedan gjordes en analys som skickades iväg för granskning till två universitetslärare.

1.3 Genomförande av intervjuer

Intervjuerna har skett genom att vi har träffat vuxna och ungdomar i Göteborg som vi sedan har intervjuat. Frågorna vi har ställt har i första stadiet varit utifrån enkät frågor. Utöver detta har vi frågat vuxna om hur de upplever sin vardag, vilka hinder de står inför i sina val, om deras liv och

frihet begränsas av andra faktorer och dylikt. Vi har även använt oss av skype för att göra intervjuer. Val av intervjupersoner har varit slumpmässigt i bland annat Sfi skolor, komvux och via föreningar vars medlemmar har frivilligt velat delta i studien. Ungdomar som har ställt upp för intervju har haft sina föräldrar närvarande vid intervjuerna,

1.4 Urval och förklaring

Hedersförtrycket drabbar många och i de skolor som vi verkar och genomfört studien saknas barn med etnisk svensk bakgrund - Detta är inte konstigt alls med tanke på den rådande bostadssegregation och etnisk segregeringen. VHEK kan inte svara på detta utan ansvaret ligger hos makthavarna ifråga om varför det ser ut så i många skolor i förorterna som är etnisk segregerade. Man kan inte generalisera dessa procentformer till något annat än för dessa skolor. Det är gott nog för att göra en kartläggning om hur det ser ut i dessa skolor. Det är tillräckligt många flickor och pojkar, i synnerligt flickor som har berättat genom enkäten om hur deras vardagsliv inskränks för att det ska lyftas upp på politisk nivå för att ta åtgärder. Det spelar ingen roll om det är en representativ studie eller inte, de som har svarat har svarat. Det är redovisat i procent och det finns inget som hindrar det ifrån att räkna ut det till antal. Det man kan utgå ifrån att är det är många om är utsatta och säkerligen fler men man vet inte hur många fler. Enkätundersökningen är inte ett slumpmässigt urval. Något särskild urval av grupper som deltar i undersökningen så som kön, religion, utbildning, inkomst och dylikt har inte varit aktuell. Fokus för oss var att kartlägga socio-ekonomisk utsatta områden i Göteborg. Urval av intervjupersoner har varit slumpmässig från SFI skolor, komvux och föreningar. Ungdomar som har deltagit i intervjuerna har varit mestadels anhöriga till de vuxna som har intervjuats.

1.5 Bortfall

Vi fick in 1351 enkätsvar var av endast 1200 var korrekt ifyllda. Totalt var 151 st ofullständigt ifyllda. Förklaringen till det låga bortfallet gissar vi beror på att vi har varit tydliga och noggranna i vår presentation av enkäten. Vi har meddelat lärarna att be eleverna gå igenom enkäten en gång till innan de lämnar in för att försäkra sig om att allt är fullständigt ifyllt. Vi har även bett lärarna att ge elever den tid de behöver när de fyller i. En annan viktig faktor var att det var viktigt för oss att lärarna var närvarande så att eleverna kan ställa frågor kring enkäten. Detta kan exempelvis vara om de inte förstår en fråga och behöver en förklaring eller vägledning till tolkning. Med icke fullständigt ifyllda enkäter menar vi exempelvis om eleverna har hoppat över frågor eller när det inte går att läsa av vilken svarsalternativ de har kryssat för.

1.6 Pilottest

Vi utförde även ett test av frågorna för att få en uppfattning om eleverna förstår de frågor vi ställer i undersökningen. Detta gjordes genom att en digital enkät som sedan skickades till en skola. Vi bad skolan att skicka länken till elever mellan 12-18 år gamla. Den digitala enkätundersökningen innehåll också frågor om enkäten så som exempelvis ”Var det någon särskild fråga som du hade svårt att besvara?” eller ”Finner du att någon fråga var otydlig?” och dylikt. Efter pilottestet

förtydligades frågorna som eleverna hade funderingar kring. Denna pilottest utfördes för att se om frågorna var välformulerade eller om ordvalen i frågorna var tydliga för den åldersgruppen.

1.7 Frågeinnehåll

Enkäten inleds med frågor om informantens bakgrund, kön, ålder, syskon, familjeförhållanden, religion och föräldrarnas utbildningsnivå. Dessa frågor har vi valt att ställa för att få en bakgrundsbild av informanten. Dessa frågor har vi även frågat för att sedan jämföra om vi ser ett mönster eller gemenskap mellan kön, ålder, syskon, religion och utbildning. Efter bakgrundsfrågorna ställer vi frågor om informantens upplevelser av begränsningar. Frågor som exempelvis ”Får du ha vänner av motsatt kön?” eller ”Får du följa med på klassresa?” och så vidare. Svarsalternativen bestod av flera olika svarsalternativ, exempelvis ”Ja, alltid – Sällan – Ofta- Aldrig – Vet inte” eller ”Inte alls, Lite, Mycket, Ganska mycket, Vet ej”. Även frågor om tillit, könsrelaterade frågor, äktenskap och deras kunskap om vart de kan vända sig om de utsätts för diskriminering eller förtryck i hederns namn. Enkäten innehåller i stort sett samma frågor som i kartläggningen Elvahundra. Det som avviker i denna kartläggning är att vi har lagt till ytterligare två frågor om sympati för extremismen. ”Har du sympati för grupper som kan beskrivas som religiösa extremister? (exempelvis jihadist, Isis och liknande)” Svarsalternativen bestod av ”Nej, Jag har ingen sympati, Ja, jag har sympati, Jag är osäker”. En ytterligare fråga var ”Känner du någon i din omgivning som har sympati för religiösa extremister?”.

1.8 Bakgrundsförhållanden

Information om informanternas ålder, religion, kön och födelseland ger oss bakgrundsfakta som kan relatera till skillnader i utsatthet. Bakgrundsfakta kategorin innehåller information om religionstillhörighet, föräldrarnas religionstillhörighet, föräldrarnas utbildning, kön och ålder samt antal syskon som bestämda variabler. Frågor kring begränsningar av mänskliga rättigheter eller friheter mäts genom ett flertal frågor.

Frågorna är framställda i form av möjlighet att delta i skol aktiviteter och fritidsaktiviteter. Likaså ställs frågor om möjligheter, begränsningar och valfriheten som är baserade på informantens könstillhörighet. Vi har även ställt frågor om tillit gentemot myndigheter, jämställdhetsarbete och information om var informanten vänder sig vid utsatthet. De hedersrelaterade frågorna som ligger till grund för att analysera utsatthet och efterfrågas i undersökningen är om föräldrarna tillåter aktiviteter i och utanför skolan så som skolfester, klassresor, sexualundervisning, idrottsaktiviteter, vänskap med jämnåriga av motsatt kön, utomhusvistelse efter skoltid, läxhjälp, middag med vänner, biobesök, tillitrelaterade frågor, äktenskap och förhållande baserade frågor och dylikt. Tillit och äktenskap-/förhållande- relaterade frågor delas in under egen kategori i enkäten. Frågorna användes även vid både gruppintervjuer och individuella intervjuer.

1.9 Frågor som ställs i enkätundersökningen och intervjuer

I enkät undersökningen har vi ställt frågor om deras bakgrund så som vilken skola som de går i, kön, ålder, födelseplats, föräldrarnas födelseplats, föräldrarnas utbildning, vem informanten bor

med, antal syskon, föräldrarnas och informantens religionstillhörighet, föräldrarnas samt informantens religiösa nivå. Vi har även ställt frågor om omgivningens betydelse och hur viktigt de anser exempelvis religion, släktens och vänner åsikter, jämställdhet, kyskheter m.m. Frågor om skolaktiviteter och fritidsaktiviteter som exempelvis klassresa med övernattnings, Skolresa utan övernattnings, Idrottsaktiviteter där både tjejer och killar är med, simning, praktik, Sex och samlevnadsundervisning, Läsläsningsgrupp efter skoltid, skolfest, gå på bio, Gå ut på stan med kompisar, Gå på tjej/killmiddag, Vara ute i området du bor i efter skoltid, gå till fritidsgården, vara ute lika sent som de flesta av dina vänner, vara med i idrottsförening (tex fotboll, basket osv.), umgås med motsatt kön har ställts. Även frågor o äktenskap, förhållanden, tillit gentemot myndigheter och samfund samt sympatier har ställts.

I intervjuerna ställer vi frågorna om hur ungdomar och föräldrar ser på eventuella begränsningar i vardagen, hur de uppfattar sin vardag och frihet. Vi frågar om de upplever svårigheter med att anpassa sig till samhället, hur de upplever jämställdhet och om de motarbetar eventuellt förtryck. Frågor om kunskap kring deras rättigheter och friheter ställs också..

1.10 Tillförlitlighet

Vi har arbetat med att ställa enkla frågor med tanke på att det rör sig om åldrarna 12 till 18 i enkätundersökningen. Vi har även tänkt på att språket ska vara lättförståelig eftersom det finns elever som har svårigheter med det svenska språket. Vi har även arbetat med tolkningen av frågorna. Med detta menas att frågorna inte ska lämna tolkningsutrymme utan vara specifika.

1.11 Definition av förtryck i hederns namn

Hedersförtrycket har funnits bland många kulturer och i alla religioner. Det är en del av den patriarkala strukturen. Hederskulturen har funnit före alla religioner. Vår kartläggning består av barn och unga från alla religioner och även och ateister vilket bekräftar att utsattheten finns inom alla arenor. Mannen har ansvaret för att hedern i familjen upprätthålls på bästa möjliga sätt. Med andra ord är mannens heder beroende av hur kvinnan eller flickan i familjen beter sig. En gemensam faktor för definitionen av heder är att ordet ”respekt” förekommer som kompletterande faktor. Med respekt menas inom hederskontexten ”rätten till att få respekt”. Gruppmedlemmarna är skyldiga till att visa respekt gentemot en enskild individ i gruppen, i annat fall förlorar individen sin heder. När individen i gruppen förlorar sin heder så finns det tydliga specificerade koder som dirigerar hur gruppen ska agera gentemot den enskilde individen. Koderna innehåller regler, grundläggande värderingar, om hur man återupprättar sin heder. Individen och familjen uppfattas som mindervärdiga och isoleras från kollektivet tills hedern har återupprättats. Med andra ord kan ett misstag som görs av en medlem i gruppen dra skam över hela släkten vilket innebär att hedern måste återupprättas. När en pojke eller man drar ”skam” över familjen med sina oacceptabla och norm brytande handlingar kan detta tillrättavisas eller bestraffas internt. *”När däremot kvinnor och flickor skadar familjens/släktens heder genom felsteg som betyder att hon lämnar den interna sfären (t ex. visar sig med en annan man, är otrogen, har en pojkvän, har sex före äktenskap etc.) då måste*

hedern återupprättas offentligt. Andra måste få veta det!”¹ Eftersom kvinnan är den som bär familjens heder så utgör de gränsen mellan heder och skam. Hela släkten ställer krav på kvinnans eller dotterns skam eftersom släkten drabbas av kvinnans handlingar. Det blir en kollektiv skam som leder till en kollektivt sanktionerad bestraffning. För att förhindra skam så anser män och även många kvinnor att de har rätten att styra och kontrollera kvinnorna och flickorna i hemmet. För mannen är hedern hans rättighet eftersom mannen är den som upprätthåller familjens status och ställning. Kvinnan har ingen heder utan hon har endast skam i kroppen. Det i sin tur bidrar till att man inom familjen, särskild män, är beredda att rädda sin ställning om det hotas av hedern. Hederns upprätthålls genom att kontrollera flickornas sexualitet och detta görs oftast genom att hindra dem från att ha kontakt med killar. Exempelvis kan utmanande kläder, festa, ha kontakt med killar och dylikt betraktas som ett hot för familjens heder. En tjej som inte följer skamkulturens norm och värderingar kan uppfattas som en hora och därmed står familjens heder på spel. Det är av den orsaken som män, många gånger, anser sig ha rätten att kontrollera flickornas sexualitet och vardag. Detta i form av exempelvis bestämma över vad de har på sig, vem de är med, vilka de umgås med, vart de går, hur de klär sig och delvis vem de ska gifta sig med. Har en tjej brutit mot dessa regler med sina handlingar så måste familjen återfå sin stolthet och respekt. Omgivningen det vill säga det kollektiva trycket är en del av hedern och familjen måste göra något för att få tillbaka tilliten, respekten, stoltheten som de har förlorat. Detta sker på olika sätt och kan i värsta fall leda till mord. Det är sällsynt att det leder till mord och i många fall leder det till isolering från familjen och det kollektiva samhället. Hederskulturen upprätthålls även av kvinnor.

I flera språk som t.ex. på turkiska eller kurdiska skiljer man mellan ”sheref” som syftar på generella kvalitéer som ärlighet, mod, gästfrihet, medan begreppet ”namus” är kopplade till kvinnors ärbardhet, kyskhet och oskuld (Wikan, 2003:67). Män har heder som förvaltas som gemensam egendom och kvinnor har ”skam i kroppen” som förvaltas i enighet med hedersnormer, menar Wikan. Heder i detta sammanhang har sitt ursprung i att män måste ha garantier om faderskapets äkthet och oskulden blir då en central fråga eftersom det handlar om *”the potential security of men’s seed and their lineage”* som den turkiske sociologen och forskaren Aylin Akpinar talar om i sin studie *The Honour Shame Complex Revisited* (Akpinar, 2003:432).

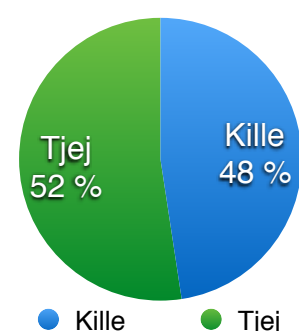
KAPITEL 2

I Kapitel två presenteras resultatet av enkätsvaren och intervjuerna.

2.1 Bakgrund om informanterna

Informanterna som deltar i enkätundersökningen består av 52 % tjejer och 48 % killar.

Diagram 1 - Kön

¹Johansson 2004:4

50,9 % är födda i Sverige och 49,1 % födda utomlands. Av föräldrarna är 13,1% av fäderna födda i Sverige och 86,9 % födda utomlands. Av mödrarna är 9,9 % födda i Sverige och 90,1 % födda utomlands.

Majoriteten av informanterna det vill säga 82,5 % svarar att de bor med bägge sina föräldrar.

Informanter som endast bor med en av föräldrarna är 10,1 % (bor med endast mor) och 2,8 % (bor med endast far). Informator som periodvis bor med sin mor och periodvis med sin far är 3,8 %. Endast 0,3 % anger att de bor med mor eller far och deras partner (Tabell 1)

Diagram tre visar utbildningsnivån för mödrarna och fäderna. Diagrammet visar att en större majoritet av föräldrarna har grundskola som högsta utbildning dvs 48,9 % av fäderna respektive 46,1 % av mödrarna. De med eftergymnasial utbildning det vill säga högskola eller universitet består av 16 % av pappor saknar 14,3 % utbildning respektive 17,3 % (mödrar).

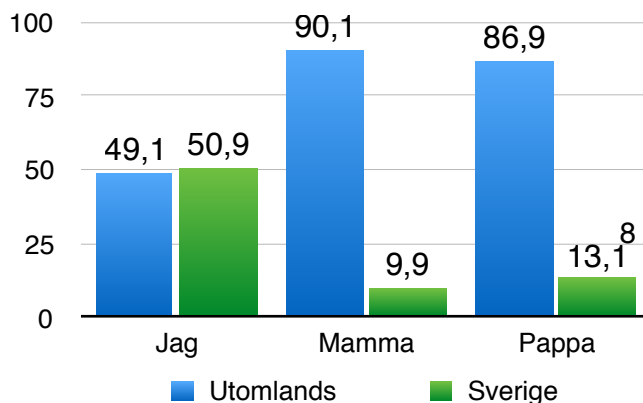
Frågan om vilken religion föräldrarna har samt informaten själv utövar svarar 40 % att de är kristna och 51,5 % som muslimer.

Tabell två visar att det föreligger förändringar mellan föräldrarnas religionstillhörighet och informanterna. Dock är marginalerna inte stora.

I frågan om hur religiösa de anser sig vara i jämförelse med föräldrarna ser vi en märkbar förändring. En större del av informanterna uppger att de uppfattar sig mer religiösa än sina föräldrar.

Diagram fyra visar att religiositet mellan mor och far är ganska jämnt till en viss nivå. Dock är mödrarnas

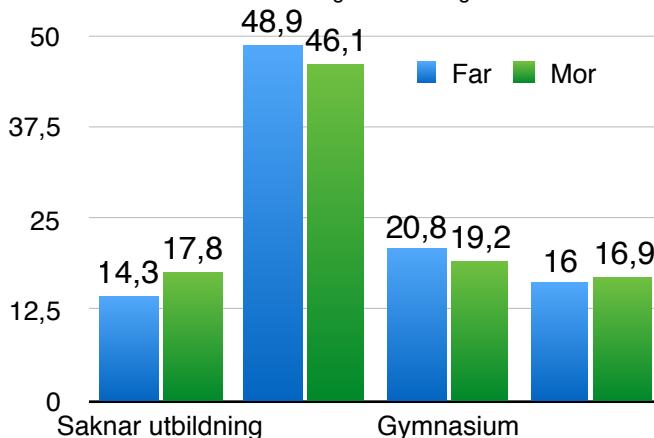
Diagram 2- Var är du och dina föräldrar födda?

Tabell 1- Vem bor du med?

Boende	Procent (%)
Med bägge föräldrar	82,5
Endast med mor	10,1
Endast med far	2,8
Ibland hos mor ibland hos far	3,8
Far och hans partner	0,3
Mor och hennes partner	0,3
Annat	0,1

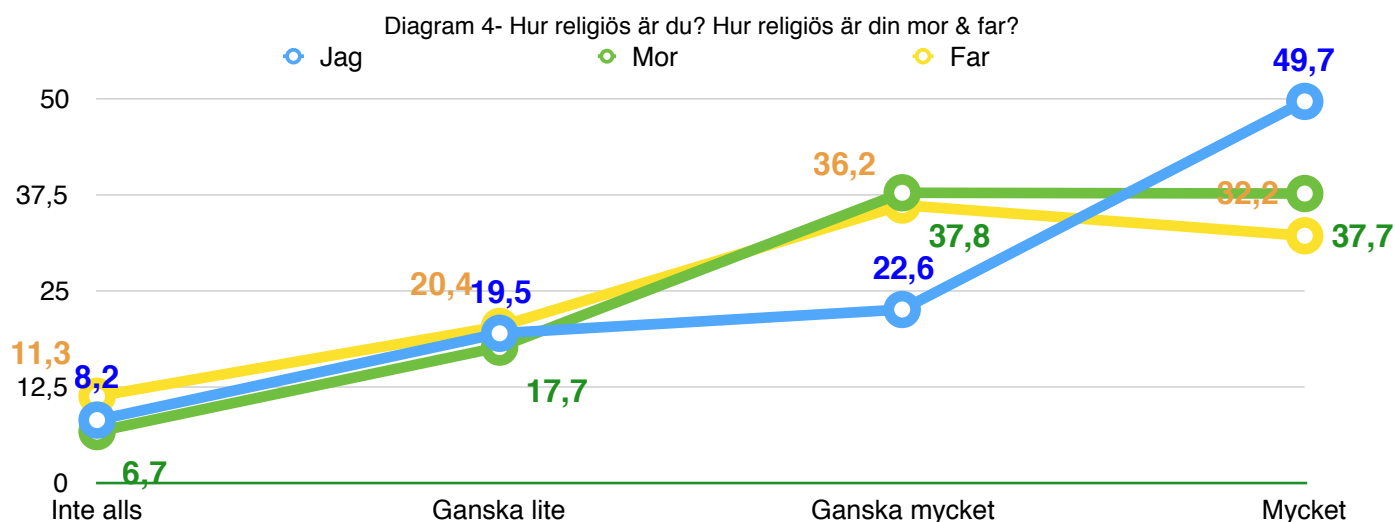
Diagram 3- Var är din mors högsta utbildning? Vad är din fars högsta utbildning?

Tabell 2- Vilken religion utövar du? Vilken religion utövar

Religion	Jag (%)	Föräldrar (%)
Kristendom	40	40,6
Islam	51,5	53
Jude	2,2	1,9
Budist	1,3	0,8
Hinduism	2,1	0,8
Ateist	2,1	1,9
Annat	0,8	0,9

religiositet med något högre än faderns men däremot avviker detta i fråga om informantens religiositet. 49,7 % av informanterna uppfattar sig som mycket religiösa och 8,2 % anger att de inte alls är religiösa.

Inte alls -Jag: 8,2 % Far: 11,3 % Mor: 6,7 % Ganska lite - Jag: 19,5 % Far: 20,4 % Mor: 17,7 %
Ganska mycket - Jag: 22,6 % Far: 36,2 % Mor: 37,8 % Mycket - Jag: 49,7 % Far: 32,2 % Mor: 37,7 %

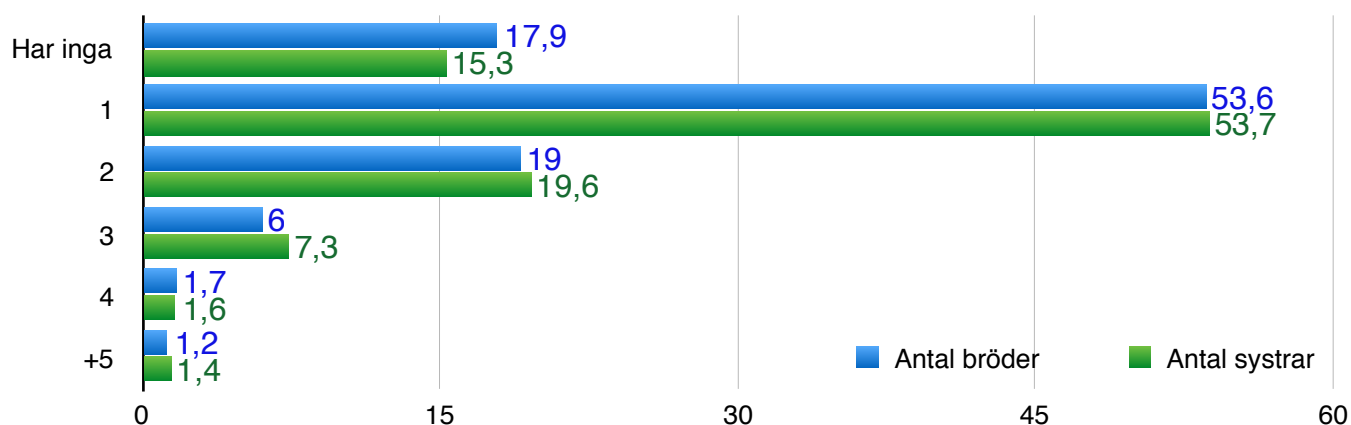
Vi ser också i tabell tre att närmare hälften av informanterna det vill säga 46,4 % svarar att religion är mycket viktig.

Tabell 3 -Hur viktig är religion för dig?

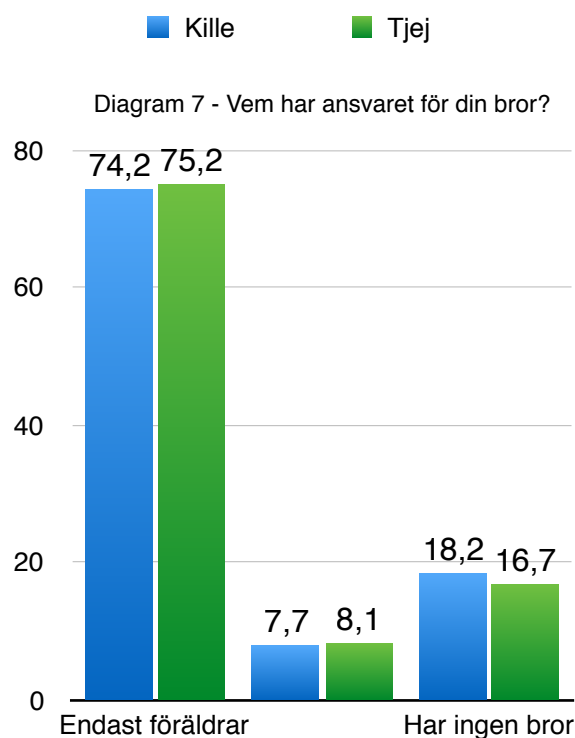
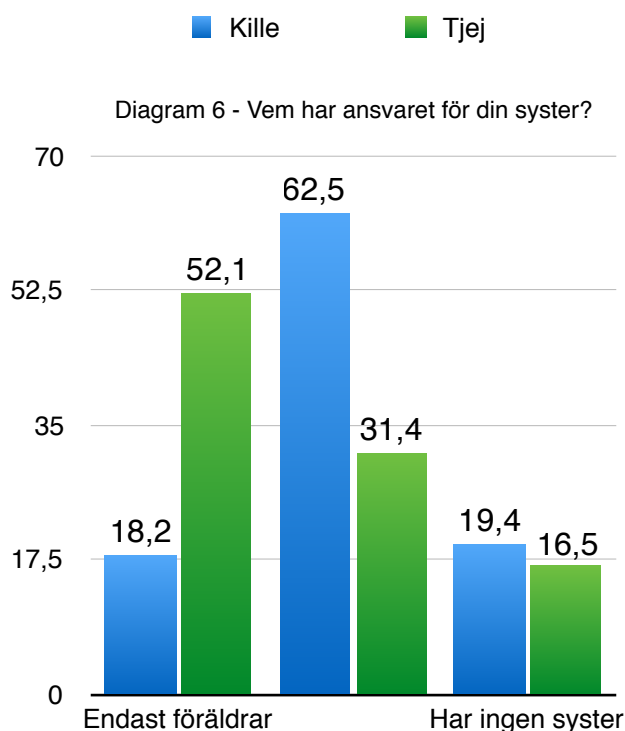
Inte viktig alls	Lite viktig	Ganska viktig	Viktig	Mycket viktig
7,5	9,1	20	17,1	46,4

Majoriteten av informanterna har minst ett syskon. 15,3 % har inga sysstrar och 17,9% har inte bröder.

Diagram 5 - Hur många bröder har du? Hur många sysstrar har du?

2.2 Ansvar för syster och bror

Vi har ställt frågan om vem som bär ansvaret för systemen respektive brodern. Svarsalternativen består av "Endast mina föräldrar", "Mina föräldrar och jag" och "övrigt".

Enkätundersökningen visar att killarna uppfattar sig också som ansvariga gentemot systemen.

Gentemot brodern så anser killarna i undersökningen att ansvaret ligger hos föräldrarna. Majoriteten av tjejerna anser att ansvaret för systemen ligger på föräldrarna. Diagram sex visar att 62,5 % av killarna anser att de, tillsammans med föräldrarna, har ansvar för systrarna. Resultatet är hälften så högt bland tjejerna där endast 31,4% anser att de har gemensam ansvar med föräldrarna över systrarna. I frågan om vem som bär på ansvaret gentemot brodern visar diagram sju att 75,2 % av killarna och 74,2 % av tjejerna anser att föräldrarna har det huvudsakliga ansvaret. I vår undersökning fann vi att det föreligger ett samband mellan söner som finner att de har ansvaret för systemen med faderns födelseort och utbildning. En större andel av sönerna vars pappor som är födda i Sverige och som finner att de har gemensam ansvar för sin syster är fler än utlandsfödda pappor.

Tabell 4 - Faderns födelseplats och ansvar för syster

Pappa född	Ansvar syster - Endast föräldrar	Ansvar syster - Föräldrar och jag
Sverige	34,5	65,5
Utomlands	44,9	55,1

Vi ser också att det föreligger ett samband mellan faderns utbildningsnivå och sonens upplevelse av ansvar gentemot systemen. Ju lägre utbildningsnivå fadern har ju mer antal söner upplever att de har gemensam ansvar för systemen.

Tabell 5- Föräldrarnas utbildning

Utbildning	Ansvar syster- föräldrar	Ansvar syster - Föräldrar och jag
Saknar utbildning	41,3	58,7
Grundskola	39,3	60,7
Gymnasium	48,9	51,1
Universitet	56,5	43,5

Hacer är 48 år gammal och bosatt i Sverige sedan 1986. Hon har två söner och en dotter. Sönerna är vuxna och gifta. Dottern bor fortfarande hemma och studerar på universitetet. Hacer berättar glatt om hur stolt hon är över dottern som studerar och står på egna ben. Sönerna har gymnasieutbildning och tillsammans med fadern arbetar de på familjens företag. Vi frågar Hacer om relationen mellan sönerna och dottern.

”Tack gode Gud, jag och min man har aldrig haft problem med våra barn. Mina barn är artiga, ödmjuka och skötsamma. Både sönerna arbetar på familjeföretaget och dottern studerar på universitetet. Vi stöttar varandra och mina söner är som mina vänner. Min dotter är min bästa vän”.

Ena sonen, Aydin är 28 år gammal och berättar att familjen är viktig för dem. När jag frågar om hur ansvaret gentemot systemen eller brodern är fördelat berättar han:

”Min lillebror är 26 år och syrran är 23 år gammal. Jag är äldsta barnet och det är viktigt att jag är en bra förebild för dem. Jag har ansvar för brorsan också men jag känner att jag måste ta extra ansvar för syrran. Inte för att hon inte klarar sig själv eller för att jag inte litar på henne. Nej nej, utan det handlar om att jag som bror måste ta hand om min syster. Du vet, folk snackar och jag vill inte att min syrra ska få skit av andra. Jag förbjuder inte henne..jag säger inte åt henne vad hon ska göra..hon vet det själv..Jag litar på henne. Men jag vill skydda henne från alla som snackar skit. Jag säger att hon får göra en del saker som kanske inte passar vår kultur men att hon ska vara försiktig. Jag måste veta liksom..Om hon ska komma hem sent från vännerna så åker jag och hämtar henne. Det är inte för att jag vill kontrollera henne..Jag litar på henne..Det är för att alla andra runt om inte ska snacka skit och smutskasta min syster förstår du? Om lillebrorsan är ute så kan han åka hem själv. Det är ingen som frågar var han har varit, men syrran..det är andra bollar.. Så på så sätt så tar jag mer ansvar”.

Jag frågar Aydin om vad han ser på att han måste ”ta hand” om systemen ständigt.

”Om du frågar min personliga åsikt, nej jag är emot det här. Hon är en ung tjej, född i Sverige, hon pluggar nu, hon är smart och vuxen. Men vad ska man göra? Jag gör det här för att hålla käft på vår folk. Det är tungt, det är ett stort ansvar men det är bara så. Tro mig, hon får göra det mesta men bara så att jag vet....så att jag kan skydda henne från skit snack förstår du?”.

Mamma Hacer berättar om hur det var på hennes tid som ung ogift flicka.

”Innan jag gifte mig kunde jag inte gå utanför vår dörr. Det var strikt. Mamma brukade säga att när jag har gift mig så kan jag göra vad jag vill med min man. Så är det inte. Jag gifte mig när jag var 15 år gammal. Vad visste jag om äktenskap? När jag gifte mig bestämde min mans familj över mig. Som nygift kunde jag inte ens lämna hemmet. Jag har lidit, jag har gått igenom detta och jag vill därför att min dotter inte ska drabbas. Hon har det bra. Om man kunde knyta människors mun som en påse så hade jag önskat att hon fick göra mycket mer. Men om nånting händer henne, vem ska de fråga? Så klart mina söner. De kommer frågar om deras manlighet och broderskap. Det är inte lätt att vara kvinna. Alltid ska någon bestämma åt dig och ta hand om dig. Kvinnan ses som ett svagt barn som inte klarar av något själv. En sån kultur har vi, vad ska man göra?”

I en mindre föreningslokal i Göteborg träffar jag Mikael. Han är 52 år gammal och har bott i Sverige sedan 30 år tillbaka. Han har en dotter och två söner från samma kvinna. När hans fru dog gifte han om sig med en kvinna och har en två döttrar gemensamt med henne.

”Jag har tre döttrar och två söner. Även om alla inte är från samma mamma så står de varandra nära. Ingen märker att de är halvsyskon. Mina söner vet mer om vad mina döttrar gör än mig själv. Jag jobbar mycket och barnen umgås med samma vänner i samma område. De ser mer än mig. De, alltså mina söner, kommer hem och klagar om att tjejerna (systrarna) har gjort si eller så. Ibland har de rätt ibland fel. Man måste ta hand om sina systrar. Det finns massor med räv där ute. Ska man lämna ett får bland alla räv? Det är en plikt vi har som män att ta hand om våra flickor och kvinnor. Ska hon göra vad hon vill och han ska bara titta på? Nej nej”

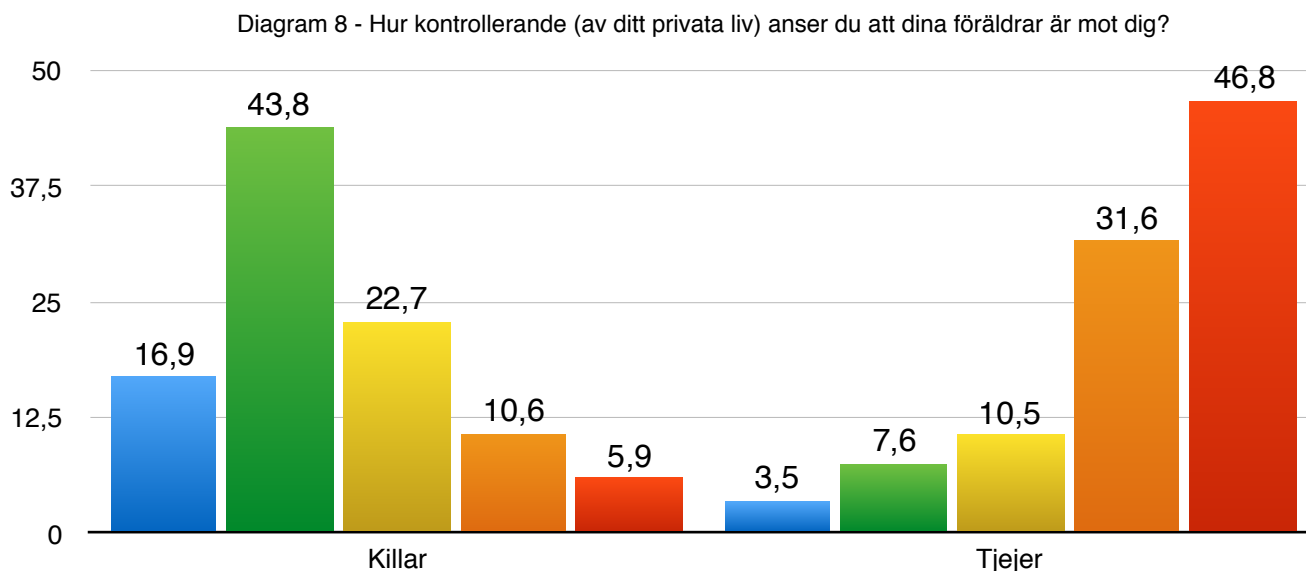
Refika är 17 år gammal och går sista året på gymnasiet. Hon har en lillebror som går i samma skola som henne.

”Han är yngre än mig men han lägger sig i allt. Jag bryr mig inte om honom men han går hem sen och överdriver för farsan om nåt har hänt. Fast jag säger att det inte alls var så som han berättar så är det jag som utskällning. Jag vet att farsa säger att han ska ha koll på mig. Ha ett öga på henne säger han. Det är jobbigt och jag önskar att han kunde gå i mina skor en dag bara. Det är som om han är min farsa. Jag som äldre bör ha ansvar för honom elehur? Inte han för mig?”

2.3 Kontroll av eget privatliv

En stor majoritet av tjejerna, 78,4 % upplever att de är hårt kontrollerade av föräldrarna. Av killarna upplever 16,5 % sig hårt kontrollerade. (Ganska hårt kontrollerande + Våldigt hårt kontrollerande)

■ Ganska lite kontrollerande ■ Lite kontrollerande ■ Ganska mycket kontrollerande
■ Mycket hårt kontrollerande ■ Våldigt hårt kontrollerande

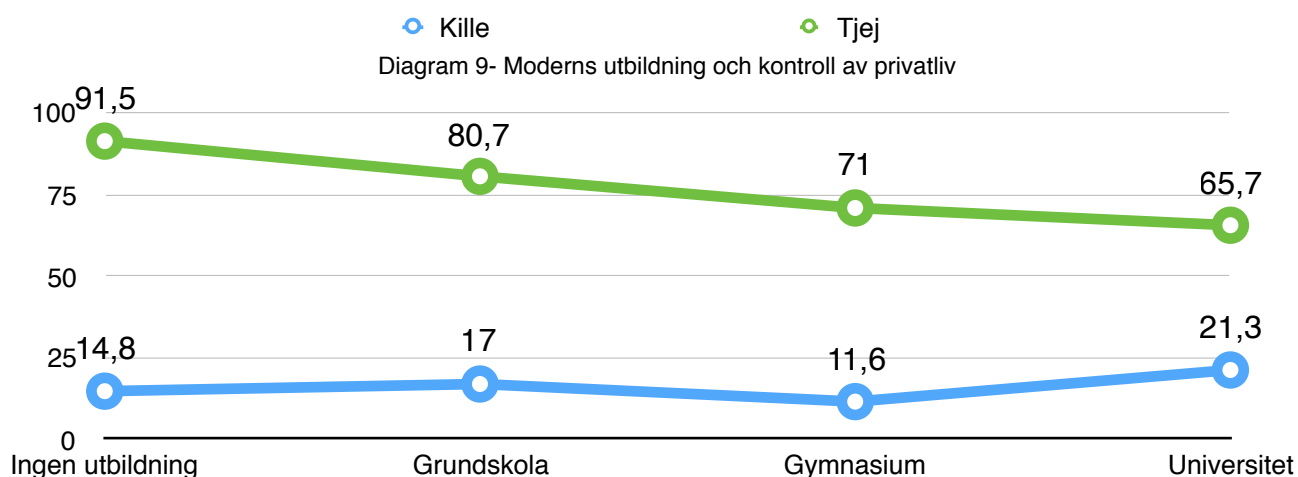
När vi tittar på informantens uppfattning av sitt kontroll av privatliv och moderns utbildning finner vi att moderns utbildningsnivå inverkar på tjejernas upplevelse av kontroll. Däremot finns det ett starkt band mellan killarnas upplevelse av kontroll och faderns utbildningsnivå.

Tabell 6 - Moderns utbildningsnivå och kontroll av privatliv

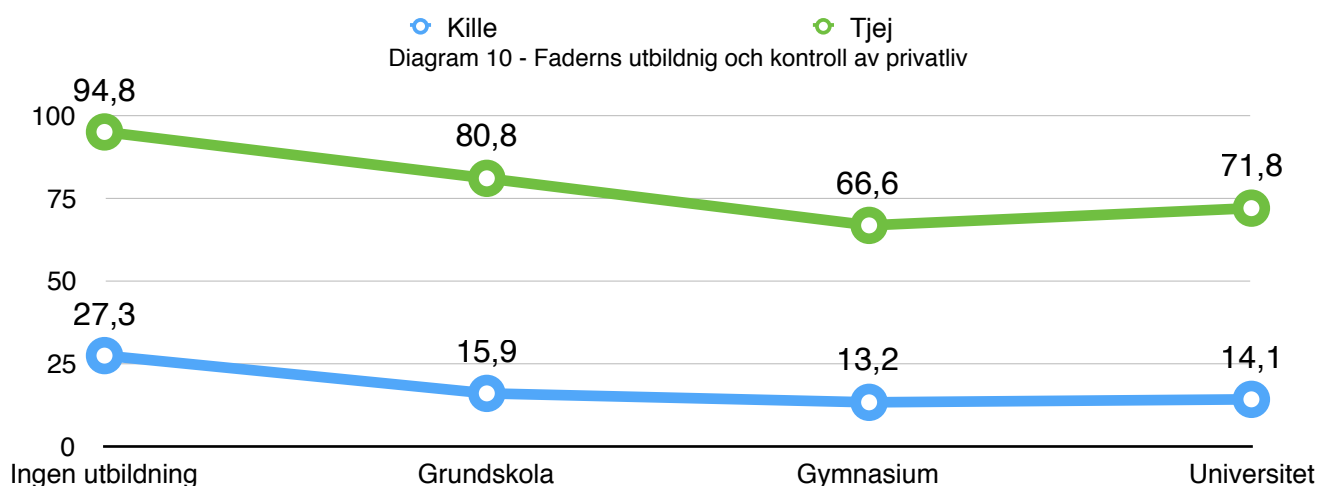
Utbildning moder		Ganska lite kontrollerande	Lite kontrollerande	Ganska mycket kontrollerande	Mycket hårt kontrollerande	Våldigt hårt kontrollerande
Saknar utbildning	Tjej	2,8	0,9	4,7	34	57,5
	Kille	18,5	43,5	10,9	2,8	12
Grundskola	Tjej	2,5	6	10,9	26,8	53,9
	Kille	14,8	42,6	25,6	12,2	4,8
Gymnasium	Tjej	4,8	11,7	12,4	30,3	40,7
	Kille	17,4	46,5	24,4	5,8	5,8
Universitet	Tjej	5,4	14	14	46,2	21,5
	Kille	19,4	45,4	13,9	18,5	2,8

Ju mer utbildningsnivån ökar för mammorna ju mindre kontrollerande är de gentemot flickorna. För att underlätta förståelsen har en diagram tagits fram.

Diagram nio beräknar mycket hårt kontrollerande och väldigt hårt kontrollerande som en variabel och jämför detta med moderns utbildningsnivå. Vi ser att siffran reduceras för tjejerna ju högre utbildning modern har. För killarna är siffrorna ganska stabila med mindre marginaler. Av killar som har en moder som saknar utbildning är 14,8 % hårt kontrollerade i jämförelse med 21,3 % om de har universitetsutbildning vilket är en skillnad på 6,5 %. Av tjejer som har en moder som saknar utbildning uppger 91,5 % sig hårt kontrollerade i jämförelse med 65,7 % om modern har universitetsutbildning vilket är en skillnad på 25,8 %.

Samma mönster finner vi även hos utbildade pappor. Siffrorna för tjejer reduceras ju mer utbildning fadern har. För killarna är siffrorna ganska stabila. Av killar som har en far som saknar utbildning uppger 27,3 % vara hårt kontrollerande i jämförelse med 14,1 % om fadern har universitetsutbildning. Av tjejer som har en far som saknar utbildning uppger 94,8 % att de är hårt kontrollerade i jämförelse med 71,8 % om fadern har universitetsutbildning. Det är alltså en skillnad på 13,2 % för killarna och 23 % för tjejerna.

Vi vill även visa hur skillnaderna ser ut mellan de olika religionerna. Oavsett religionstillhörighet så upplever tjejerna sig mer kontrollerade av sina föräldrar. Tabell nedan visar att siffrorna har mer eller mindre samma mönster för tjejer så som för killar oavsett religion.

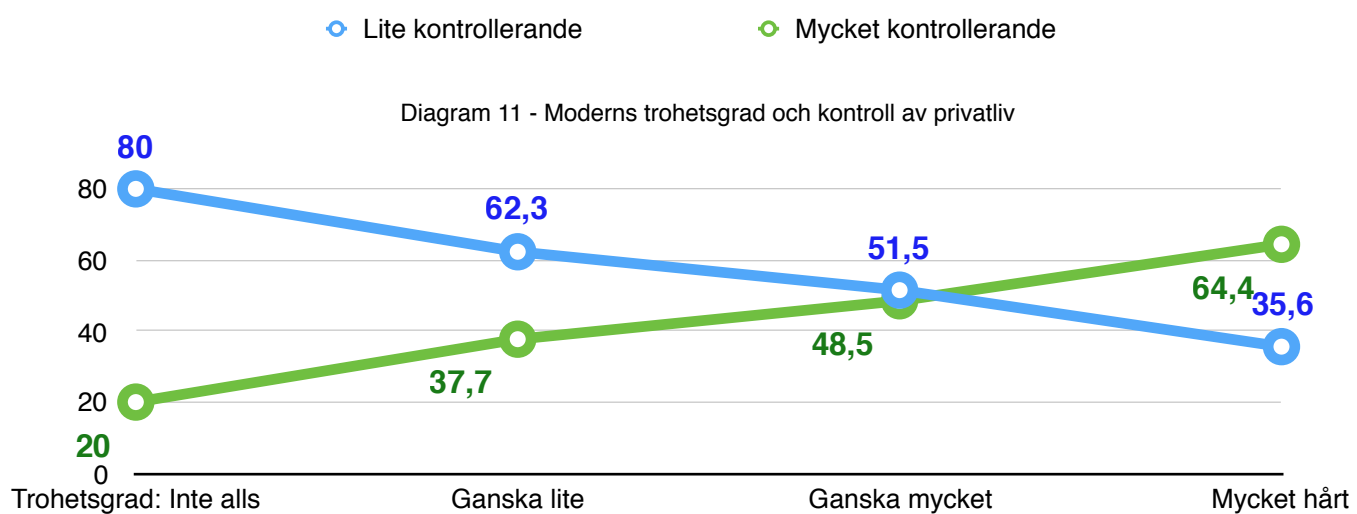
Tabell 7 - Religion och kontroll av privatliv

Religion		Ganska lite kontrollerande	Lite kontrollerande	Ganska mycket kontrollerande	Mycket hårt kontrollerande	Väldigt hårt kontrollerande
Kristendom	Tjej	3,1	8,3	9,6	27,6	51,3
	Kille	14,7	39	29,1	14,7	2,4
Islam	Tjej	3,7	5,9	10,8	34,3	45,3
	Kille	18	46,4	16,9	8,6	10,1
Jude	Tjej	9,1	9,1	9,1	18,2	54,5
	Kille	13,3	86,7	0	0	0
Budist	Tjej	0	11,1	22,2	11,1	55,6
	Kille	16,7	33,3	33,3	0	16,7
Hinduism	Tjej	0	0	25	50	25
	Kille	0	52,9	47,1	0	0
Ateist	Tjej	11,1	44,4	0	33,3	11,1
	Kille	50	31,3	12,5	6,3	0
Annat	Tjej	0	20	10	50	20
	Kille	0	0	0	0	0

Vi ser inte att föreligger större skillnader på är inte vilken religion de tillhör. Det är större skillnader mellan kontroll av privatliv och hur troende de är. Ju mer troende föräldrarna är ju mer kontrollerade upplever informanterna sig.

Diagram nedan (11) visar att 64,4 % av barnen till mycket troende mödrar känner sig mycket hård kontrollerad i jämförelse med 20 % vars mödrar inte alls är troende.

Samma mönster finner vi även hos papporna. 23,2 % av barnen till inte alls troende pappor känner sig hårt kontrollerade i jämförelse med 58,4% som är mycket troende.

2.4 Kontroll av syster och broder

De tjejer som upplever att föräldrarna är hårt kontrollerande mot systemen är 83,1 % . Av killarna anser 65,9 % att föräldrarna är hårt kontrollerade mot systemen. (Ganska hårt kontrollerande +Väldigt hård kontrollerande). Både killar och tjejer anger med 38 % att de upplever kontroll gentemot brodern är lite. Endast 10,7 % av tjejerna och 2,5 % av killarna upplever att det föreligger hårt kontroll gentemot brodern.

Diagram 12- Hur kontrollerande anser du att dina föräldrar är mot din bror?

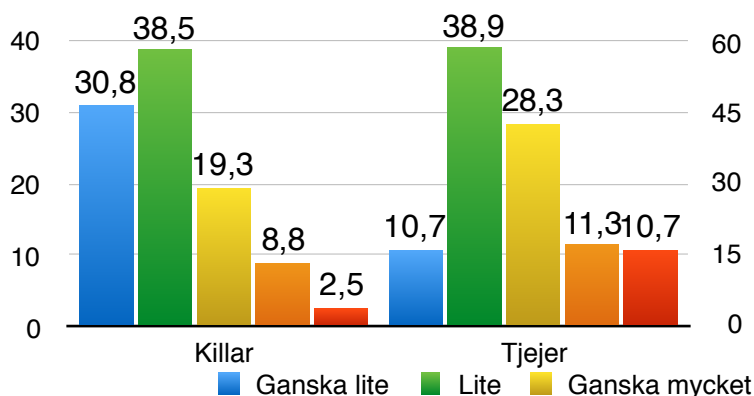
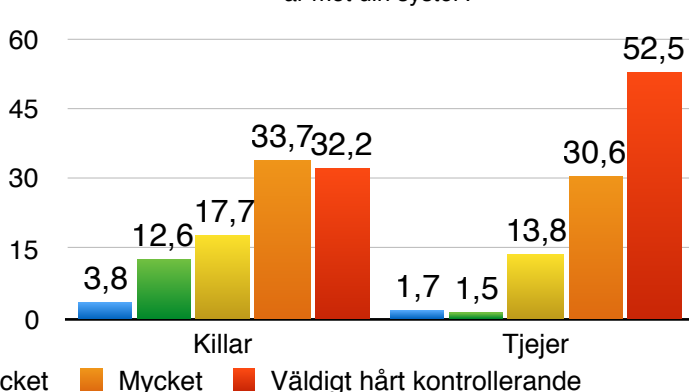

Diagram 13 - Hur kontrollerande anser du att dina föräldrar är mot din syster?

När vi tittar på faderns utbildning och kontroll av systemens privatliv så föreligger det ett samband. Ju mer utbildad fadern är desto mindre kontrollerande är systemen. Brodern påverkas knappt av utbildningsnivån. Killarnas uppfattning om hur hårt kontrollerad system är påverkas inte så mycket av faders utbildning, fram till universitetsnivå. Däremot, tjejernas uppfattning om hur kontrollerad system är påverkas av faders utbildning. Ju mer utbildad fadern är ju mindre anser tjejerna att systemen är kontrollerad. Exempelvis finner 65,7 % av killarna vars far saknar utbildning att systemen är hårt kontrollerad. Har fadern grundutbildning anser 70,8% och 72,4 % (gymnasial utbildning) att systemen är hårt kontrollerad. Vi ser att skillnaderna inte är stora men däremot minskar siffran hos killarna om fadern har universitetsutbildning dvs från 65,7 % till 41,9 %. Hos tjejer som anser att systemen är kontrollerad ser vi att 97,7 % av dem har en far utan utbildning. Om fadern har grundskola utbildning uppfattar 6,2 % , gymnasial utbildning 72 % och universitetsutbildning 72,3 % sina systrar som hårt kontrollerad. (Beräkningar: Mycket hårt kontrollerad + väldigt hårt kontrollerad tillsammans)

Tabell 8- Far utbildningsnivå och kontroll mot syster

Kön	Utbildningsnivå FAR	Ganska lite kontrollerande	Lite kontrollerande	Ganska mycket kontrollerande	Mycket hårt kontrollerande	Väldigt hårt kontrollerande
Kille	Saknar utbildning	2,9	11,4	20	37,1	28,6
	Grundskola	4,2	10,3	14,6	37,5	33,3
	Gymnasium	2,9	2,9	21,7	30,4	42
	Universitet	4,1	31,1	23	20,3	21,6
Tjej	Saknar utbildning	0	0	2,4	29,8	67,9
	Grundskola	0,7	1,1	11,9	28	58,2
	Gymnasium	2,4	0,8	24,8	32,8	39,2
	Universitet	6,2	6,2	15,4	38,5	33,8

På samma sätt finns det skillnader mellan föräldrarnas religiösa trohetsgrad och hur tjejer och killar uppfattar sina systrar och bröder kontrollerande. Ju religiösare föräldrarna är ju strängare är kontrollen gentemot systemen.

85,9% av ”mycket troende” mödrars döttrar bedömer brödernas kontrollgrad som mycket hård eller väldigt hård. Siffran minskar till 59,6 % om modern är ”inte alls” troende. 75,9% av ”mycket troende” mödrars söner bedömer brödernas kontrollgrad som mycket hård eller väldigt hård. Siffran minskar till 34,7 % om modern är ”inte alls” troende.

(Beräkning: mycket hårt+väldigt hårt kontrollerande).

Tabell 9 - Moderns trohetsgrad och systemens kontroll

Kön	Trohetsgrad	Ganska lite kontrollerande	Lite kontrollerande	Ganska mycket kontrollerande	Mycket hårt kontrollerande	Väldigt hårt kontrollerande
Tjej	Inte alls	0	7,1	33,3	31	28,6
	Ganska lite	5,7	2,9	27,1	34,3	30,0
	Ganska mycket	1,9	0,5	10,7	35,0	51,9
	Mycket	0,5	0,9	8,8	24,9	65,0
Killar	Inte alls	0	60,9	4,3	13,0	21,7
	Ganska lite	11,6	22,1	27,4	15,8	23,2
	Ganska mycket	1,1	3,7	20,9	47,1	27,3
	Mycket	2,9	10,6	10,6	31,8	44,1

Tabell 10 visar att 90.0 % av ”mycket troende” faders döttrar bedömer systrars kontrollgrad som mycket hård eller väldigt hård. Siffran minskar till 68.9 % om fadern är ”inte alls” troende. 72,7 % av ”mycket troende” faders söner bedömer brödernas kontrollgrad som mycket hård eller väldigt hård. Siffran minskar till 59.4% om fadern är ”inte alls” troende. (Mycket hårt+väldigt hårt kontrollerande).

Tabell 10 - Faderns trohetsgrad och systemens kontroll

Kön	Trohetsgrad	Ganska lite kontrollerande	Lite kontrollerande	Ganska mycket kontrollerande	Mycket hårt kontrollerande	Väldigt hårt kontrollerande
Tjej	Inte alls	2,2	6,7	22,2	37,8	31,1
	Ganska lite	3,8	2,6	28,2	42,3	23,1
	Ganska mycket	1,7	0,0	11,3	27,2	59,8
	Mycket	0,6	1,7	8,8	28,2	60,8
Killar	Inte alls	0,0	33,3	7,2	40,6	18,8
	Ganska lite	10,2	14,3	28,6	20,4	26,5
	Ganska mycket	0,7	4,8	20,4	35,4	38,8
	Mycket	4,3	9,9	13,0	37,3	35,4

Tabell Faderns trohetsgrad och brors kontroll

Kön	Trohetsgrad	Ganska lite kontrollerande	Lite kontrollerande	Ganska mycket kontrollerande	Mycket hårt kontrollerande	Väldigt hårt kontrollerande
Tjej	Inte alls	20	25	2,5	15	17,5
	Ganska lite	17,0	44,7	27,7	10,6	0
	Ganska mycket	7,8	33,2	29,0	12,4	17,5
	Mycket	8,7	46,6	29,2	9,3	6,2
Killar	Inte alls	57,8	35,9	6,3	0	0
	Ganska lite	27,9	39,5	24,4	7,0	1,2
	Ganska mycket	11,1	58,5	17,8	12,6	0
	Mycket	38,5	21,8	23,1	10,3	6,4

15.5 % av ”mycket troende” faders döttrar bedömer brödernas kontrollgrad som mycket hård eller väldigt hård. Siffran till och med ökar till 32,5 % om fadern är ”inte alls” troende. 16,7% av ”mycket troende” faders söner bedömer brödernas kontrollgrad som mycket hård eller väldigt hård. Siffran minskar till 0 % om fadern är ”inte alls” troende.

Aysa är 44 år gammal och är ensamstående. Hon har en dotter och en son som är 13 och 16 år gamla. Songul berättade om att hon som 18 åring blev påverkad av släktingar och gifte sig med en släkting i hemlandet. Hon berättar också att hon såg äktenskapet som en utväg från att vara fängslad i hemmet av bröder och far.

”Jag bodde på en liten landsbyggnad. Tjejer fick inte ens gå och handla utan en manlig sällskap. Mina bröder var stränga. Jag skulle vara osynlig. Jag fick inte ens sitta med mina manliga kusiner eller släktingar. Man var fängslad i sitt hem. Jag var ung..jag brukade se på tv hur tjejer går ut och har roligt, de handlar, de äter på restaurang, de har pojkvänner. För mig var det en dröm. Så en släkting från Norge kom en sommar..De kom hem till oss och friade. Jag ville inte ha honom först men alla var på mig. Att han var bra kille, att han skulle ta hand om mig, att jag skulle få leva mitt liv som jag ville. Allt detta påverkade mig så jag gifte mig och flyttade så småningom till Norge. Efter tre år flyttade vi till Sverige för att han fick ett bra jobb här. Vi var gifta i åtta år och sedan skiljde vi oss. Han började dricka mycket och kom hem sent. Han slutade jobba och spenderade alla våra pengar på spel. Idag har jag vårdnaden av mina barn och vi har ingen kontakt med min före detta man. Då och då brukar han ringa barnen. Jag hade drömmar som ung flicka. Jag har alltid velat bli sjuksköterska men jag blev undersköterska. Jag försöker förklara för min son hela tiden om vilket helvete jag fick gå igenom som tjej. Jag vill inte att han ska göra samma sak mot sin syster som min bror gjorde mot mig. Både min son och dotter har samma rättighet. Men ibland kommer min son hem och är arg..Han är arg för att hans kompisar säger att hans syster är som svenskar. Jag berättar om att han inte ska bry sig men han är en ung kille. Han blir påverkad. Mina släktingar säger att jag har en man hemma nu som kan ta hand om mig och min dotter. Jag brukar säga att han är min son och jag har ansvar för honom, han har inte ansvar för mig eller min dotter. Men i vår kultur så är det ju killarna och männen som tar ansvar för tjejerna och kvinnorna. Jag

förstår de men snälla..vi bor i Sverige nu..De måste släppa de tankarna. Många av mina vänner från mitt hemland har tagit avstånd från mig för att jag tänker så. Det har hänt att de inte har skickat sina döttrar, som är min dotters vänner, hem till oss för att vi kan påverka tjejerna negativt. De tror alltså att tjejerna kommer att bli som "svenskar" om de umgås med mig och min dotter. En gång stoppade en ung kille mig och sa att han inte ville att hans syster skulle umgås med min dotter."

Musa är 22 år gammal och tillsammans med Ali 21år, diskuterar de måste ha koll på systemen.

Musa: *Om jag ska vara ärlig så är tjejer godtrogna. Jag kan inte blunda för att nån idiot ska komma och leka med min syster förstår du? Det är min plikt att skydda min syster.*

Ali: *En kille får bara dålig rykte om han är respektlös mot familjen, spelar bort pengar, super eller använder narkotika och så. En kille får inte dåligt rykte för att han kommer hem sent eller umgås med tjejer. Vad ska hända med kille om han blir lurad av en tjej? Ingenting. Men om en tjej blir lurad av en kille så är det kört liksom. Hela släkten drabbas av det. Tjejer följer hjärtat. Jag säger inte att de är dumma, misstolka inte mig. Men killar är listiga de tänker inte alltid med hjärtat som tjejer. Ska de säga att Ali's syster är si och så.*

Musa: *Där har Ali en poäng. Det handlar inte om att man begränsar syrran. Hon får träffa vänner och så men...hon måste tänka två gånger och vi bröderna måste vaka henne..det är hennes framtid vi skyddar. Om nån kommer och säger till mig att min syster har haft handlingar som inte passar in i vår kultur, så är det jag som står inför svar.*

Ali: *Precis. Jag vill inte gå med huvudet böjd.. Ni tror att det bara handlar om att vi är dominanta. Nej, det är inte så. Om nånting händer med min syster, hur ska jag svara? Kommer inte folk undra om jag var blind? De kommer fråga mig, varför jag som bror inte har fullgjort min plikt att ansvara för min syster.*

Musa: *Papporna de kan inte så mycket som vi. Alla känner varandra, ungdomar har koll på varandra, man vet vem alla är och var alla hänger. Vem som är med vem osv. Pappor hänger inte med oss så de har inte koll. Det är därför bröderna tar hand om sina systrar.*

Ali: *Precis. Det är klart att vi vakar över bröderna också men det är inte på samma sätt förstår du?*

Musa: *Det enda man behöver ha koll på med bröderna är att de inte ska begå brott och sånt. Att de ska vara skötsamma, plugga eller jobba. Inte hålla på med snatterier, olagliga saker eller ha dåliga vanor som knark och sånt.*

Ali: *Sant Musa. Det är inte ansvar på samma sätt.*

I enkätundersökningarna har vi lämnat några rader där informanterna har möjlighet att skriva något om de önskar det. En del av de kommentarer som handlade om systemen var:

"Vad angår min systers liv med er?" "Vi tjejer kommer till jorden för att lyda killarna"

"Jag tycker inte om att ni ställer frågor om min syster. Hennes liv angår inte er"

2.5 Olika aktiviteter i och utanför skolan

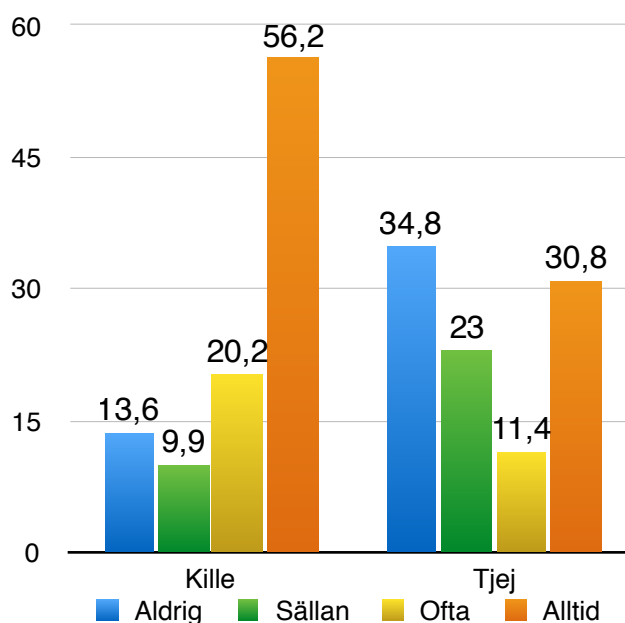
Vi ställde frågan om informanterna får följa med på klassresa med övernattnig.

Diagram 14 visar att 34,8 % av tjejerna inte får följa med på klassresa med övernattnig. 23 % anger att de sällan får följa med. Av killarna svarar 13,6 % att de inte får följa med på klassresa med övernattnig. Killar som alltid får följa med är nästan dubbel så hög i jämförelse med tjejerna.

Det föreligger ett samband mellan mödrarna och döttrarna i fråga om klassresa med övernattnig. Döttrar till mödrar som är födda i Sverige har större möjlighet att få följa med på klassresa med övernattnig.

Denna samband finner vi även bland utbildade mödrar och döttrar som får följa med på klassresa.

Diagram 14 - Får du, av dina föräldrar vara på klassresa MED övernattnig?

Tabell 12 - Klassresa med övernattnig och moderns födelseplats

Kön	Född	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjej	Sverige	21,9	12,5	7,8	57,8
	Utomlands	36,3	24,1	11,9	27,7
Kille	Sverige	14,8	7,4	13	64,8
	Utomlands	13,5	10,2	21	55,2

Tabell 12 visar att andel tjejer som alltid får följa med på klassresa med övernattnig där modern är född i Sverige är 57,8 % i jämförelse med 27,7 % om modern är utlandsfödd. Faderns födelseland inverkar inte starkt på tjejerna där 36,4 % av döttrar till svenskfödda pappor och 30,2 % av döttrar till utlandsfödda pappor alltid får följa med på klassresa med övernattnig. Hos killarna ökar den siffran från 38 % (pappa född i Sverige) till 60 % (pappa född utomlands).

Tabell 13 - Klassresa med övernattnig och faderns födelseplats

Kön	Född	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid	21
Tjej	Sverige	38,2	18,2	7,3	36,4	
	Utomlands	34,6	23,4	11,9	30,2	
Kille	Sverige	26	15	21	38	
	Utomlands	11	8,9	20,1	60	

Samma mönster ser vi på tabell 14 det vill säga moderns utbildning. Av tjejer vars mammor saknar utbildning får 34,6 % alltid följa med på klassresa med övernattning i jämförelse med mödrar som har universitets utbildning det vill säga 52,7 %. Hos killarna är skillnaderna inte lika stora som för tjejerna. 64,8 % av killarna med svenskfödd mamma och 55,2 % av utlandsfödd född mamma får alltid följa med på klassresa med övernattning.

Tabell 14 — Tjejer - Klassresa med övernattning & moderns utbildningsnivå

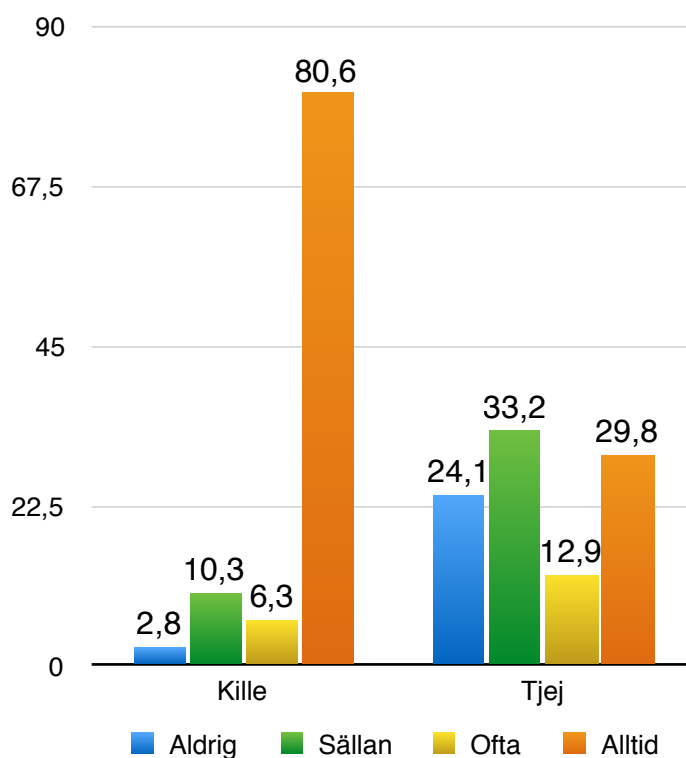
Mor utbildning	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Saknar utbildning	34,6	17,8	13,1	34,6
Grundskola	27,2	13	11	48,8
Gymnasium	18,2	13,4	12,1	56,3
Universitet	14,8	12,8	19,7	52,7

2.6 Klassresa utan övernattning

I frågan om de får följa med på klassresa utan övernattning anger 24,1 % av tjejerna att de inte får följa med. Det är något mildare för tjejerna om klassresan är utan övernattning men däremot föreligger det en märkbar skillnad mellan killarna som alltid får följa med. 80,6 % av killarna får alltid följa med på klassresa utan övernattning i jämförelse med 56% med övernattning.

Bland tjejerna ökar möjligheten på att få följa med på klassresa utan övernattning men det föreligger fortfarande märkbara skillnader mellan könen. Diagram 15 visar att andelen tjejer som ofta eller får följa med på klassresa utan övernattning ökar något.

Diagram 15. Får du, av dina föräldrar vara på klassresa med UTAN övernattning?

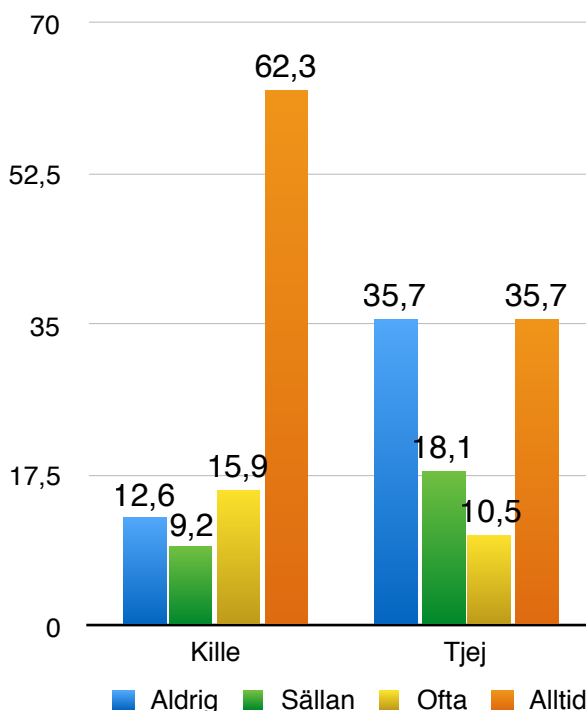

2.7 Skolfester

Vi ställde frågan om informanterna får, av sina föräldrar, vara på skolfester. Svaren visar att 35,7 % av tjejerna aldrig får vara på skolfester. 18,1 % anger att de sällan får delta. Nästan dubbelt så många killar som tjejer får alltid vara på skolfester.

När vi tittar närmare på vilka tjejer som får följa med på skolfester så finner vi att tjejer vars mödrar är födda i Sverige och är högutbildade är mindre begränsade i jämförelse med utlandsfödda med lägre utbildningsnivå. Om modern är född i Sverige får 13,4 % aldrig gå på skolfester i jämförelse med 25,9 % om mödrarna är födda utomlands. Vi ser inga samband mellan pappornas födelseland.

Diagram 16 - Får du, av dina föräldrar vara på skolfester?

Tabell 15 - Moderns födelseplats och skolfester

Mor Född	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Sverige	13,4	6,7	21,8	58
Utomlands	25,9	14,7	12,1	47,3

Tabell 16 visar att andelen som alltid får gå på skolfester är högst bland gymnasie- universitetutbildade föräldrar. Likaså ser vi i tabell 14 att andelen svenskfödda som ofta eller alltid får gå på skolfester är 79,8 % i jämförelse med 59,4 % (ofta+alltid utlandsfödda).

Tabell 16 - Tjejer - Far utbildning & gå på fest

Far utbildning	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Saknar utbildning	26,7	22,1	19,2	32
Grundskola	29,8	12,4	8,5	49,3
Gymnasium	16	14,8	18,4	50,8
Universitet	18,7	9,8	14,5	57

Tabell 14- Tjejer- Mor utbildning & gå på fest

Mor utbildning	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Saknar utbildning	34,6	17,8	13,1	34,6
Grundskola	27,2	13	11	48,8
Gymnasium	18,2	13,4	12,1	56,3
Universitet	14,8	12,8	19,7	52,7

Melina 17 år berättar att hennes syskon och föräldrar inte tillåter henne att gå på fester där även killarna är med.

”En ogift tjej ska inte dansa med killar på främmande fester. Även om man är på bröllop med släktingar och så..så ska en ung tjej dansa med stil, as. så hon ska inte dra uppmärksamhet för det anses vara skamligt. Jag har inga bröder men jag har kill kusiner. De får vara ute och festa eller vara med på skolfester. När jag gick i nian så skulle vi ha skolavslutning och då har man en bal. Jag bodde i en mindre stad då innan jag flyttade hit. Jag fick gå skolbal men jag skulle vara hemma klockan 21. Skolbalen började klockan 19. Min farsa stod utanför skolans aula och väntade på mig. var det pinsamt? Ja! Det kanske skulle bli en god minne för mig, men det blev det inte. Han har säkert fått för sig att jag ska dansa loss med killar..du vet snuskiga dansstilar som han ser på tv. Men det var oskyldigt liksom..Alla är ju mina skolkamrater. Sen kommer pappa och är så stolt och säger att jag ska vara glad över att jag har en sån pappa som tillåter mig att gå på skolfester. Ja, jag fick vara där två timmar som tog döden på honom. Jag blir lite arg över att de får saker och ting verka som om vi är fria..men det är vi inte. Han går runt och skryter om hur modern han är som låter mig få gå en skolbal..Visst, en skolbal där jag bara skulle synas en stund. Att gå på fester? Dröm. Jag ska ta studenten nu på sommarn och tror du att jag får gå och festa hur mycket jag vill på min dag? Nej, vi ska vara hemma med hela släkten och fira”

Ninos är 14 år gammal och har fyra bröder och två systrar.

”Det är okey för min syrra att gå på fest om jag eller nån jag känner är där. Hon kan gå om hon vill gå med sina tjejkompisar men..Ska hon festa med killar? Sen ska de komma dagen efter och säga att de såg min syrra festa med killar. Varför ska hon festa? Vad får hon ut av det? Hon kan sätta på musik hemma och dansa med sina tjejkompisar hemma om hon nu vill dansa så mycket”

Faruk är 51 år gammal och berättar om hur han flydde från sitt hemland på grund av orättvisor. Han arbetar i ett av skolorna som vi har gjort undersökningen på.

”Varför flydde vi till Sverige? För att våra barn ska ha en bättre framtid. De ska studera, jobba och vara skötsamma. De ska ge samhället något. Jag träffar ungdomar och pratar med de hela tiden. Särskild killar. Många ungdomar ser mig som pappa. När jag pratar så lyssnar de men de är mycket påverkade hemifrån. En del föräldrar känner jag och jag ställer frågan om varför de flyttade hit om de ska köra samma system i Sverige som i sina hemländer. De frågar vad de ska göra. De har tryck på sig från människor runt om dem. En del föräldrar vill inte begränsa sina barn men systemet gör att de måste.. Utanför finns det en oskriven lag som varje medborgare som är i den gruppen följa. Förstår du vad jag försöker säga? När du frågar om skolfester..För två år sedan hade jag en student i skolan som var från XXXX...² Vi hade XXXX-dag i skolan och det skulle bli musik, aktiviteter, dans, god mat. Hon kom..Jag var förvånad för jag vet hur hennes föräldrar är. Jag trodde inte att hon skulle komma. Hon var i inte i skolan på flera dagar efteråt. Jag fick reda på

² För att inte avslöja hennes identitet väljer vi att inte skriva landet hon ursprungligen är från

att hon hade ljugit för sina föräldrar och sagt att hon skulle sova över hos sin tjejkompis som familjen känner och plugga med henne. De fick reda på att hon hade ljugit och varit på skolfirande och haft roligt med sina skolkamrater. Jag vet att hon fick problem hemma men jag kunde inte göra något. Jag misstänkte att det var nåt som hade hänt men jag kan inte tvinga henne. Jag försökte prata med henne men hon sa att hon blev sjuk efter festen. Jag ångrar mig idag att jag inte var på henne lite till. Sista skoldagen, när hon gick nian..alltså nästan ett år efter..kom hon fram till mig och berättade. De hade sagt att hon ville vara som svenskar och festa. De hade isolerat henne i flera veckor hemma. Ingen pratade med henne. Hon mådde jätte dåligt. Det var ingenting som syntes utifrån fast jag misstänkte att det handlade om firandet i skolan. Jag frågade henne om varför hon inte berättade sanningen då..Hon sa att hon inte ville ha problem hemma..att skolan kanske skulle kontakta hennes föräldrar och det skulle förvärra situationen. Det handlade inte om att hon ljög utan det handlade om att hon hade varit på fest. Sämt händer ofta i skolan men våra ungdomar har lärt sig att bära på en mask, förstår du? De bär en mask som de får hemifrån. Vad som finns under masken går inte att se så länge man inte sliter loss den från dem. Den sitter så fast på deras ansikte att det ibland inte går att ta loss den. De är så rädda för att ta av sig den. De är de enda som kan ta av sig masken men de vågar inte. Förstår du? De är barn..”

Hasan är 47 år gammal och har en dotter som är 17 år gammal och en son som är 19 år gammal. ”Framför min son säger jag att det inte spelar någon roll om det är en tjej eller kille, man ska ta hand om sina barn.... oavsett kön ska de ha precis samma rättigheter. Reglerna vi har hemma gäller för båda två. Jag säger så..men ändå kan jag inte låta bli att vara mer orolig för min dotter när hon är ute med sina vänner. Jag vet inte om det är kulturen eller faderskap eller annat..Jag är mer orolig för min dotter när hon är på fest eller så med sina vänner, än vad jag är för min son. Ja, självklart är jag orolig för min son också som förälder.. Dagens samhälle är oroväckande. Man läser så mycket i tidningarna och hör så mycket om våldtäkter. Jag erkänner för mig själv att jag behandlar de lika i praktiken...men är mer orolig för min dotter. Jag erkänner också att jag är lite rädd för omgivningen också. Hon är en tjej och släkt, vänner och omgivningen har mer koll på tjejer. Jag säger inte öppet att min dotter får göra precis som min son..exempelvis snackar de skit ibland i den förening jag brukar gå till på helger, om andra tjejer. Männen är precis som kvinnorna. De snackar skit och tjejer att den's dotter är ute och festar hela tiden med killar, och berättar stolt om hur deras killar har flickvänner som de går ut med. Jag säger inte att min dotter också är ute och festar. Jag vet inte..Jag kanske är en feg människa..Men sanningen är så. Mina barn vet inte om min oro och hur delad jag är i mina känslor och hjärnan. Jag vill inte att de ska märka och bli påverkade. Deras mor litar på mig. Vi pratar mycket om det här och tar gemensamma beslut. Det är inte lätt att leva med två kulturer. De bor i Sverige och måste anpassa sig till samhället men samtidigt så finns det en kultur till som de måste anpassa sig till. Det är inte lätt ...”

2.9 Simaktivitet

Tjejer begränsas till en större del i jämförelse med killar i frågan om deltagande av simaktiviteter. Ca 36 % av tjejerna (18,6+17,5) är hårt begränsade gällande simaktiviteter i jämförelse med killar där endast 6,5 % uppger sig vara begränsad.

Om fadern är mycket troende får 41,5 % av tjejerna alltid följa med på simaktivitet i jämförelse med pappor som inte alls är troende det vill säga 86,5%. Söner till pappor som inte alls är troende svarar med 86,9 % att de alltid får följa med på simning i jämförelse med mycket troende pappor där siffran är 79,7 %. En dotter till en moder som är mycket troende svarar med 40,7 % att hon alltid delta i simaktiviteter i jämförelse med 72,9 % om modern inte alls är troende. Hos killar som har en mor som inte alls är troende svarar 90,9 % att de alltid får delta i simaktiviteter i jämförelse med 77,7 % om modern är mycket religiös.

Tabell 18 - Får du, av dina föräldrar delta på simaktiviteter?

Kön	Nej, aldrig	Sällan	Ofta	Ja, alltid
Tjej	18,6	17,5	16,2	47,8
Kille	3	3,5	9,8	83,8

Tabell 19- Simaktivitet och faderns trohetsgrad

	Trohetsgrad	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjejer	Inte alls	1,9	7,7	3,8	86,5
	Ganska lite	13,8	12,1	19	55,2
	Ganska mycket	16,4	21,8	20,2	41,6
	Mycket	28,5	17,5	12,5	41,5
Killar	Inte alls	1,2	2,4	9,5	86,9
	Ganska lite	6,2	3,9	11,6	78,3
	Ganska mycket	0	2,3	6,9	90,8
	Mycket	4,3	4,8	11,2	79,7

Tabell 20 - Simaktivitet och moderns trohetsgrad

	Trohetsgrad	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjejer	Inte alls	2,1	20,8	4,2	72,9
	Ganska lite	12,5	9,4	17,7	60,4
	Ganska mycket	16	15,6	23,5	44,9
	Mycket	26,7	21,8	10,7	40,7
Killar	Inte alls	0	3	6,1	90,9
	Ganska lite	1,7	2,6	0	95,7
	Ganska mycket	2,4	3,8	11,8	82,1
	Mycket	4,7	3,8	13,7	77,7

2.10 Praktik

Ca 1/3 av tjejerna anger att de är begränsade i frågan om de får vara på praktik. 62,3 % av killarna anger att de inte har några begränsningar med detta.

Tabell 21 - Får du, av dina föräldrar vara på praktik?

Kön	Nej, aldrig	Sällan	Ofta	Ja, alltid
Tjej	20	13,3	17,3	49,4
Kille	16,1	8,2	13,4	62,3

2.11 Läxhjälp

Ca hälften (46,2 %) av tjejerna får gå på läxhjälp efter skoltid men ca 27 % svarar att de känner sig begränsade i det valet. Den ende variabeln som påverkar läxhjälp efter skoltid är moderns utbildningsnivå. Ju högre utbildning modern har ju mindre begränsade är tjejerna till att få gå på läxhjälp.

Tabell 22 - Får du, av dina föräldrar gå på läxhjälp efter skoltid?

	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjej	14,6	12,9	26,3	46,2
Kille	6,1	12,9	15,4	65,6

Tabell 23- Läxhjälp och moderns utbildningsnivå

Tjejer	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Saknar utbildning	12,3	17,9	46,2	23,6
Grundskola	20	10,9	30,2	38,9
Gymnasium	9	20,7	11,7	58,6
Universitet	9,6	1,1	14,9	74,5

Tabell 24 - Läxhjälp och moderns utbildningsnivå

Killar	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Saknar utbildning	10,2	10,2	15,7	63,9
Grundskola	3,3	15,9	13,7	67
Gymnasium	7	7	19,8	66,3
Universitet	8,3	12,8	15,6	63,3

Hos killarna är skillnaden inte så stor. Söner till mammor som saknar utbildning svarar med 63,9 % att de alltid får gå på läxhjälp i jämförelse med 63,3 % som är universitetsutbildad moder.

2.12 Sexualkunskap

Killar som får gå på sexualkunskap är dubbelt så hög i jämförelse med tjejerna. 17,5 % av tjejerna respektive 15,2 % av killarna anger att de inte får delta i en sådan undervisning.

Döttrar till svenskfödda mödrar som svarar med att de alltid får gå på sexualkunskap är 63,1 % i jämförelse med 35,6 % utlandsfödda mödrar. Killar som alltid får gå på sexualkunskap med svenskfödda mödrar är 64,8 % i jämförelse med 59,2 % för utlandsfödda mödrar. Var fadern är född påverkar inte tjejernas och

Tabell 25 -Får du, av dina föräldrar gå på sexualkunskap?

Kön	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjej	17,5	20,6	23,5	38,4
Kille	15,2	8,7	16,4	59,7

Tabell 26 -Sexualkunskap och moderns födelseplats

	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjej: Mamma född i Sverige	13,8	4,6	18,5	63,1
Tjej: Mamma född utomlands	17,9	22,5	24,1	35,6
Kille: Mamma född i Sverige	3,7	0	31,5	64,8
Kille: Mamma född utomlands	16,4	9,6	14,8	59,2

Tabell 27 - Sexualkunskap och faderns födelseplats

	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjej: Pappa född i Sverige	17,5	19,3	19,3	43,9
Tjej: Pappa född utomlands	17,5	20,8	23,9	37,9
Kille: Pappa född i Sverige	22	2,0	17	59
Kille: Pappa född utomlands	13,7	10,1	16,3	59,8

killarnas deltagande i sexualkunskap i samma grad som moderns födelseplats. Döttrar till utlandsfödda pappor svarar med 37,9 % att de alltid får delta i sexualkunskap i jämförelse med 43,9 % om fadern är född i Sverige. Söner till pappor födda i Sverige svarar med 59 % att de alltid får gå på sexualkunskap i jämförelse med 59,8 % utlandsfödda pappor.

2.13 Sportaktivitet

Tabell 28 svarar på frågor om sportaktivitet. Vi ställde två olika frågor om samma tema. Den första frågan besvarar frågan om informanterna får delta i sportklubbar. Med klubbar syftar vi på klubbar som exempelvis Friskis och Svettis, SATS, Gym och dylikt. I den frågan anger 28,1 % av tjejerna att de inte får delta i sådana klubbar av sina föräldrar i jämförelse med 2,3 % hos killarna.

Tabell 28 - Får du, av dina föräldrar delta i sportaktiviteter.....?

Kön	Nej, aldrig	Sällan	Ofta	Ja, alltid
Sportklubbar:				
Tjej	28,1	14,1	18,7	39
Kille	2,3	28,4	12	57,2
Bägge kön/Sport				
Tjej	15,1	37,8	14,9	32,2
Kille	0,9	0,2	3,1	95,8

Vi ställde frågan om informanterna får delta i blandade sportaktiviteter i och utanför skolan som inte är knytan till någon verksamhet. Det är sportaktiviteter som man utför på fritiden i eller utanför skolan med vänner (exempelvis spela fotboll, brännboll, cykla och dylikt). Resultatet visar att begränsningarna hos tjejerna halveras och ett aktivt deltagande hos killarna ökar.

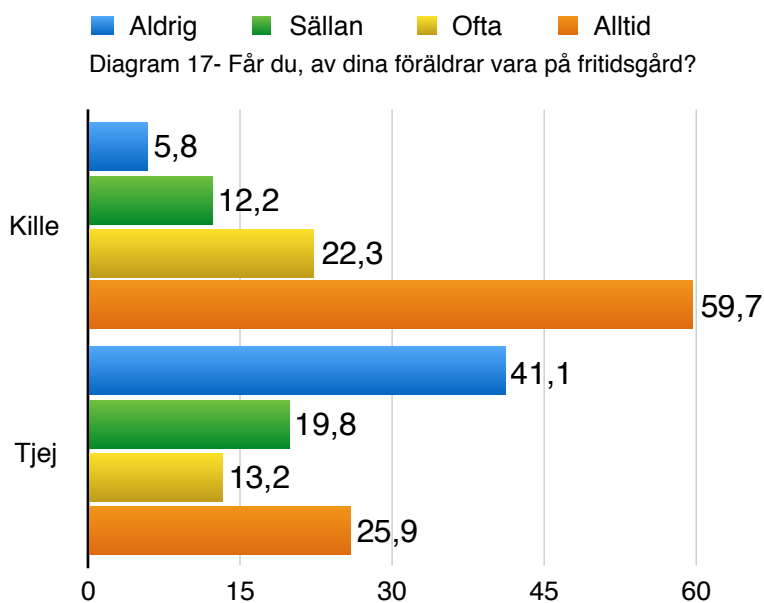
15,1 % av tjejerna och 0,9 % av killarna får aldrig delta i sportaktiviteter där bägge kön är med.

32,2 % av tjejerna och 95,8 % av killarna får alltid delta i sportaktiviteter där både killar och tjejer är med.

2.14 Fritidsgård

Vi ställde ett par frågor om vad informanterna får göra på fritiden. Fritidsgård är ett exempel bland många populära aktiviteter. Diagram 17 visar att 41% av tjejerna inte får gå till fritidsgård och respektive 5,8 % hos killarna.

När vi tittade på vilka faktorer som påverkar begränsningarna i fråga om informanterna får gå på fritidsgård så

fann vi inga samband mellan födelseplats, religionstillhörighet och föräldrarnas utbildningsnivå. Vi kan endast konstatera att det låg en hög andel hos informanter som inte får gå på fritidsgård hos dem som har svarat med ”Annat” i fråga om religionstillhörighet. Vi fann endast samband mellan frågan om fritidsgård och trohetsgraden hos föräldrarna. Ju mer troende föräldrarna är ju mer begränsas tjejernas frihet till att gå till fritidsgård. Killarna påverkas inte så mycket av detta.

Tabell 29 - Faderns trohetsgrad och begränsning gällande

Troendegrad		Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Inte alls	Tjej	23,1	26,9	13,5	36,5
	Kille	3,6	7,1	27,4	61,9
Ganska lite	Tjej	35,3	15,5	12,1	37,1
	Kille	10,9	21,7	20,9	46,5
Ganska mycket	Tjej	38,7	21,1	15,7	24,5
	Kille	2,9	13,4	15,1	68,6
Mycket	Tjej	51,8	19,1	10,6	18,6
	Kille	5,9	7	27,8	59,4

Tabell 30 - Moderns trohetsgrad och begränsning gällande

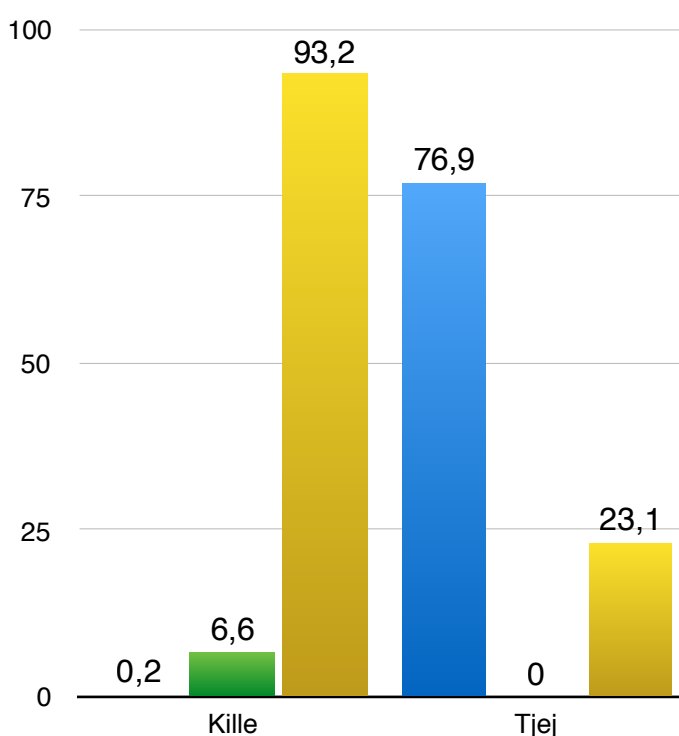
Troendegrad		Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Inte alls	Tjej	20,8	18,8	12,5	47,9
	Kille	3	6,1	36,4	54,5
Ganska lite	Tjej	32,3	18,8	13,5	35,4
	Kille	6	11,1	19,7	63,2
Ganska mycket	Tjej	42,1	19	15,3	23,6
	Kille	6,2	9	13,7	71,1
Mycket	Tjej	47,1	21,5	11,2	20,2
	Kille	5,7	17,1	30,3	46,9

Tabell 29 och 30 visar att moderns och faderns trohetsgrad reflekterar mycket mer över tjejerna än killarna. En tjej med en mycket troende far som aldrig går på fritidsgård är 51,8 % i jämförelse med 23,1 % om fadern inte alls är troende. Samma mönster ser vi även hos mammorna. En tjej med mycket troende mor som aldrig får gå på fritidsgård är 47,1 % i jämförelse med 20,8 % som inte alls är troende.

2.15 Val av vänner

En viktig fråga är vem och vilka de får umgås med. Vi vill poängtera att frågan inte gäller om ”informerarna VILL” utan frågan gäller om de FÅR. Vi är medvetna om att barn och unga i den åldern oftast väljer att umgås med samkönade. Därav har det varit viktigt för oss att lyfta fram den frågan innan informanterna svarar och påpeka att frågan inte gäller om de vill utan frågan gäller om de får. Svaren från informanterna visade att 76,9 % av tjejerna endast får umgås med tjejer. Endast 23,2 % tjejerna får umgås med bägge könen.

Diagram 18 - Val av vänner

Pappor som saknar utbildning till döttrar som endast får umgås med tjejer är 52,9 % i jämförelse med 72,5% hos högutbildade.

Ju mindre religiösa föräldrarna är ju mer får andel av döttrarna får umgås med bägge könen (75,7 % inte alls religiös). Vi ställde även frågan om de får ta hem en vän av motsatt kön. 57,1 % av tjejerna och 38,2 % av killarna angav att de inte får göra detta. Endast 17% av tjejerna och 30,2 % av killarna har friheten av att alltid kunna bjuda hem vänner av motsatt kön. Av tjejerna svarar 15,9 % och respektive 31,6 % av killarna att de ibland får ta hem vänner av motsatt kön.

Tabell 31 - Far född och utbildning och dotterns begränsning av vänner

Utbildning/Födelseland	Endast med tjejer	Med bägge könen	Övrigt
Saknar utbildning	43,6	52,9	3,5
Grundskola	43,7	52	4,3
Gymnasium	41,2	57,2	1,6
Högskola	25,9	72,5	1,6
Född i Sverige	23,6	69,4	7
Född utomlands	42,8	54,6	2,6

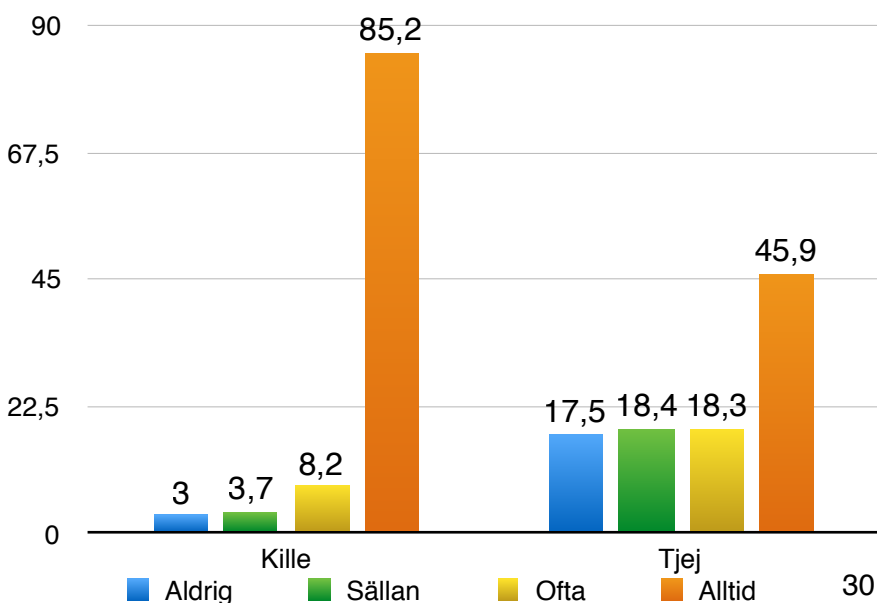
Tabell 27 - Faderns trohetsgrad och dotterns begränsning av vänner

	Endast med tjejer	Med bägge könen	Övrigt
Inte alls	19,1	75,7	5,1
Ganska lite	32,7	64,5	2,9
Ganska mycket	47,8	50,6	1,6
Mycket	44,2	51,4	4,4

2.16 Gå på middag

Vi frågade om de får gå på middagar där bägge kön är med. Detta kan exempelvis vara att gå på McDonald eller dylikt med vänner av motsatt kön efter skoltid. 46,2 % av tjejerna och 18,3 % av killarna svarar med att de inte får gå på middagar där motsatt kön finns.

Diagram 19 - Middag med killar & tjejer

Simon är 21 år gammal och har två systrar. Han är född i Sverige och har föräldrar som är starkt troende.

”Det är klart att mina systrar får ha kill kompisar. Jag har inga problem med det. Men mina föräldrar flydde hit från kriget och har gått igenom ganska mycket. De förlorade sina anhöriga..De är gamla, det går inte förklara för dem hur det funkar i Sverige..eller de vet hur det är i Sverige men det är inte lätt för de att hålla fast vid det. Det är som att lära en gammal hund att sitta. Min mor är väldigt religiös och strikt. Farsan är något mildare men..det är morsan som bestämmer över mina systrar. Vi tjafsar många gånger med henne. Jag frågar varför hon är så strikt mot mina systrar men jag får inget svar som tillfredställer mig. Hon tänker bara på vad omgivningen ska säga. Dessutom så bryter det mot hennes religion att tjejer ska ha så mycket frihet. Tjejer ser ut att ha mycket frihet i vår kultur.. du vet de får klä sig som de vill, allting är så glamourös, snygga hus och lyckliga par..ja, det finns sånna också men allt ser inte ut så i verkligheten. Jag tänkte aldrig på hederskulturen förrän jag träffade en tjej på universitetet nyligen. Hon är från XXX och vi är bara vänner. Vi pluggar ihop, vi stöttar varandra i skolan, vi gör saker ihop..Vi har ingen kärleksrelation, vi är bara goda vänner. Men alltid när jag frågade om vi skulle käka i centrum så var hon så nervös. Det visade sig att hon var rädd för att hennes pappa skulle se oss och tro att det var nåt mellan oss. Jag förstod inte det till en början. Jag brukade tagga henne på Facebook och hon bad mig alltid att ta bort bilden. Varför? För att ingen skulle tro att vi var ihop. Det var egentligen först då som jag började tänka på hur tjejer från våra länder har det. Vi är vänner fortfarande men vi försöker att hålla oss i skolan bara. Mina systrar har inte det lika strikt som henne. Det är okey att de umgås med killkompisar men..det ska vara killar som vi känner..killar från samma land. Man ska förstå att de bara är som syskon inget annat. Det är helt sjukt. Det går inte in i mina föräldrar. Vad omgivningen säger eller snackar om.. det skiter jag i”.

Helin är 14 år gammal och berättar om hennes upplevelser av val av kompisar.

”När man var yngre så var det inga problem. Vi lekte med alla. Men numera säger mamma att jag måste sluta umgås med killar. Att killar i min ålder har bara en sak de tänker på. Att också .. mitt namn kommer smutskastas vilket kommer drabba mig .. hela livet. Det gör mig rädd. Alla killar är inte perverses herregud, det finns både onda och goda killar så som tjejer... jag vet det...Men samtidigt så vågar jag inte riskera att de ska sprida lögner om mig. Det är inte värt”

När jag ställde samma fråga till Helins mor så berättade hon att det är faderns och hennes uppgift att skydda dottern från killarna.

”Jag säger till man att vår dotter börjar bli en ung tjej. Hon är inte barn längre. Min man håller med mig. Ja de kanske är vänner men.. ska du gå och berätta för alla en och en att de bara är vänner? Är det värt det? Är det värt att smutskasta sitt namn för en Ali, Hans, Kalle eller Mehmet? Hur ska hon dessutom veta om de killarna verkligen är hennes vänner eller om de har andra baktankar? Nej nej, man måste vara försiktig. Man ska inte dra på sig saker i onödan. Samma vänskap kan en tjej ge.. till och med bättre. Vill hon ha vänner? Ja, varför inte tjejer? Varför måste

det vara killar? En tjej är en tjejs bästa vän. En kille och en tjej kan aldrig bli vänner. Det finns inte i människans natur”.

Miran är 13 år gammal och lillebror till Helin.

”Tjejer och killar kan vara kompisar men.. om en tjej är med en kille.. vi säger att de bara är kompisar..det spelar ingen roll. De kallar henne för hora ändå. Det är bara så. I vår skola så umgås inte tjejer och killar med varandra. Det går inte..de kommer nästa dag och hittar på saker och säger saker om tjejerna som har killkompisar. Det är därför liksom..Jag tror inte killar och tjejer kan bli vänner. Antingen gillar man tjejen eller så vill man bara leka med henne. Jag är inte så ..men jag vet att många killar är så. Är det inte sant? Varför har inte min mamma killkompisar eller min pappa tjejkompisar? Man måste tänka lite på sin framtid faktiskt..”

Melina är 16 år gammal och har två äldre systrar.

”En vän till mig satt och åt med två killkompisar på pizzerian här i centrum.. Vet du vad folk sa sen om henne? Att hon satt på pizzerian och hånglade med fyra män. De kryddar på rejält alltså. Vadå hånglade med fyra killar? Att killarna rörde hennes bröst och höft..och sånt.. Gör man verkligen sånt på pizzerian alltså?! Att man sitta och hånglar med fyra män på en offentlig plats? Nej, jag tror inte det. Hon var på där med två av hennes skolkamrater..killar alltså och åt bara..Vad är det för fel på det? Men ryktet las ner ganska snabbt eftersom folk fattade.. väl att det var en lögn. Fast sen började haka upp sig på varför hon ens satt där oh åt pizza med två killar. Men hon har en tuff mamma som sa till folk att de ska sköta sitt och inte bry sig om hennes dotter. Hon sa att hon litar på sin dotter och att folk ska kolla upp sina döttrar istället som gör så mycket skit i smyg. Hon sa att hennes dotter inte har nåt att dölja. Jag uppkastar det. Man ska backa upp sin dotter. Det är inte alla morsor som gör det”

2.17 Bio

Tabell 33 visar begränsningsnivån som informanterna upplever i fråga om de får gå på bio eller åka in till stan. Ca en tredjedel av flickorna är begränsade till denna aktivitet.

17, 5 % av tjejerna aldrig gå på bio i jämförelse med 3 % hos killarna. 85,2 % av killarna får alltid gå på bio och 45, 9 % i jämförelse med 45, 9 % hos tjejerna.

Tabell 33 - Gå på bio

Kön	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjej	17,5	18,4	18,3	45,9
Kille	3	3,7	8,2	85,2

2.18 Åka in till stan

Av tjejerna får 17 % aldrig och 38,5 % alltid åka in till stan.

Närmare hälften av tjejerna är begränsade av sina föräldrar. Av killarna får 68,2 % alltid och 7,3 % aldrig åka in till stan.

Tabell 34 - Åka in till stan

	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid
Tjej	17	22,3	22,1	38,5
Kille	7,3	8,9	15,5	68,2

2.19 Förhållande

I enkätundersökningen frågade vi eleverna om de får ha ett förhållande av sina föräldrar.

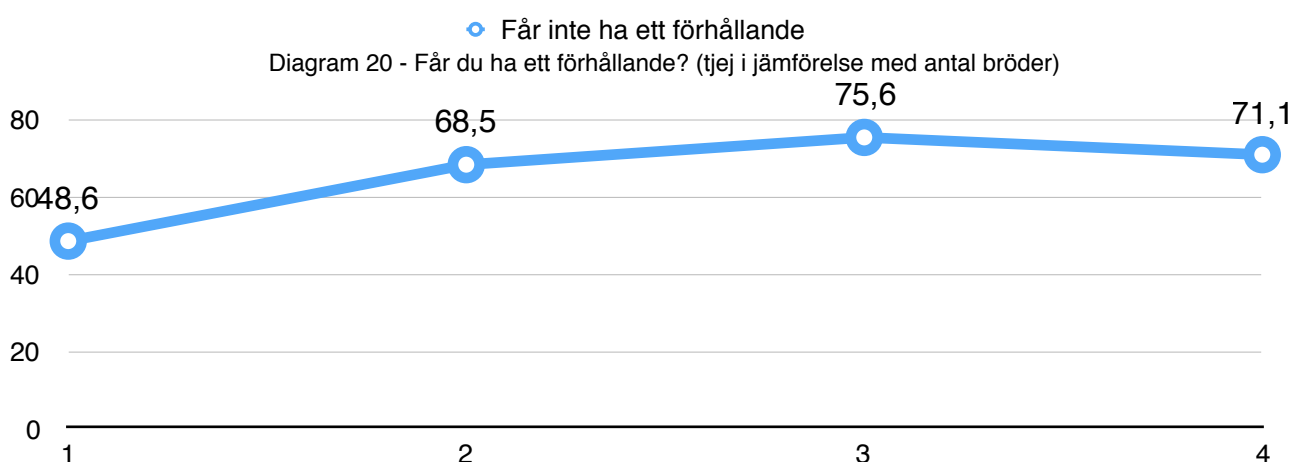
Tabell nedan visar att en större majoritet av flickorna inte får ha ett förhållande av sina föräldrar.

Tabell 35 - Får du ha ett förhållande?

Kön	Nej, Jag får inte ha ett förhållande av båda mina föräldrar	Ja, jag får ha ett förhållande men bara av min mor (andra familjemedlemmar får inte veta)	Ja, jag får ha ett förhållande men bara av min far (andra familjemedlemmar får inte veta)	Ja, jag får ha ett förhållande men bara av min syskon (andra familjemedlemmar vet inte)	Ja, bara om min familj vet om det dvs att det är diskret, ingen annan får veta	Ja, jag får ha ett förhållande av mina föräldrar
Tjej	41,1	11,2	1	11,9	9	25,9
Kille	15,5	13,1	13,4	12,7	15,5	29,7

Tabell ovan visar att 41,1 % av tjejerna får inte ha ett förhållande av sina föräldrar. Medan hos killar är siffran endast 15,5%. Enkätsvaren visar även att ca 11 % av tjejerna får ha ett förhållande men endast av mor eller syskon. 25,9 % av tjejerna och 29,7 % av killarna anger att de får ha hållande av bägge föräldrarna. Av tjejerna svarade 1 % att de endast får ha ett förhållande av far (andra familjemedlemmar får inte veta).

Ju mindre antal bröder tjejen har ju mer andel av flickorna får ha förhållande. Av de tjejer som har en bror får 48,6 % ha ett förhållande i jämförelse med tjejer som har tre bröder (75,6 %)

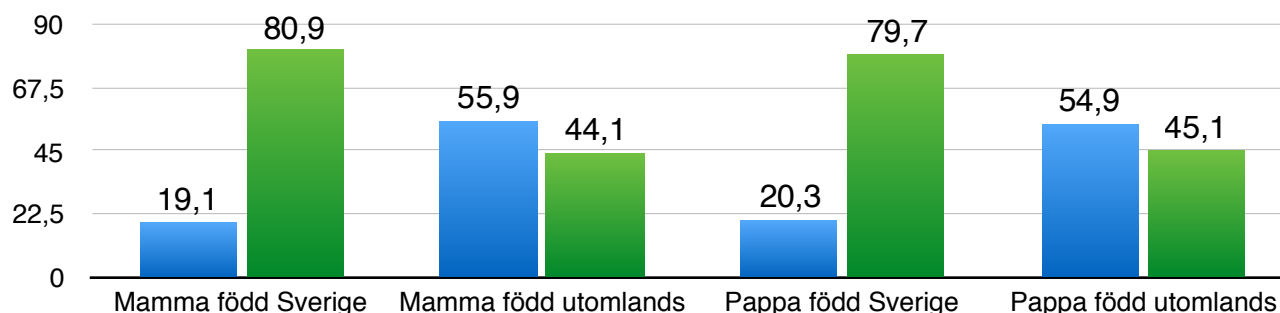

Vi tittar närmare på hur föräldrarnas födelseland inverkar hos killarna och tjejerna i fråga om de får ha ett förhållande.

80,9 % av svenskfödda mödrar och 79,7% av svenskfödda fäder tillåter sina barn till att ha ett förhållande i högre grad i jämförelse med utlandsfödda mödrar (44,1 %) faddrar (45,1 %).

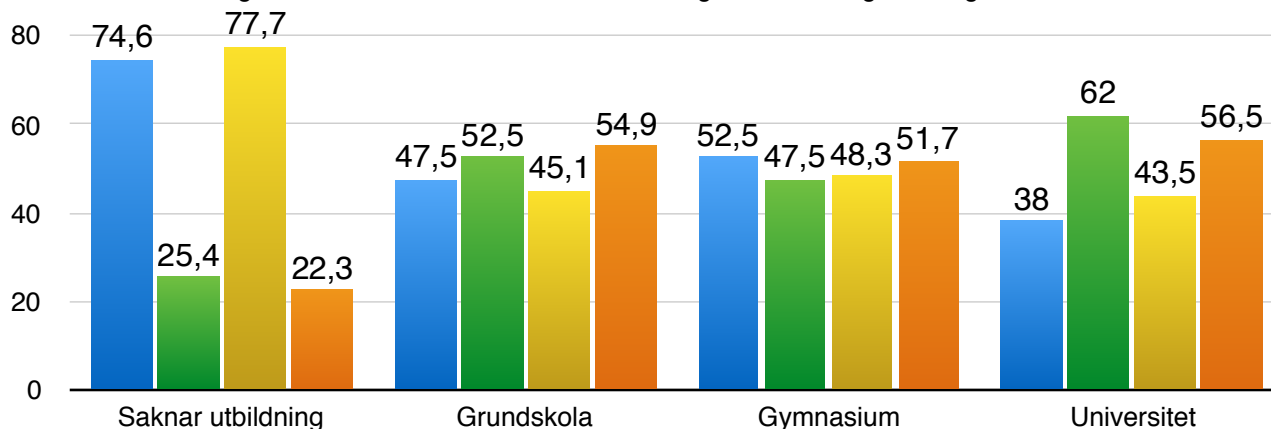
■ Nej, jag får inte ha ett förhållande av båda mina föräldrar ■ Ja, jag får ha ett förhållande av båda mina föräldrar

Diagram 21 - Moderns födelseplats och begränsning av förhållande

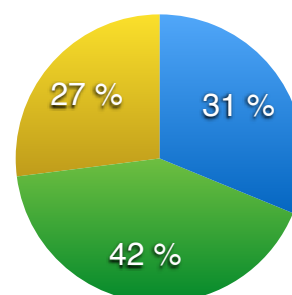
Samma mönster ser vi även i utbildningsnivån bland föräldrarna. Ju högre utbildning föräldrarna har ju fler får ha ett förhållande. 74,6 % av mammorna och 77,7 % av papporna som saknar utbildning tillåter inte sina barn till att ha ett förhållande.

■ Mor Tillåter inte ■ Mor tillåter ■ Far tillåter inte ■ Far tillåter
Diagram 22 - Fader och moderns utbildningsnivå och begränsning av förhållande

Vi ställde följdfrågan om informanterna har haft ett förhållande. Diagram 23 visar att 68,8 % av informanterna svarar med att de har haft ett förhållande. Av de 68,8 % var 42 % i smyg och 27 % svarar med att föräldrarna var medvetna.

Diagram 23 - Har du haft ett förhållande?

När vi sedan separerar på könen så råder det nästan en fördubbling för de som anger att föräldrarna var medvetna om ett förhållande.

Enkätsvaren visar att 20,2% av tjejerna talade om för sina föräldrar om att de hade ett förhållande. Denna siffra är 34,6 % för killarna.

● Nej, jag har inte haft ett förhållande
● Ja, i smyg
● Ja, mina föräldrar visste om det

2.20 Etnicitet

På frågan om det är tillåtet att ha förhållande med någon av annan etnicitet svarar 52,5 % av tjejerna och 29 % av killarna med svarsalternativet ”Nej”.

Tabell 36 - Får du, av dina föräldrar, ha ett förhållande med någon annan etnicitet?

Kön	Ja	Jag vet inte	Helst inte	Nej
Tjej	16,3	12,9	18,3	52,5
Kille	16,6	21,6	32,8	29

Nedan visar tabell på informantens religion och svar på om de får ha ett förhållande med någon annan än sin egen etnicitet. Det finns inga uppenbara skillnader mellan religionstillhörighet och tolerans gentemot förhållande med en annan etnicitet.

Tjejer med muslimsk bakgrund svarar med 52,3 % att föräldrarna inte accepterar ett förhållande med någon annan än sin egen etnicitet. Hos tjejer som har kristen bakgrund svarar 41,1 % med ett nej. Av killar svarar 53 % med kristen bakgrund och 43,4 % med muslimsk bakgrund att de inte får ha ett förhållande med någon av annan som har annan etnicitet.

Tabell 36:1 - Religionstillhörighet och förhållande med annan etnicitet

	Kristendomen	Islam	Judendom	Buddhism	Hinduism	Ateist	Annat
Tjej:							
Ja	40,8	40,8	6,8	1,9	0	5,8	3,9
Jag vet inte	14,8	84,0	0	1,2	0	0	0
Helst inte	33,9	60,9	0,9	0,9	0	1,7	1,7
Nej	41,1	52,3	0,9	1,8	2,4	0,3	1,2
Kille:							
Ja	37,9	42,1	5,3	1,1	0	13,7	0
Jag vet inte	20,2	69,4	4,0	2,4	1,6	2,4	0
Helst inte	54,8	36,7	2,7	0,5	5,3	0	0
Nej	53,0	43,4	0	0,6	3,0	0	0

Däremot vet vi att det råder skillnad mellan svaren beroende på föräldrarnas utbildningsnivå.

Om fadern sannar utbildning svarar 65,3 % av tjejerna och 40,3 % av killarna och med att de inte får ha ett förhållande med någon annan etnicitet. Har fadern universitetsbildning svarar 38,3 % av tjejerna och 14,1 % av killarna med att de inte får ha ett sådant förhållande.

Om fadern saknar utbildning svarar 7,4 % av tjejerna och 14,3 % av killarna med att de får ha ett sådant förhållande. Om fadern har universitetsutbildning svarar 37,2 % tjejerna och 43,4 % av killarna att föräldrarna tillåter dem att ha ett förhållande med någon annan än sitt eget etnicitet.

Samma mönster ser vi även på moderns utbildningsnivå. Ju högre utbildning modern har ju mer får dem ha ett förhållande med någon annan än sin egen etnicitet.

Märtha är 26 år gammal och har en liten dotter på som är tre år gammal. Hon förälskade sig i en kille som var från samma land men med tillhörde en annan religionsgrupp.

”Jag är inte ensam om att få uppleva det här. Vi var tillsammans i många år och hade smygförhållande. Mina föräldrar är inte så stränga, jag fick festa, gå ut med vänner, ha killkompisar och så..Men när jag träffade min man som jag har nu..så var jag så rädd. Trots att han är från samma land så skulle det inte gå. De skulle inte acceptera honom. Han hade en annan religion. Med stöd av min bror övertalade vi mina föräldrar. Tack Gode Gud, jag är lycklig med honom. Vi har en liten dotter tillsammans. Men jag har en vännina som är tillsammans med en kille sedan nio år tillbaka. De får inte vara tillsammans. Hennes bror gifte sig med en svensk tjej och det var inget som hans föräldrar tyckte om.. men de sa inte emot så mycket heller. Fast hon, min vän, hon vet att det aldrig kommer att bli de två tillsammans med föräldrarnas godkännande. För ca sex månader sedan så pratade hon med sin mamma och sa att hon vill gifta sig med den här killen. Hennes mamma hamnade på akuten den dagen med högt blodtryck. Kan du förstå hur tufft det är för henne? Jag hade åtminstone en kille som kommer från samma land och kultur. Det är bara det att..vi hade olika religioner. Men min vän då? De har olika religioner också men viktigast av allt han är inte från samma land. Det är vanligt att man möter de här hindren och det är inte okey alls..Man ska låta kärleken vara fri”.

Efter intervjun bad jag om att få intervjua hennes vän och hennes mor. Hennes mor ville inte bli intervjuad och ansåg att detta var en skam och det finns inget att prata om.

Jag frågade Märthas vän som är 26 år gammal om hur det kommer sig att brodern får gifta sig med en svensk utan några större motstånd.

”Mina föräldrar är skilda. Jag träffar inte pappa så mycket så jag bryr mig i stort sett inte om vad han anser om detta. När min bror sa att han skulle gifta sig med en svensk tjej..för att hon blev gravid..så var mamma tvungen att säga ja. Det är ju en skam också att sonen lämnar en kvinna gravid och inte gifter sig. Hon ville inte ha en svensk tjej men vad skulle hon göra? Hon hade inget val. Skulle jag bli gravid och gifta mig så skulle alla vända ryggen. Jag pratade med min bror om att jag har en pojkvän som jag har känt länge .. Vi vill gifta oss sa jag. Han sa inte så mycket..eller snarare han var emot men..samtidigt så var han tveksam..Ibland stöttar han mig och ibland så kopplar han bort mig..Jag ser inte min bror som ett hinder. Det är min mor som inte går att övertala, Jag älskar den här killen, jag älskar honom så mycket att det gör ont. Jag har försökt att göra slut många gånger men .. det går inte. Jag vet inte vart det här kommer att leda till. Min mamma hotar mig med att hon aldrig kommer att prata med mig igen. Det är tufft..Bara för att han inte har samma färg som jag..”

Leyla är 15 år gammal och berättar om hur hennes far och mor ser på etnicitet frågan.

"Min mamma försvarar kärlek ständigt men om jag inte skulle gifta mig med någon annan som har annat hudfärg, hårfärg, etnicitet eller religion så skulle hon inte överleva. Är det att försvara kärlek då? Min brorsa är 17 och hade en tjej från ett annans land..men snälla han är bara 17 år gammal..det är inte så att de ska gifta sig imorn,,Hon gjorde världens liv av det. Så, då kan du tänka dig hur det skulle se ut för mig om jag hade en pojkvän från annat land. Det här är rasism, vet du det?! Rasism! Och brorsan då, det är dubbelmoral. Snacka om ge sig rätten om att ha ett förhållande men när det kommer till mig.. där är det stopp. Han får men inte jag. Rättvisa elehur?"

Rahel är 53 år gammal och har tre döttrar som är gifta och en styvson.

"Ett förhållande där den ena är från norr och den andra söder..det går inte. Det är motpoler. Hur mycket man än försöker så krockar det. Det finns förhållanden som det går bra för.. men hur många är de? Språket, kulturen, värderingarna..det är helt annorlunda. Det går inte. Man kan inte riskera att bryta ett äktenskap i framtiden för sånt här. Kärlek kommer alltid. Jag var 15 år gammal när jag gifte mig med min man, Han var 28 år. Han hade gift sig redan och hade en son och hans fru dog av en sjukdom. Var jag kär i honom då? Nej, men med tiden blir man kär. Alla ungdomar nu tänker på romantik och ser livet som enkelt..De gifter sig de skiljer sig..varför? De måste lyssna lite på oss som är äldre. Kärlek gör dig inte mätt. Respekt gör dig mätt. Med tiden kommer kärleken. Så varför bli blind och gå efter en man eller tjej som man nästan med 100 % vet att man kommer skilja sig ifrån när man har gift sig. Titta omkring dig, hur många är gifta i 50 år av olika kulturer?"

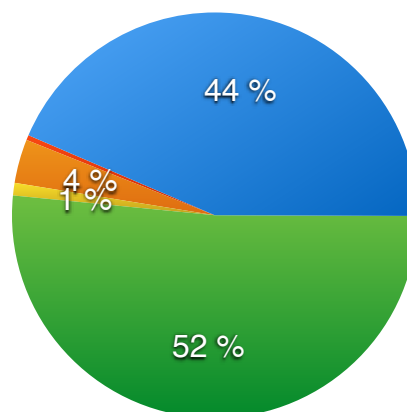
Kazem är 40 år gammal och gift

"Jag ser inga problem med att man har ett förhållande med någon annan som har annan etnicitet För mig är det inga problem .. men däremot tror jag att risken för att de kan få problem är högre..alltså de som är i ett förhållande i ett förhållande med annan etnicitet..om Anpassningsgraden eller förmågan är låg kan eventuella problem dyka upp..framförallt i framtiden. Problem som exempelvis barnuppfostran..Släktrelationer..Det är kulturella skillnader mer eller mindre som kan bli ett problem".

2.20 Homosexualitet

44 % av eleverna anger att de inte är intresserade av homosexuella förhållanden. Hälften (51,5 %) anger att deras föräldrar inte accepterar ett homosexuellt förhållande. Mönstren bland tjejer och killar är inte märkvärdig stora. Homosexualitet accepteras nästan aldrig i hederskulturen. Det är en stor skam och det är väldigt sällsynt att det accepteras av medlemmarna.

Diagram 24 - Homosexualitet

När vi föreläser i skolorna och i mindre klasser så är homosexualitet ett väldigt känsligt ämne. Många starka reaktioner får vi från yngre killar som absolut inte vill prata

om dessa frågor. Kulturen och religionen har också en viss inverkan i frågan eftersom många av de stora religionerna förbjuder samkönad förhållande. Ju mer troende informanten ser sig själv ju mer ökar siffrorna mot en riktning av att det inte är okey för föräldrarna. 37,4 % av de tillfrågade med låg religiös tro svarar med att det inte är okey för föräldrarna i jämförelse med 53,8 % för mycket troende gruppen. Av tjejer som är födda utomlands svarar 85,1 % att föräldrarna inte godkänner i jämförelse med 90 % av de är födda i Sverige. Av killar som är födda utomlands svarar 98,7 % att det inte är okey i jämförelse med 91,3 % om de är födda i Sverige.

Tabell 35- Homosexualitet och informantens religiositet

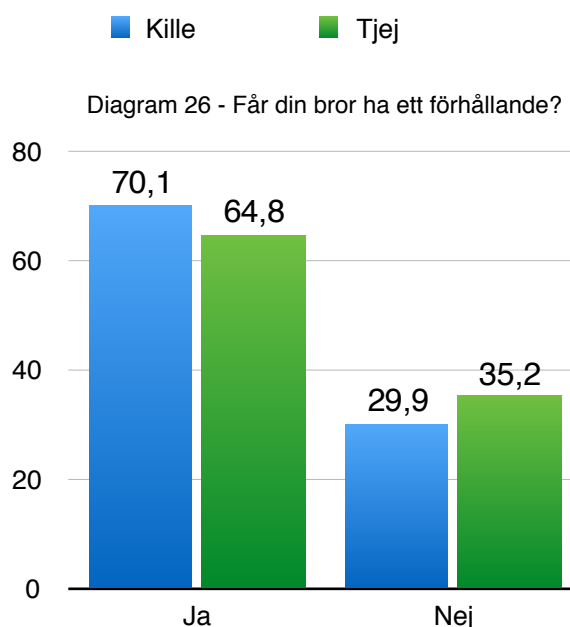
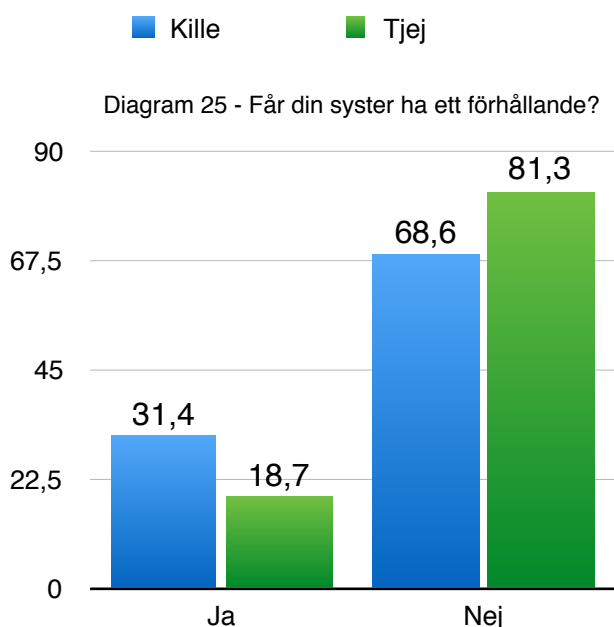
	Inte alls	Ganska lite	Ganska mycket	Mycket
Nej det är inte okey	37,4	52,6	50,4	53,8

Ferhat är 26 år gammal och har ett hemligt förhållande med sin sambo som är 37 år gammal.

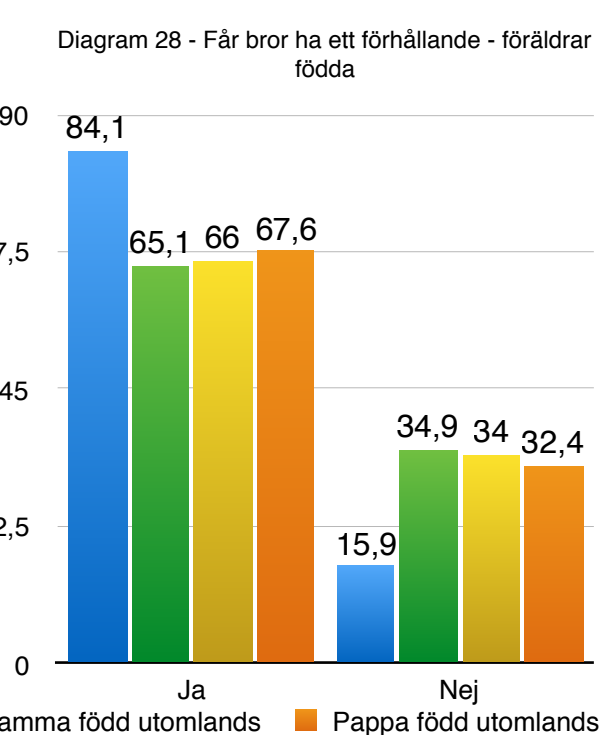
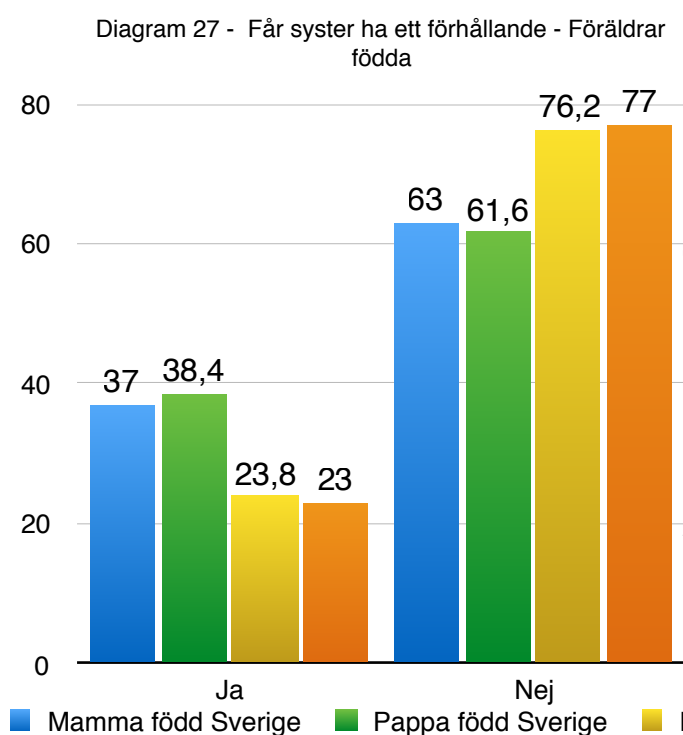
”Vi träffades på en klubb när jag var på besök här i Sverige. Vi blev kära. Enda möjligheten för oss att vara tillsammans var att jag skulle flytta till Sverige. Nu har jag bott här i sju år och mina föräldrar i hemlandet vet ingenting om vårt förhållande. Vi har åkt på semester några gånger till mina föräldrar men då har de trott att vi bara är vänner. Mamma tjuvar på att jag måste gifta mig. Hon kommer med förslag på tjejer hela tiden. Mina föräldrar är traditionella och konservativa så de skulle aldrig acceptera det här. Att jag berättar sanningen skulle bara få dem att må dåligt och..de har en viss socialposition. Den skulle krossas om andra fick veta det. Nej, det kommer aldrig gå. Jag kommer aldrig att berätta. Det är tur att jag inte har släktingar här i Sverige. Jag kan vara mer fri. Jag träffar inte människor från min hemland för att..man vet att aldrig.. världen är liten. Träffar jag någon från samma hemland så ljugar jag om mitt namn och vilken stad jag är ifrån, ifall de skulle misstänka att jag är homosexuell. Jag tar inga risker. Jag kommer leva såhär resten av livet, med den här hemligheten. Jag vet egentligen inte vad framtiden visar heller..”

2.21 Förhållande bror och syster

I enkätundersökningen frågade vi om informantens syskon får ha ett förhållande av sina föräldrar. Diagrammen nedan visar skillnaderna mellan ”system” och ”brodern”. 81,3 % av systrarna och 35,2 % av bröderna får inte ha ett förhållande. Endast 18,7 % av systrarna och 70,1 % av bröderna får ha ett förhållande av föräldrarna. Vi ser att det föreligger skillnader mellan bröder och systrar som får ha förhållande i jämförelse med föräldrarnas födelseland.

Om modern är född i Sverige får 37 % av systrarna ha ett förhållande i jämförelse med 84,1 % hos bröderna. Om fadern är född i Sverige får 38,4 % av tjejerna och 65,1 % av killarna ha ett förhållande. ”Systrarna” är betydligt mer begränsade ifrån att ingå i ett förhållande oavsett om föräldrarna är födda i Sverige eller inte.

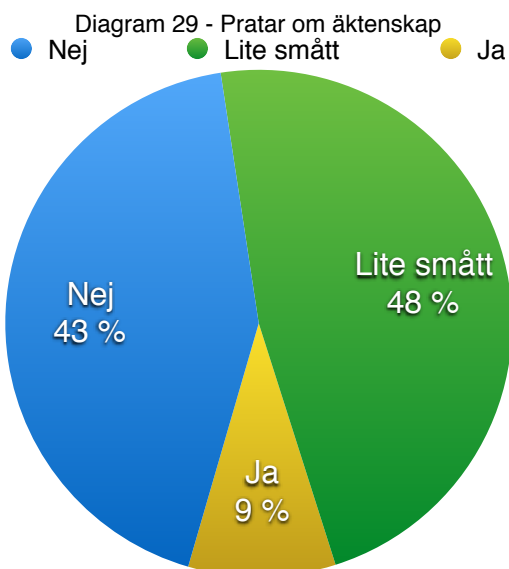
2.23 Äktenskap

I vår enkätundersökning frågar vi om föräldrarna pratar om äktenskap med informanterna.

47,5 % anger att föräldrarna har ”lite smått” börjat prata om äktenskap och 9 % svarar med att föräldrarna pratar om äktenskap med dem. Till de informanter som har angett att deras föräldrar har börjat prata om äktenskap med dem ställde vi en följdfråga.

Följdfrågan var handlade om hur ofta det pratas om äktenskap. Enkätsvaren visar att 42,6 % svarar med att det pratas ibland/då och då om äktenskap. 9,2 % anger att det pratas ”ofta” om äktenskap och 5,9 % anger att det pratas ”dagligen”.

När frågan om äktenskap kommer upp så är det viktigt för oss att veta om hur de ser på frågorna kring äktenskap, särhållande, sexualitet. Vi ställde frågan ” Vem bestämmer vem du ska gifta dig med? ”. 40,1 % svarade att de bestämmer själva och 44,9 % angav att de själva bestämmer men med föräldrarnas godkännande.

Tabell 39 - Vem bestämmer vem du ska gifta dig med?

Jag själv	Jag, men mina föräldrar måste godkänna	Mina föräldrar väljer någon åt mig som jag har möjlighet till att säga nej till	Mina föräldrar
40,1	44,9	7,8	7,1

Tabell 39 visar informanternas siffror i oberoende av kön. När vi skiljer könen finner vi att svaren mellan könen är ganska lika. Dock finner vi en avvikelse i svarsalternativet ”Mina föräldrar väljer någon åt mig som jag har möjlighet till att tacka nej” där siffran hos killarna är sex gånger mer.

Tabell nedan visar att andel av killar som anger att föräldrarna väljer någon är 14 % i jämförelse med tjejer som är 2,2 %.

Tabell 40 - Vem bestämmer vem du ska gifta dig med? (Kön indelning)

Kön	Jag själv	Jag, men mina föräldrar måste godkänna	Mina föräldrar väljer någon åt mig som jag har möjlighet till att säga nej till	Mina föräldrar
Tjej	39,4	50,6	2,2	7,8
Kille	41	38,6	14	6,5

Att killarna har en högre andel i svarsalternativet ”mina föräldrar väljer någon åt mig som jag har möjlighet att tacka nej till” kan förklaras genom att man inom många kulturer kommer med förslag till killar om de tjejer som man anser är lämpliga att gifta sig med. Det är sällsynt att man kommer med samma förslag mot döttrarna. Förslaget mot dottern kommer från andra familjer.

Hatice är 52 år gammal och berättar om hur arrangerat äktenskap går till.

”Som mamma till mina tre söner är jag stolt. De är gifta och lyckliga. Det är föräldrarnas uppgift att se till att barnen från första dagen på jorden fram till att man som föräldrar lämnar jorden får det bra. Det är klart att man ska vara kär i den man gifter sig men dagens ungdomar blir kära 1-2 dagar och sen gifter de sig. De känner inte till familjerna, de vet ingenting om varandra. En del är tillsammans i åratal och efter åratal så tar det slut för onödiga saker. Man försöker inte att rädda förhållandet eftersom man inte är gift. Alla kan gå sin väg. Men vi som föräldrar, vi tar reda på allt. Exempelvis när jag tittade på tjejer åt mina söner, jag frågade runt alla om henne..hur hennes familj är, hur omgivningen ser på henne, hur hon är som person..Sen om båda vill ha varandra så lär de känna varandra och blir det nåt så blir det. Det är Guds vilja. Men man väljer inte man åt sin dotter. Det är andra familjer som kommer och vill ha din dotter. Man går inte med sin dotter och frågar om de vill ha ens dotter. Äktenskap är grunden för livet. Man gifter sig och man skaffar barn. Det är bra att man gör det när man är ung så man hinner göra mycket tillsammans”

Kazim är 21 år gammal och berättar om hur hans mor alltid kommer med förslag på tjejer.

”Mamma, hon vill att jag ska gifta mig så fort det bara går. Alla andra har barnbarn varför har jag inte det? Alla andra gifter sig, varför gifter inte du dig? Det är ganska jobbigt med all tjat. Så fort vi åker till hemlandet så ska hon börja leta efter en lämplig fru. Jag har sagt till henne flera gånger att jag inte kommer att gifta mig på det viset.. alltså arrangerat. Så fort det är nån fest eller bröllop så försöker hon att få dit mig..i hopp om att jag kanske träffar någon där. Men man börjar med det där redan vid 15 års åldern.. kanske ännu tidigare för flickor.. Min syrra var 13 år gammal när en familj kom och sa att de vill ha löfte om att hon är deras om några år..Jag bad de att dra åt helvete. De kom aldrig mer. Jag är emot det där..men jag har många vänner som bara gifter sig över sommarn..de åker på semester och kommer tillbaka som förlovad. De är så bra de där kvinnorna på att övertala..de hypnotiserar nästan”

2.24 Samlag före äktenskap

Vi ställde frågan om föräldrarna har några förväntningar på dem gällande sex före äktenskap. Av tjejerna svarade 5,6 % att föräldrarna inte har några förväntningar på om de har sex före äktenskap eller inte. Hos killarna är resultatet 26 %.

Tabell 41 - Föräldrarnas förväntning av samlag före äktenskap

Kön	Ja	Nej	De har inga förväntningar...
Tjej	70,6	23,8	5,6
Kille	53,8	20,2	26

Tabell 42 besvarar frågan om vad informaten själv anser om sex före äktenskap. 28,4 % av tjejerna och 37,7 % av killarna svarade med att sex före äktenskap är "okey".

53,7 % av tjejerna och 35,3 % av killarna anser att man bör vara gift innan man har sex.

Tabell 42 - Samlag före äktenskap- Vad anser du?

Kön	Ja, det är okey	Nej, man bör vara gift	Jag är osäker, jag vet inte
Tjej	28,4	53,7	17,9
Kille	37,7	35,3	27,1

Vi ställde även frågan om sex före samlag är beroende på om man är tjej eller kille. Alltså om kön har betydelse i fråga om samlag före äktenskap. Tabell 43 visar att 64% av tjejerna och 54,1 % av killarna tycker att kön har betydelse i fråga om samlag före äktenskap.

Tabell 43 - Samlag - beroende på kön relaterad?

Kön	Ja	Nej	Osäker
Tjej	64	24,8	12,2
Kille	54,1	19,2	15,7

Dilek är 39 år gammal och har en son som är 19 år gammal och en dotter som är 17 år gammal. "Jag är en öppen mor, jag pratar om allt med mina barn.. Ibland är jag deras vän, ibland mor; ibland en syster. Jag flyttade till Sverige när jag gifte mig, det var tufft att lämna sin familj och flytta till ett helt nytt land..Jag fick först en son och sedan en dotter. Jag började studera när min dotter var fyra år gammal. Min man och jag krockar mycket i tankar. Ibland kan han vara lite strängare mot min dotter..men mestadels är han ganska rättvis. Ifråga om sex och samlag, ja där går gränsen. Han skulle aldrig acceptera att min dotter ska ha samlag innan hon gifter sig. Det har han sagt tydligt. Allt annat är okey, hon får sin frihet att umgås med vem hon vill och göra det mesta som min vår son får göra..Men sex..nej.. Om du frågar mig..så tycker jag att hon ska vänta tills hon är redo och måste fundera många gånger innan..Det är inte samma sak för en kille. För tjejer, oavsett kultur, så är sex ett känsligt ämne. Jag vill egentligen inte tänka på det. Jag är själv osäker.."

Davut är 15 år gammal och har två bröder. Han har många tjej kusiner som han ser som syskon.
"Jag har ingen biologisk syster men mina kusiner .. de är som mina systrar..vi växte upp alla tillsammans.. Vadå ska mina tjejkusiner ha sex med killar? Är du dum i huvudet eller? Vad snackar du om? Ser jag ut som en hallick eller? Den kille som vågar röra dem ..de kommer möta mig. Jag vill inte prata om det här. Kolla, killar ska inte heller göra sånt egentligen men om de råkar göra det så händer det inte samma sak för dem, det är ingen som snackar skit förstår du? Men om en tjej har haft sex med nån annan så kommer hon att bli kallad för hora. Alltså, jag vet inte..jag tycker tjejer ska hålla sig till en man "

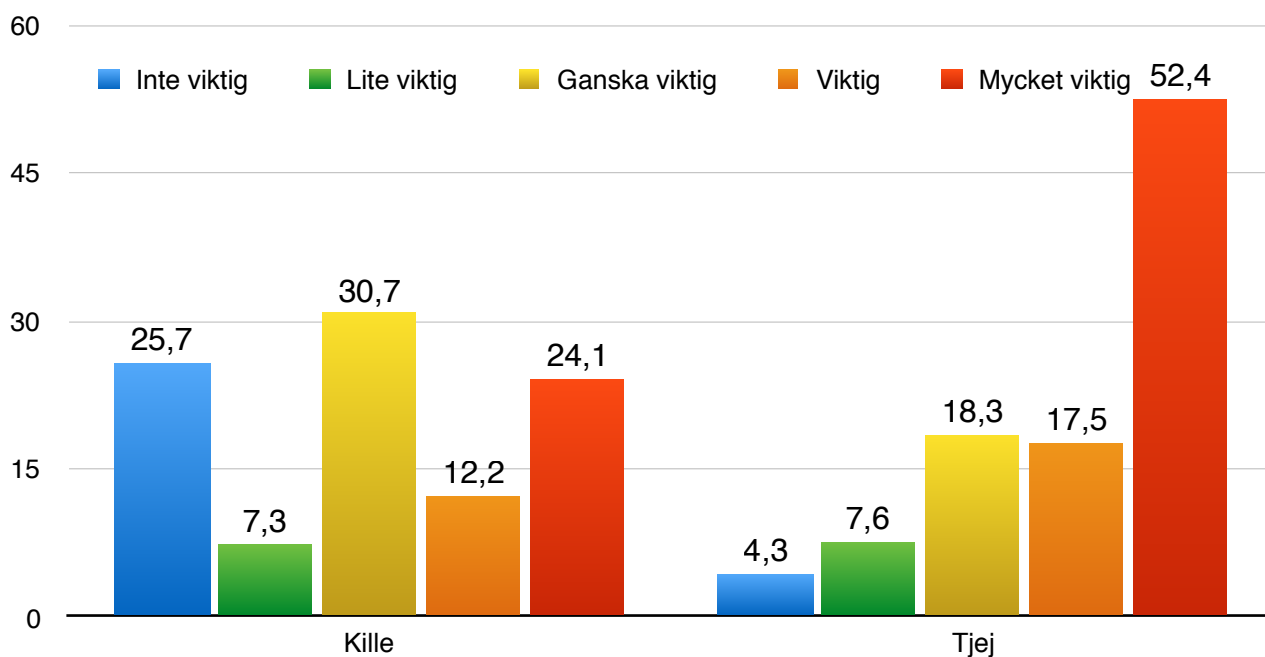
Melek är 17 år gammal och går sista året på gymnasiet. Hon har lille syster och lillebror.
"Jag tycker det är upp till var och en liksom att bestämma om man vill ha sex eller inte. Men i vår kultur så är det inte ett val som en tjej får göra själv utan..man får inte. Det är jätte många som syr..du vet..om de har blivit av med oskulden. Jag hade en sån vän..Det är inte ovanligt att tjejer i vår kultur inte gör det..De gör det i smyg..en del syr.. en del låtsas på natten ..hur de nu gör..En del gör det innan de har gift sig med den mannen..för att garantera sig typ..då är de ju förlovade eller nåt och då måste de gifta sig, det är ju en skam för killen också att göra det med sin fästmö.. "

2.25 Rykte och släkt

Vi ställde frågan om hur viktigt informatens, broderns, systemns, faderns och moderns rykte är. Tjejer svarar med 52,4% att deras rykte är mycket viktig i jämförelse med 24,1 % hos killarna.

Även systemns och moderns rykte är betydligt viktigare än faderns och brodern.

Diagram 30 - Hur viktig är ditt rykte för dig?

Systemns rykte anses vara betydligt viktigare för bägge könen i jämförelse med broderns. Av tjejerna svarar 69,4 % och av killarna 64 % att systemns rykte är mycket viktig. I jämförelse med broderns svarar 35,3 % av tjejerna och 32 % av killarna att broderns rykte är mycket viktig.

Tabell 44 -Systemers rykte

	Inte viktig	Lite viktig	Ganska viktig	Viktig	Mycket viktig
Tjej	0,7	4,2	8,7	17	69,4
Kille	1,7	1,3	7,6	25,5	64

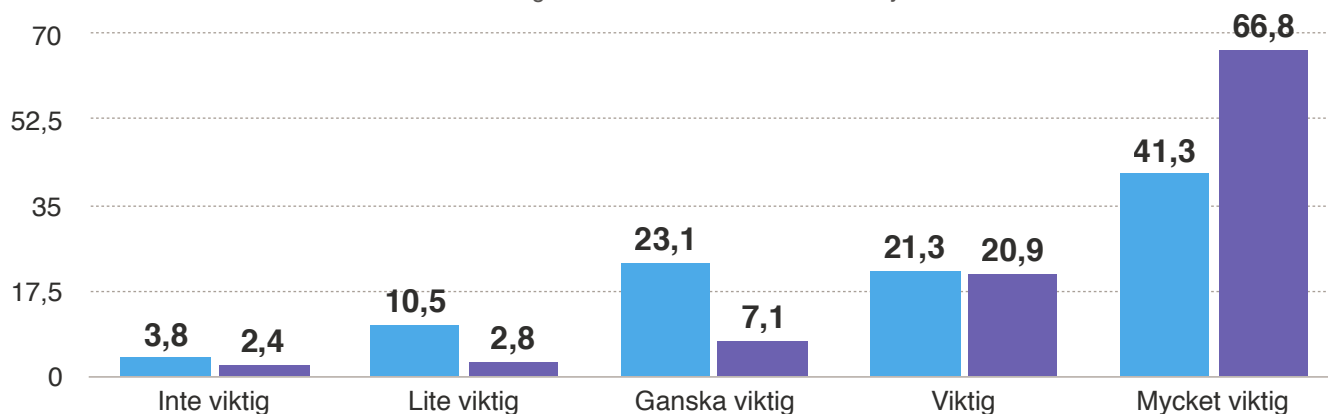
Tabell 45 - Brors rykte

	Inte viktig	Lite viktig	Ganska viktig	Viktig	Mycket viktig
Tjej	2,8	14,4	33,7	13,8	35,3
Kille	4,5	10,9	32,4	20,3	32

Moderns rykte är för de svarande viktigare än faderns där 66,8 % svarade med att moderns rykte är mycket viktig i jämförelse med 41,3 % för faderns rykte.

■ Faderns rykte ■ Moderns rykte

Diagram 31 - Faderns och moderns rykte

Betul om hur hennes mor ständigt påpekar om hur viktigt ryktet är för en människa.

”Jag har växt upp med att hela tiden höra samma sak från mamma..om hur viktigt rykte är för en. Ryktet är din heder brukar mamma säga. Om en person får dåligt rykte av någon anledning så följer det en hela livet och de som drabbas mest är inte bara en själv..utan även föräldrar och syskon. Man blir ignorerad av alla då”.

Zaynab, 49 år gammal berättar om hur hans släkt förnedrades på grund av sin brors dotter.

”Det kommer inte rök om det inte fanns eld. Ryktet är också så. Jag tror inte på att man kan sprida en rykte genom att bara ljuga. Kanske lite överdrift men finns det rök så har det funnits eld där. Sen hur liten eller stor elden är vet vi inte. Man ska ha en fin och ren rykte. Därför ska man vara försiktig, speciellt som en tjej. Man måste tänka på sin familj. Min brors dotter blev kär i en kille och hon packade sin väska och gick med honom. Hon rymde hemifrån. Jag skäms jätte mycket. Hon finns inte i mina ögon längre. Jag vill inte se henne. Hon krossade min bror, sin mor, mig som faster. Jag skäms när människor frågar efter varför hon rymde med honom. Jag är ärlig, vi ville

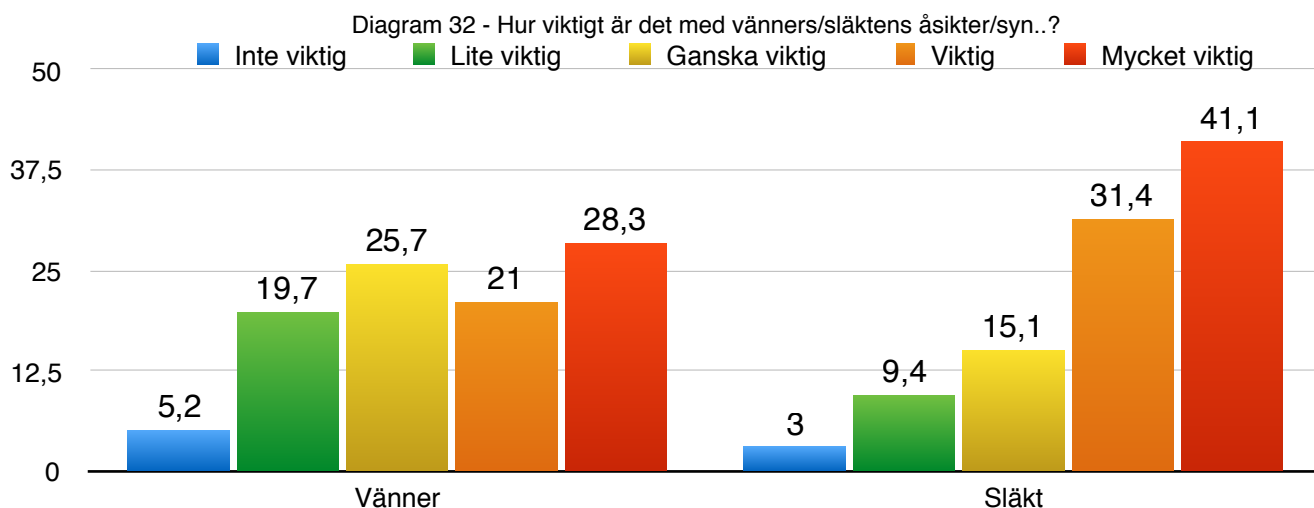
inte ha den där killen. Han är ingen bra kille och kommer från en dålig familj. Men hon lyssnade inte och rymde hemifrån. Jag vet inte, de säger att de har flyttat till Tyskland. Jag vill inte veta. Det enda jag vet är att man lever för sin heder och rykte”.

Kazim 55 år gammal berättar om att ryktet sprider sig fortare för en tjej än för en kille.

”Vi bor i Sverige och vi måste acceptera lagar och regler i Sverige men man ska samtidigt inte glömma var man kommer ifrån. Vi följer regler och lagar men vi kan aldrig bli svenskar. Även om vi blir svenskar så kommer svenskar aldrig att se oss som svenskar. Därför är familj och släkt mycket viktig i Sverige. Jag har arbetat sedan första dagen jag flyttade till Sverige. Jag har två barn som är lärare och de är vuxna och en är gift. Jag var väldigt orolig för deras rykte. Jag har en son och en dotter och för mig spelar det ingen roll om vems rykte som är viktigare..Bådas rykte är viktig. Men jag vet att det är lättare att sprida rykten om en tjej än för en kille. Mestadels handlar det om att killens handlingar ses som normala..och om det finns ett rykte så backar killarna upp varandra starkt. Det behövs mycket bevis på den onda handlingen innan en killes rykte sprids. För en tjej räcker det med att säga att man har sett henne med någon... eller att man har sett henne göra något. Tyvärr. Det är sorgligt. Jag säger till ungdomarna hela tiden, även om ni ser en ond handling, tänk flera gånger innan ni ens pratar om detta med någon annan”.

2.26 Släkt och vänners åsikter

Ifråga om hur viktig släktens och vänners åsikter är om en svarar 41,1 % med att släktens tyckande är mycket viktigt. Endast 3 % svarar med att det inte är viktigt.

Kultur och tradition och dess definition har redogjorts i enkätundersökning. Med kultur menas seder, inhemska lagar och levnadssättet i en folkgrupp. Med tradition menas det sociala arvet som går vidare i familjen, släkten eller kollektiva samhället.

2.27 Anpassning

Tabell 46 visar hur viktigt det är för informanterna att behålla sin familjekultur, behålla familjetradition, anpassa sig till andra kulturer samt anpassning till det inhemska samhället. Svaren som informanterna har angett visar att en större del anser att det är viktigare att behålla familjekulturen och traditionen än att anpassa sig till andra kulturer och samhället.

Tabell 46 — Kultur och traditioner

	Behålla familjekultur	Behålla familjetradition	Anpassning till andra kulturer	Anpassning till samhället
Inte viktig	3,5	3,9	9,4	5
Lite viktig	9,1	9,4	24,5	19
Ganska viktig	31,2	23,9	39,3	34,2
Viktig	30,4	32,7	15,5	18
Mycket viktig	25,8	30,1	11,3	23,9

56, 2 % tycker att det är viktig/-mycket viktig att behålla familjekulturen.

62,8 % tycker att det är viktig/-mycket viktig att behålla familjetraditionen.

41,9 % tycker att anpassning till samhället är viktig/-mycket viktig.

26,8 % tycker att anpassning till andra kulturer är viktig/-mycket viktig.

Att behålla familjetraditionen och därefter familjekulturen verkar vara något viktigare för de svarande i jämförelse med anpassning till samhället och andra kulturer.

Peker är 22 år gammal och berättar om svårigheterna med anpassning.

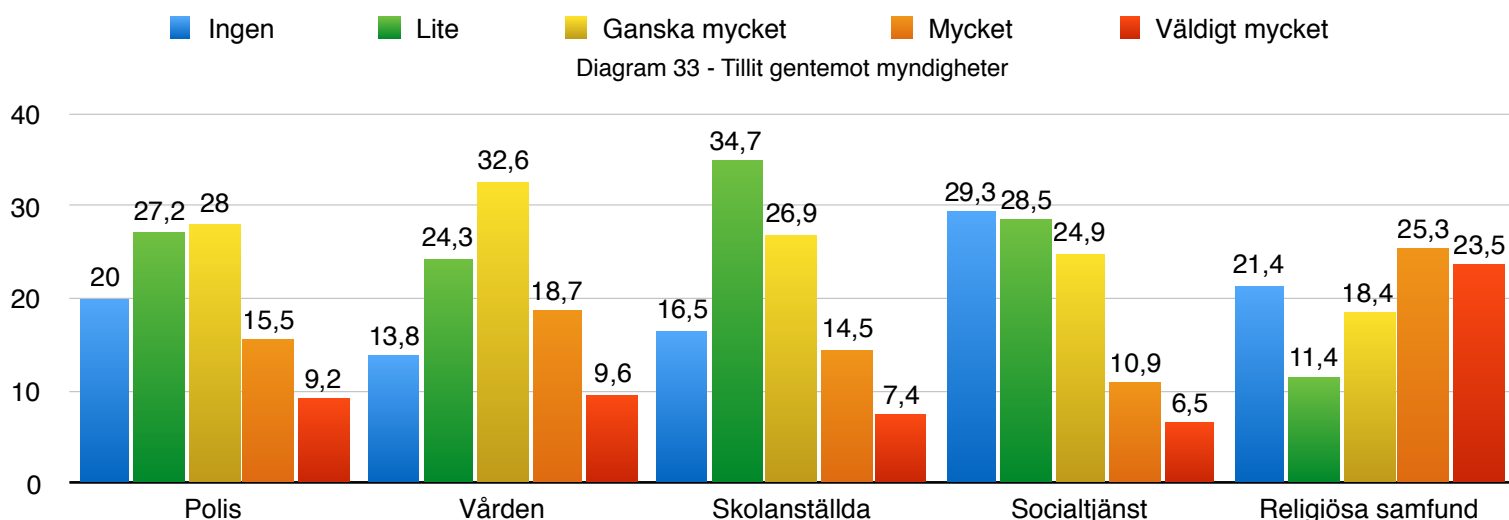
”Grejen är den att..tittar du upp så har du mustasch ..tittar nu ner så har du skägg..Det är samma sak. Om du väljer att anpassa dig till samhället och kan balansera det .. det vill säga samtidigt kunna behålla delar av din kultur så har du lyckats. Den balansen är väldigt känslig. Du måste vara båda två. Du kan inte riskera att förlora dina nära och kära om du vill bli för svensk..men samtidigt så bor du i Sverige och man måste mer eller mindre anpassa sig, man har inget val, gör man inte det fryser samhället ut dig. Du ska vara båda och..två för ett”

Denniz är 17 år gammal

”Vår kultur är viktig. Hur mycket än du anpassar dig till samhället så står ingen dig närmare än dina nära och kära. Man måste självklart visa respekt för alla kulturer och man måste anpassa sig till sin omgivning men..samhället kommer aldrig att backa upp dig så som dina vänner och släkt gör. Jag är född i Sverige men.. jag tycker ändå att vår kultur har bra sidor också och dåliga sidor självklart. Man ska försöka ta de bra sidorna som exempelvis gemenskapen. Om någon i slkten råkar ut för nåt dåligt då backar alla upp en och alla finns där för en..förstår du? Dina vänner kanske finns där en gång två gånger men tredje gången kan man bli besviken. Men samtidigt blod är tjockare än vatten”.

2.28 Tillit

Diagram 3 nedan visar hur tillit gentemot statliga organ samt religiösa samfund ser ut. Vi har valt att presentera detta i en diagram och en tabell form för att underlätta tolkningen för läsaren. Vi ser från resultatet att tillit gentemot religiösa samfund är högre i jämförelse mot myndigheter.

Ca hälften av informanterna svarar med att de har högre tillit gentemot religiösa samfund (48,8 %) än till polisen (24,7 %) eller socialtjänsten (17,4 %).³

Tabell 47 och 48 visar hur tjejer och killar ser på tilliten gentemot myndigheter och religiösa samfund. Killar svarar med 63,7 % att de litar mycket på vården i jämförelse med tjejer som svarar med 58,6 %.

Tabell 47 - Tillit gentemot myndigheter - Tjejer

Tjejer	Ingen	Lite	Ganska mycket	Mycket	Våldigt mycket
Religiösa samfund	17,5	13,9	18,8	24,5	25,3
Socialtjänst	24,5	32,2	25,6	10,4	7,3
Skolanställda	17,7	36,3	23,9	16,7	5,4
Vården	12,1	29,3	28,8	21,8	8

Tabell 48 - Tillit gentemot myndigheter - Killar

Killar	Ingen	Lite	Ganska mycket	Mycket	Våldigt mycket
Religiösa samfund	25,7	8,7	17,8	26,2	21,5
Socialtjänst	34,1	24,7	24,1	11,5	5,6
Skolanställda	15	32,9	30,4	12,1	9,6
Vården	15,6	20,8	36,9	15,4	11,4

³ Mycket + väldigt mycket tillsammans

Svaren visar att det inte är större skillnader mellan tjejer och killar i fråga om tillit gentemot myndigheter och religiösa samfund.

Av tjejerna svarar 51 % att de har hög tillit gentemot religiösa samfund i jämförelse med 49 % hos killar. Tilliten gentemot socialtjänsten svarar 51 % av tjejerna och 49 % av killarna att de har hög tillit. 50 % av tjejerna och 50 % av killarna har hög tillit gentemot skolorna. Tjejerna svarar med 53 % och killarna med 47 % att de har hög tillit gentemot vården.

Diagram 34 -
Religiösa samfund

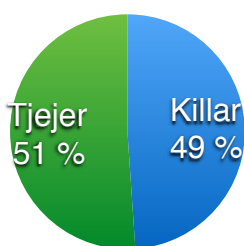

Diagram 35 -
Socialtjänst

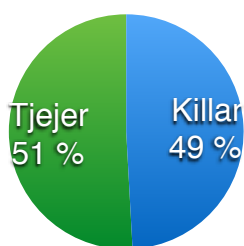

Diagram 36 -
Skolanställd

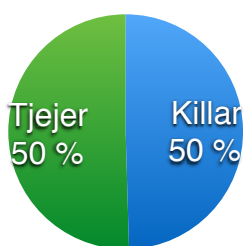
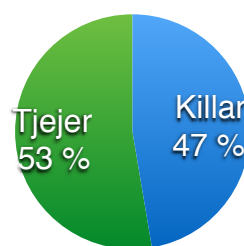

Diagram 37 -
Vården

Tilliten gentemot polisen, vården och skolanställda ökar ju mer moderns och faderns utbildningsnivå ökar.

Vi ser att utbildningsnivån för föräldrar inte påverkar tilliten gentemot socialtjänsten och religiösa samfund men däremot påverkar det tilliten gentemot polismyndigheten, skolanställda och vården.

Tabell 49 visar att 13,6 % (våldigt mycket) av barnen till universitetsutbildade pappor har hög tillit gentemot Polismyndigheten i jämförelse med 7,6 % för informanter till pappor som saknar utbildning. Likaså ser vi att tilliten är högre hos informanter till mammor med universitetsutbildning där 29,4 % har mycket tillit gentemot polismyndigheten.

Tabell 49 - Tillit polis och föräldrarnas utbildningsnivå

	Ingen	Lite	Ganska mycket	Mycket	Våldigt mycket
Far					
Saknar utbildning	31,4	18,6	26,7	15,7	7,6
Grundskola	18,2	33,2	33,2	10,7	4,6
Gymnasium	15,2	30,4	19,2	17,2	18
Universitet	20,9	12	25,1	28,3	13,6
Mor					
Saknar utbildning	30,4	17,8	30,4	15,4	6,1
Grundskola	17,7	33,6	30,7	11,2	6,9
Gymnasium	15,2	34,6	19	14,3	16,9
Universitet	20,4	10,9	28,9	29,4	10,4

Tabell 50 - Tillit skolanställda och föräldrarnas utbildningsnivå

	Ingen	Lite	Ganska mycket	Mycket	Väldigt mycket
Far					
Saknar utbildning	23,8	33,7	20,3	15,7	6,4
Grundskola	15,8	39,2	29,1	9,4	6,5
Gymnasium	11,6	34,3	25,6	18,8	9,6
Universitet	17,8	22	28,3	23,6	8,4
Mor					
Saknar utbildning	25,2	33,2	14,5	16,8	10,3
Grundskola	14,4	37,5	31,6	11	5,4
Gymnasium	14,7	37,2	23,4	16,9	7,8
Universitet	14,4	25,4	31,8	18,9	9,5

Tabell 51 - Tillit vårdn och föräldrarnas utbildningsnivå

	Ingen	Lite	Ganska mycket	Mycket	Väldigt mycket
Far					
Saknar utbildning	16,3	21,5	34,3	15,7	12,2
Grundskola	16	27,3	38,7	13,5	4,6
Gymnasium	6	31,2	24	26	12,8
Universitet	14,7	14,7	24,1	28,3	18,3
Mor					
Saknar utbildning	17,3	24,3	26,6	21,5	10,3
Grundskola	15,3	28	38,6	12,5	5,6
Gymnasium	8,7	28,1	25,1	25,1	13
Universitet	11,4	15,4	31,3	25,9	15,9

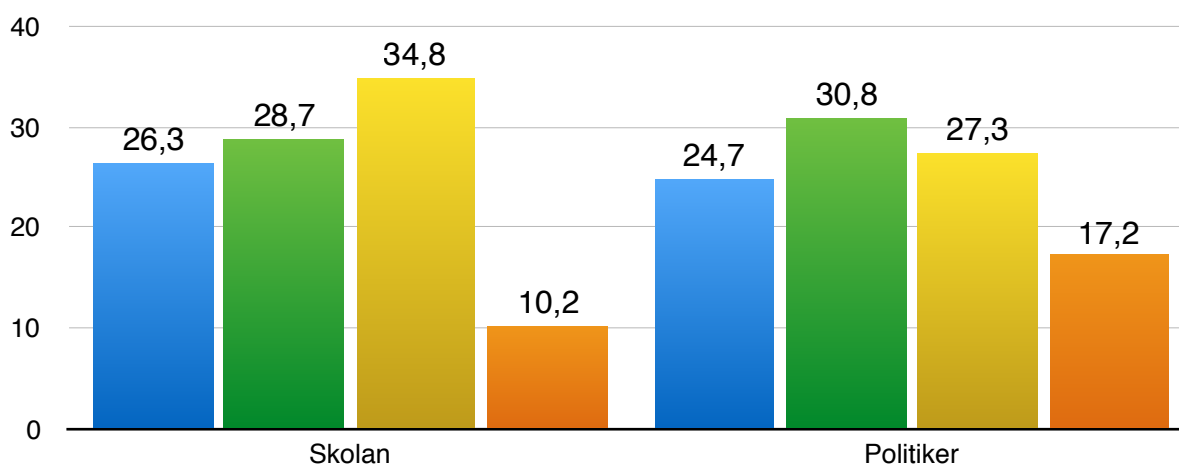
Samma mönster ser vi även i tabell 50 där barn till pappor med universitets utbildning svarar att de har mycket tillit gentemot skolanställda med 23,6 % och 9,5 % hos mammorna.

Tabell 48 visar att barn till universitets utbildade pappor (18,3 %) och mammor (15,9 %) med väldigt mycket tillit gentemot vårdn.

2.29 Jämställdhet

Vi ställde även frågan om hur informanterna uppfattar jämställdhets arbeten. Frågan är om skolan och politiker arbetar tillräckligt för jämställdhet. 24,7 % anser att politiker och 26,3 % anser att skolam arbetar tillräckligt för jämställdhet.

Diagram 38 - Arbetar skolan/politiker tillräckligt för jämställdhet?

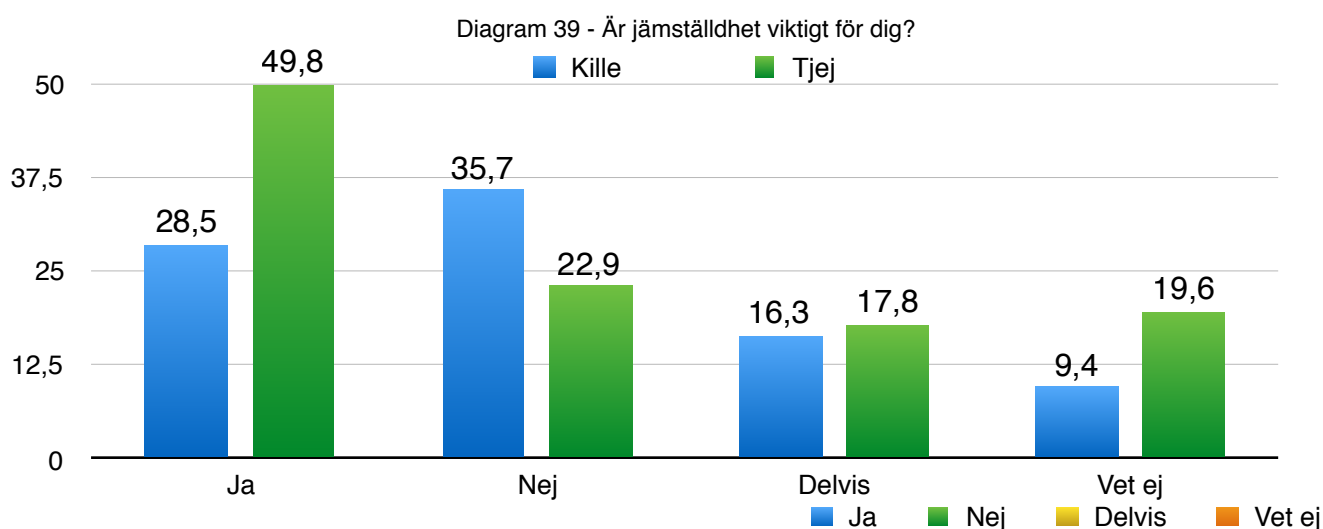
Alp är 36 år gammal och har en son som är fyra år gammal. Han är född i Sverige och är intresserad av jämställdhetsfrågor.

"Det jag märker från min generation och generationen nu..det är vilsenheten. På min tid då jag pluggade så visste lärarna precis vad de höll på med och vad de skulle arbeta mot och för. Idag vet inte lärarna vad jämställdhetsarbete betyder och vad det går ut på. De är som vilsna får.. Jag tror att det ska vara obligatorisk kurs i jämställdhetsarbeten för alla skolanställda varje år. Det är inte alls konstigt att det har blivit okontrollerbar med en del skolor där killarna kränker tjejerna"

Serkan 14 år gammal. Han tycker att jämställdhetsarbete bara är en ting som bara görs.

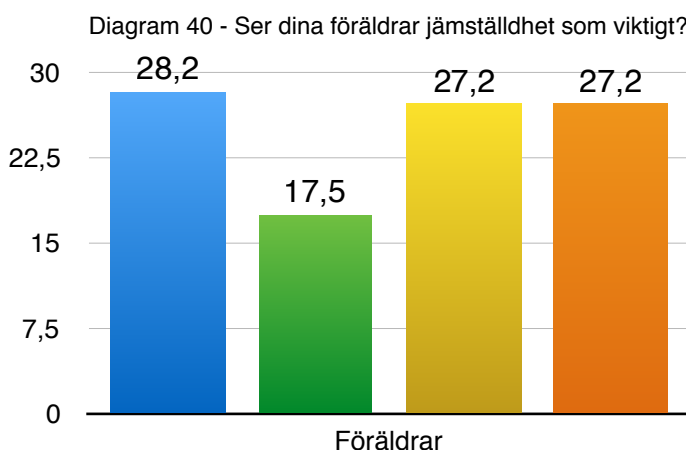
"Politiker snackar om jämställdhet och så..men vad gör de själva? De har sina fruar vid sin sida som en docka..som en skylt..som de visar upp för media. och de snackar sen om jämställdhet. Tror du att de verkligen bryr sig om min mamma?"

Vi ställde även frågan om hur informanterna själva och föräldrarna ser på jämställdhet. Vi ser utifrån ankesvaren att tjejerna (49,8 %) anser att jämställdhet är viktigas i jämförelse med killarna (28,5 %).

27,2 % av informanterna anger att föräldrarna anser jämställdhet som en delvis viktig ting. 28,2 % anser att föräldrarna ser jämställdhet som viktigt.

Vi frågade om föräldrarna ser jämställdhet som en viktig fråga. 28,2 % svarade med ett Ja och 17,5 % med ett nej (diagram 40).

Tabell 52 - Föräldrar & informant Jämställdhet

Tabell 52 visar att om föräldrarna finner att jämställdhet är viktig så anser även informanten att frågan är viktig det vill säga 84,4 % anser som sina föräldrar.

	Ja	Delvis	Nej
Föräldrar: Ja	84,4	10	5,6
Föräldrar: Delvis	33,8	63,4	2,9
Föräldrar: Nej	4,9	12,3	82,8

Det finns också en samband mellan informantens födelseplats och uppfattning av frågan om hur viktig jämställdhet är. Svenskfödda svarar med 48,6 % att jämställdhet är viktig i jämförelse med 30, 5 % som är utlandsfödda.

Tabell 53 - Född & Jämställdhet

	Ja	Delvis	Nej	Vet ej
Född Sverige	48,6	27,1	12,2	12,2
Född Utomlands	30,5	31	22,2	16,4

Canan är 48 år gammal och har en dotter som är 27 år gammal och en son som är 22 år gammal.

"När man talar om feminism då tänker många i vår kultur på att en kvinna ska vara en man.

Mannen ska vara som kvinna. Deras uppfattning av feminism, jämställdhet och så..handlar mer om att kvinnan inte har sin position i köket och mannen är inte härskaren i hemmet. Min gamla far sa en gång till min bror som försvarar feminismen >>förklara för mig min son, du ligger och sover med din fru. Det kommer in en tjuv. Ska din fru då skydda dig från tjuven? Ska hon säga att hon är feminist?<<. Min bror försökte förklara för min far att feminismen inte handlar om det.

Feminismen handlar om jämställdhet..alltså att mannen och kvinnan har samma rättigheter både juridisk och socialt. Han såg det mer som biologisk. Det är inte lätt att förklara för dem. Min far sa då >>Jaha, ska jag laga mat och din mamma ska gå och jobba?<<. De är äldre, hur mycket jag än försökte att förklara att det inte handlar om att mor ska jobba och du ska laga mat.. det handlar om att mamma också ska få rätten att jobba om hon vill det..de förstår inte. Jag har förståelse för det, de är äldre..Det som är mest tragisk är att jag hör liknande saker från ungdomar. De är ju födda här och borde veta bättre. Min man och jag har varit noggranna med att uppfostra våra barn med att värdesätta jämställdhet. Jag och min har ju fått stå ut med lite konflikter om detta med släkten..alla i min släkt är inte som min far, vi har många sekulära i vår släkt men också många traditionella. De har kallat min man för "tjej" och mig för "man" och dragit sårande skämt".

Cuneyt är 39 år gammal och har bott i Sverige i åtta år. Han har två små barn. Dottern är nio år gammal och sonen sju år.

"Jag är bilmekaniker och egenföretagare. Jag jobbar nästan 15-16 timmar per dag. Min fru arbetar bara fyra timmar per dag. Hon behöver inte arbeta om hon inte vill, vi klarar oss..men hon vill arbeta. En man är en man, hur mycket man än försöker ändra på män och kvinnors ställning i samhället så spelar det ingen roll. Oavsett om du är i väst eller nord, oavsett om du är i Europa, Afrika eller Amerika..män har alltid män och de kommer alltid ta mer plats. Det ligger i deras

natur. Kolla bara på förskolor, man hör små killarna mer. Jag tror inte att vi någonsin kommer att vara jämlika socialt, vi är bara olika, men det betyder inte att männen ska ha högre position än kvinnan. Vi kommer att vara jämlika fast på olika plan som exempelvis inför lagen och så..Jag tror inte på att kvinnan och mannen kommer att ha samma position socialt någonsin, åtminstone inte under de närmaste 100 åren. Det är svårt”

Suzan är 16 år gammal och berättar om hur hennes föräldrar sig på jämställdhet.

”Min farsa är fett rolig. När han är bland modernt folk så skryter han om hur mycket han hjälper min morsa i köket..men när släkten är där så är han värsta macho. Han snackar om hur viktigt det är med jämställdhet men han praktiserar inte alls det. Han tror att han är världens feminist för att han damsugar en gång per år. Han vet inte ens vad jämställdhet och feminism är för nåt”

Songul är 49 år gammal och har en son som är 28 år gammal. Hon har bott i Sverige i 23 år.

”Vi kvinnor, vi lider mycket. Om inte din man bestämmer över dig så bestämmer sönerna. Om inte sönerna så bestämmer svärfar. Men dagens tjejer är tuffa. De vågar stå på sig. På min tid så kunde man inte säga emot sin man. Vad än han sa så böjde man huvudet ner. Det är nu som jag har börjat säga ifrån, ju äldre man blir ju mer förstår man. Jag frågar mig själv varför jag teg så mycket. Min son är väldigt mån om jämställdhet och han har ju sett hur jag har lidit genom åren. Jag önskar att våra mödrar var starka nog och uppfostrade sina söner så som de önskar att de blev behandlade..men nej.. De har lidit själva en frostätter att uppfostra sina söner med att de är män och de kommer bestämma över kvinnorna. De uppfostrar inte tjejer och killar på samma sätt. Det är synd. Det ligger mycket på mödrarna också att uppfostra killarna på rätt sätt. Jag frågar min man ibland om varför han var så dominant mot mig..Han har inget svar själv men han har också delvis börjat förstå att han har varit orättvis mot mig. Han erkänner inte allt men en del saker håller han med om att han dominerade..Han säger att omständigheterna, hans kunskaper och situationen var så då. Nu är det lite annorlunda. Jag säger emot mer nu men det är fortfarande han som har sista ordet för det mesta”.

Hatun är 38 år gammal och har tre barn som är 7, 12 och 14 år gammal. Hon flyttade till Sverige för 16 år sedan.

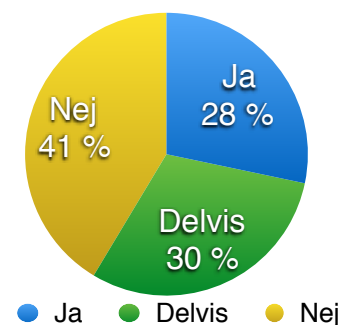
” Jag tycker att våra kvinnor är de som bestämmer och styr hemma. De gör det diskret. Mannen märker ingenting för att man vill inte att mannen ska förlora sin manlighet. Man säger okey, okey du vet bäst, till sin man..men i själva verket så blir det alltid som kvinnan vill. Kvinnor är listiga. Ja, det finns kvinnor som är rädda för sina män, men det finns också män som är jätte rädda för sina kvinnor. Våra kvinnor är också dominanta asså..tro mig..De får sin vilja igenom oavsett vad det är, bara de har bestämt sig för en sak så kan ingenting hindra dem”.

2.30 Hedersproblematik

Vi ställde frågan om de vet var de ska vända sig om de är utsatta för förtryck i hederns namn.

28% svarade att de visste var man skulle vända sig och 41 % svarade med att de inte visste. De som svarade att de delvis vet är 30 %.

Diagram 41 - Vända sig vid hedersproblematik

2.31 Religiös extremism

I fråga om informanterna känner någon sympati för extremister (jihadister, isis, daesh och dylikt) svarade 11,3 % att de har sympati. 8,3 % känner sig osäkra.

Tabell 54 - Har du sympati för religiösa extremister?

Jag har inte sympati	80,4
Osäker om jag har sympati	8,3
Ja, jag har sympati	11,3

13,6 % av killarna och 9,2 % av tjejerna svarar med att de har sympati för extremism. Killarna har signifikant högre sympati för extremism.

Tabell 55 - Sympati för extremister & kön

kön	Har ingen	Osäker	Ja
Tjej	83,2	7,6	9,2
Kille	77,3	9,1	13,6

Det finns en samband mellan faderns trohetsgrad och informantens svar på sympati för religiös extremism. Tabell 56 visar att 16,9 % svarar med att de har sympati gentemot religiösa extremister om fadern är ganska mycket religiös.

Tabell 56 - Religiösitet och sympati

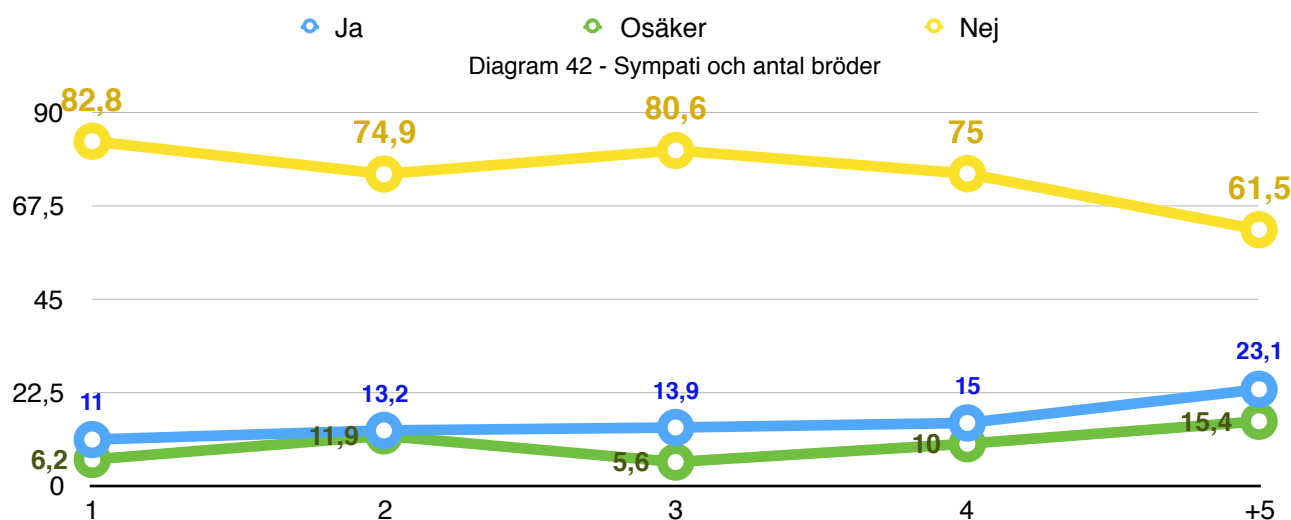
Faders trohetsgrad	Nej	Osäker	ja
Inte alls	89	5,1	5,9
Ganska lite	84,9	7,8	7,3
Ganska mycket	74,8	8,3	16,9
Mycket	80,8	9,8	9,3

Vi ser även att det föreligger ett samband mellan sympatisörer och betydelsen för anpassning till samhället. Gruppen som har sympati för extremister anser på en högre nivå att anpassning till det inhemska samhället inte är så viktigt. 20,4 % av dem som svarar med att har sympati för religiös extremism anser att anpassning till samhället är lite viktigt. Av dem som inte har sympati för religiös extremism svarar 86,7 % att anpassning till samhället är ganska viktig.

Tabell 57 - Sympati och samhället

	Har sympati	Har inte sympati
inte viktig	11,1	88,9
Lite viktig	20,4	79,6
Ganska viktig	13,3	86,7
Viktig	7,6	92,4
Mycket viktig	7,8	92,2

Det finns också en samband mellan antal bröder och sympati för extremism. Diagram 42 visar att informanterna som har sympati för extremism har signifikant mer antal bröder. Har den svarande två bröder svarar 13,2 % med att de har sympati. Har den svarande fyra bröder svarar 15 % med att de har sympati. Har den svarande fem eller mer bröder svarar 23,1 % att de har sympati.

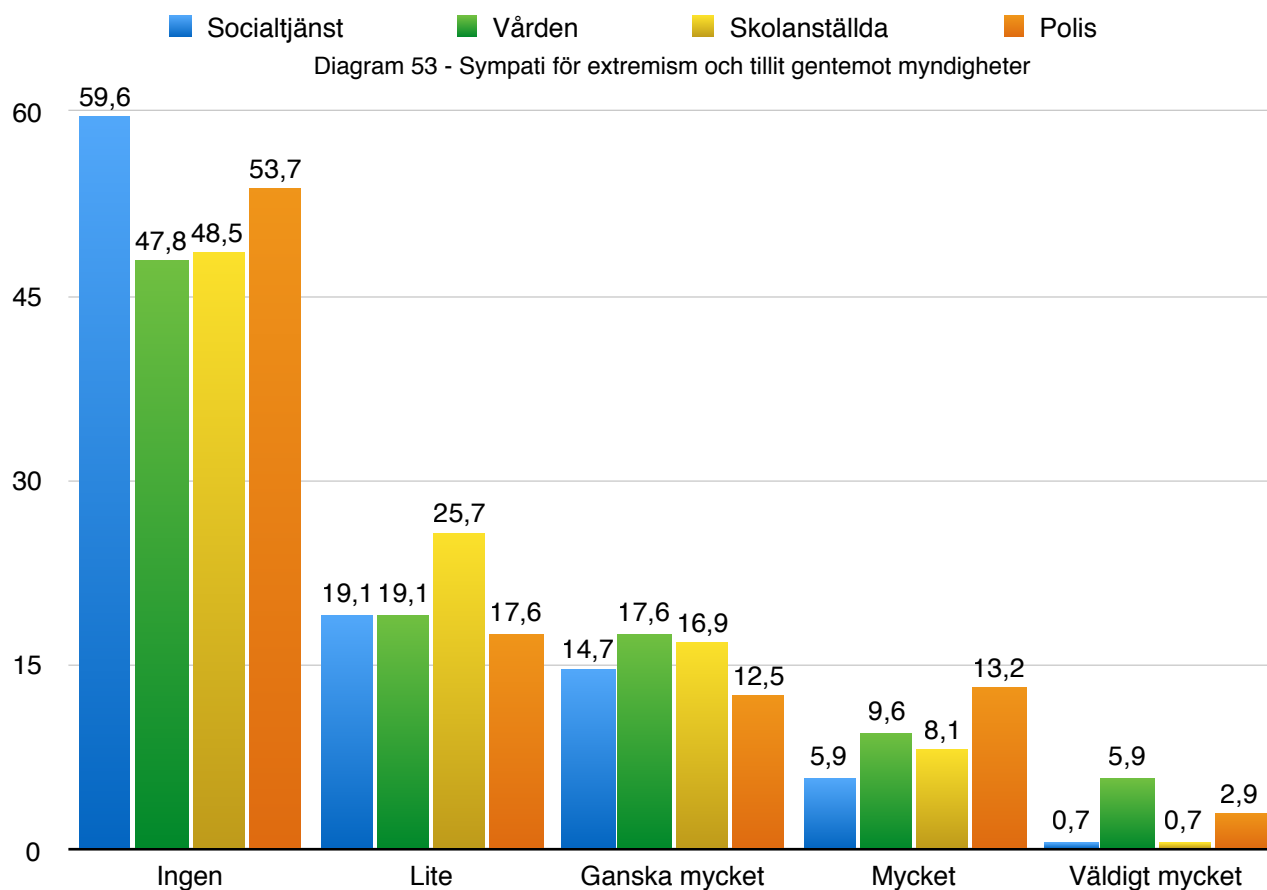

Tabell 58 - Sympati & systrar

Antal systrar	Jag har sympati	Jag har inte sympati
1	12,5	87,5
2	11	89
3	8,4	91,6
4	22,2	77,8
+5	30,8	69,2

Samma mönster ser vi även i tabell 58 hos tjejerna som svarar med att de har sympati. Har den svarande mer en syster svarar 12,5 % att de har sympati i jämförelse med 30,8 % för de som har fem eller mer systrar.

Gruppen som har sympati för extremism är också den grupp som har lägst tillit gentemot myndigheter. Av gruppen som har sympati för extremismen anger 59,6 % mot socialtjänsten, 47,8 % mot vården, 48,5 % mot skolanställda och 53,7 % mot polisen att de saknar tillit.

Följdfrågan var om de känner någon som har sympati och 14 % angav att de var osäkra och 13,4 % svarade med att de känner någon.

Tabell 59 - Känner du någon som har sympati?

Jag känner ingen	72,6
Osäker på om jag känner någon	14
Ja, jag känner någon	13,4

Kapitel 3

3.1 Slutord

Det är i år 17 år sedan Pela Atroshi mördades av sin far och 14 år sedan Fadime Sahindal drabbades av samma öde. Fadime dödades trots att hon under flera år har fört en kampanj i medierna och i ett tal i riksdagen pekat på det hot i hederns namn som många unga invandrarflickor levde under. Morden på Pela, Fadime, Abbas, Jian, m.fl. var inga udda kriminalfall. Oviljan hos de ansvariga för att ta itu med hedersförtrycket mot ungdomar har under lång tid varit massiv. T.o.m. polisen medger att på grund av rädslan för ”rasist kortet” har de svårt att hantera fenomenet ”balkongflickor”. Under bara våren och sommaren flera fall av balkongflickor med hedersmotiv skett.

I våras presenterade vi från vår förening Varken hora eller kuvad (VHEK) en undersökning som visade hur det såg ut i Stockholms socialt utsatta områden och förorter där könssegregation är utbredd numera. Den bestod i en omfattande enkät med 1100 ungdomar mellan 12 till 18 år samt ett 50-tal intervjuer med vuxna med titeln Elvahundra.

För att se längre bort från huvudstaden har VHEK låtit göra en likartad undersökning av förhållandena i Göteborgs förorter kallad Tolvhundra. Av de 1200 ungdomar som deltagit i denna är 52% flickor och 48 % pojkar. 50,9 % av dem är födda i Sverige och 49,2 % utomlands. 40 % av den är kristna och 51,5% av dem är muslimer.

Av flickorna svarar 31,6% att de känner sig mycket hårt kontrollerade och 46.8% väldigt hårt kontrollerade. Det är t.ex. stor skillnad mellan pojkar och flickor när det gäller att få följa med på klassresor. Handlar det om klassresor med övernattnings är föräldrarna särskilt restriktiva när det gäller flickorna.

Flickornas rörelsefrihet är också starkt beskuren vad gäller skolfester, simning, middag med båda könen, deltagande i skolans praktikantverksamhet, möjligheter att besöka fritidsgårdar, biobesök och sportaktiviteter. När det gäller umgänge över könsgränsen får 93,2% av pojkarna umgås med båda könen. För flickorna är samma siffra 23,1 %. Av flickorna får alltså 76,9 % bara umgås med andra flickor.

En överväldigande majoritet av de pojkar som har systrar vill inte tillåta sina systrar att ha en relation, medan flickorna är betydligt mer tillåtande gentemot sina bröder. 70,6 % av föräldrarna förväntar sig att flickorna skall vara oskulder när de gifter sig. 48 % av föräldrarna har redan ”så smått” börjat tala med sina barn (mellan 12 - 18 år) om äktenskap.

När det gäller homosexuella relationer och respekt för sådant förhållande så finns det nästintill ingen acceptans. På fråga om respekt för homosexuella relationer så finns det i praktisk taget inte på kartan bland informanterna. Att ens ställa en sådan fråga eller prata om det skapar oerhörda

reaktioner bland de barn och ungdomar vi möter. Det gäller även vuxna som hellre ”säger upp sitt föräldraskap” än att se sitt barn i ett homosexuellt förhållande.

När det gäller tilliten till skolan är den skrämmande låg, endast 7,4 % hyser mycket förtroende för den. Sociala myndigheter och polis har ännu lägre förtroende. 23,5 % hyser i stället förtroende för religiösa samfund. När man får problem går man alltså hellre till kyrkan eller moskén än till sociala myndigheter.

I frågan om religionens betydelse svarar 46,4 % av ungdomarna att religion är något viktigt. Endast 7,5% anser att religionen är oviktig. 49,7% av ungdomarna uppfattar sig själva som mycket religiösa medan 8,2 inte är religiösa alls. En stora andel c:a 50% av ungdomarna anser sig mer religiösa än sina föräldrar. I Göteborgsundersökningen är tendensen i alla avseenden densamma i som i Stockholm.

I Göteborg har man emellertid ställt en fråga som inte ställdes i Stockholm. Man frågade om ungdomarna kände sympati för någon extremistorganisation, Daesh/IS, m.fl. Hela 11,3% svarade att de hyste sympati för en sådan. 8,3 % var osäkra. Övriga hade inga sympatier. På frågan om de kände någon som hade extremistiska sympatier svarade 13,4 % att de gjorde det och 14% var osäkra. Oroväckande, minst sagt.

Det är glädjande att beslutsfattarna i Göteborg vill satsa på de utsatta förörternas barn och unga. Viktigt med arbete, utbildning och att bryta segregationen. Ungdomarna måste få förtroende till myndigheter och samhället. En förutsättning för detta är att de känner sig att de är en del av samhället. Men om man känner sig utsatt för det mångfaldiga förryck. Detta slår flickor och kvinnor ännu hårdare, då kön, etnicitet, tradition och klasstillhörighet är faktorer som samverkar för återupprättande av förryck i hedern namn.

Vi hoppas att beslutsfattarna i Göteborgs Stad och Kommun vill nu att satsa resurserna på det förebyggande arbetet och inte bara på att ta fram kartläggning. Vi har svart på vitt om de faktiska förhållandena för hur förörternas barn och unga upplever sin frihet.

Våra förslag är kända sedan tidigare men några av de är följande:

- Vi och flera andra föreslår att det ska finnas handlingsplaner på nationell, kommunal nivå och på varje skola vad gäller hedersförtryck. VHEK anser att man omedelbart bör dra in bidragen till religiösa samfund som inte respekterar kvinnors och HBTQ-personers rättigheter.
- Det bör heller inte finnas några undantagsregler i simning eller för undervisningen i sex och samlevnad.

- Tillsynen av hur de religiösa skolorna uppfyller skollagen och jämställdhetskriterier måste skärpas.

Religion tillhör hemmen och skolan ska vara en sekulariserad arena och undervisningen bör baseras på vetenskap i stället för tusenåriga dogmer. Därför bör diskussionen om att lägga ned religiösa skolor komma till ett beslut efter tjugo år av diskussioner.

- VHEK anser att jämställdhetslagar och mänskliga rättigheter skall åtminstone i Sverige prioriteras högre än den nuvarande heliga religionsfriheten. Speciellt då när vi har en feministisk regering - på papper i alla fall.

* Skollagen måste följas upp

- Lagen mot barnäktenskap måste följas och skärpas .

• Obligatoriska jämställdhets undervisning om barnrättigheter för föräldrar som har barn på förskolan och skolan.

• Resursteam bör finnas i varje kommun där man jobbar med riktade insatser mot familjer där det uppstår hedersproblem

• Jämställdhets undervisning och samhälles orientering från dag ett för alla som går i skolan så som SFI, på folkhögskolan och asylboende. Det ska även sättas krav på de hem och familjer som tar emot ensamkommande barn.

• Riktlinjer ska finnas i varje skolan där finns oro för barn och unga som befattar sig med någon politisk eller religiös extremism så som rasistiska och fundamentalistiska grupper

3.2 Om du behöver stöd och hjälp i frågor som gäller hedersrelaterat våld och förtryck kan du vända dig till:

Varken hora eller kuvad

www.varkenhoraellerkuvad.se

varkenhoraellerkuvad@gmail.com

Barnhuset

Hit kan du vända dig som blivit utsatt för sexuella övergrepp, misshandel eller kvinnlig könsstympning. Telefon: 031-367 93 95 barnhuset@socialresurs.goteborg.se

Fryshuset Göteborg

Elektra är en verksamhet på Fryshuset som arbetar mot våld och förtryck i hederns namn. Deras vision är att ingen ska leva under våld och förtryck i hederns namn. Telefon: 08-691 76 00 (växel)

Gryning Mina råd och stöd

Råd och stöd-telefon för personer som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Hit kan du även vända dig om du är orolig för att någon annan utsätts.

Telefon: 020-25 85 85 mina-rs@gryning.se

GUTS Angered

Mötesplats för tjejer från 13 år. På GUTS kan tjejer delta i samtalsgrupper, dansgrupper, anordna temakvällar, få läxhjälp, få stödsamtal eller bara slappna av i en trivsamt miljö

Telefon: 031-365 16 80 guts@angered.goteborg.se

Homan

Arbetar för lika rättigheter för HBT-personer och mot hedersrelaterat våld. Stöttar personer som känner sig utsatta för förtryck och hot inom familjer och från omgivningen.

Telefon: 0703-52 30 19 info@homan.se

Socialtjänsten

Har ett särskilt ansvar för barn och unga, och på ditt lokala socialkontor kan du få råd, stöd och praktisk hjälp. Göteborgs stads kontaktcenter kan hjälpa dig att hitta rätt socialkontor.

Tel: 031-365 00 00.

Socialjouren

För akut hjälp på kvällar, nätter och helger. Du kan vända dig hit om du är utsatt för våld och behöver hjälp med råd och stöd eller skyddat boende, eller om du misstänker att barn eller ungdomar far illa. Telefon: 031-365 87 00

Stödcentrum för brottsutsatta

För dig som bor i Göteborg och har blivit utsatt för brott, eller är närstående till någon som är utsatt.
Telefon: 020-52 05 30 brottsutsatta@socialresurs.goteborg.se

Tjejjouren Ada

Ger stöd och skydd till våldutsatta kvinnor, tjejer och barn. Erbjuder gratis stödsamtal där du kan vara anonym. Telefon: 031 -13 35 55

Ungdomsmottagningen

Inom Göteborgs Stad finns flera ungdomsmottagningar dit alla personer mellan 13 och 24 år kan vända sig för att få stöd och service. För att hitta din närmaste, kontakta Göteborgs stads kontaktcenter 031 - 365 00 00 eller kolla här: <http://www.goteborg.se/um>

VARKEN HORA
ELLER KUVAD

Vi på Vhek anser att det är viktigt att få inblick i hur ungdomar har det i skolan och hemmet. Vi skulle även vilja veta vad du, som ungdom, tycker/anser om frågor som berör familj, jämställdhet och sexualitet. Det är viktigt för oss att du tänker igenom varje fråga med noggrannhet innan du besvarar. **TÄNK PÅ ATT DU ÄR ANONYM** och skall därför **INTE SKRIVA DITT NAMN**.

Tack för att DU ställer upp.

Ange skola och program

Är du...?

Ålder

☐Tjej ☐Kille

*Det är frivilligt att ange ditt/dina föräldrars LAND ELLER GEOGRAFISK område. Med geografiskt område menar vi exempelvis mellanöstern, Nordafrika, Östeuropa, USA etc. Om du inte vill ange land eller geografisk område så behöver du inte göra det

1. Var är du född? ☐Sverige ☐Annat land*
2. Var är din mor född? ☐Sverige ☐Annat land* _____
3. Var är din far född? ☐Sverige ☐Annat land* _____
4. Vad är din fars högsta utbildning? ☐Ingen utbildning ☐Grundskola ☐Gymnasie ☐Högskola/Univer.
5. Vad är din mors högsta utbildning? ☐Ingen utbildning ☐Grundskola ☐Gymnasie ☐Högskola/Univers.
6. Vilka bor du tillsammans med?☐ Med båda mina föräldrar/vårdnadshavare ☐ Endast med mamma
☐ Endast med pappa ☐ Ibland hos mamma & ibland hos pappa ☐ Med pappa och hans partner
☐ Med mamma och hennes partner ☐ Bor på annat sätt
7. Hur många systrar har du? ☐ Inga ☐ Jag har _____ systrar
8. Hur många bröder har du? ☐ Inga ☐ Jag har _____ bröder
- 9.Vem har ansvaret för din/dina systrar? ☐Endast mina föräldrar ☐Mina föräldrar och jag ☐Övrigt ☐Har ej syster
10. Vem har ansvaret för din/dina bröder? ☐ Endast mina föräldrar ☐ Mina föräldrar och jag ☐ Har ej bror
11. Vilken religion utövar dina föräldrar?
☐Kristendomen ☐Islam ☐Judendom ☐Buddhism ☐Hinduism ☐Ateist ☐Annat
12. Vilken religion utövar du?
☐Kristendomen ☐Islam ☐Judendom ☐Buddhism ☐Hinduism ☐Ateist ☐Annat
13. Är din mor religiös? ☐ Inte alls ☐ Ganska lite ☐ Ganska mycket ☐ Mycket
14. Är din far religiös? ☐ Inte alls ☐ Ganska lite ☐ Ganska mycket ☐ Mycket
15. Hur religiös är du? ☐ Inte alls ☐ Ganska lite ☐ Ganska mycket ☐ Mycket

16. Hur viktigt anser du att det är med (nedanstående frågor) för dig?

(Ringa in det alternativ som passar dig) (1: Inte alls viktigt, 2: Lite viktigt, 2: Ganska viktigt, 4: Viktigt, 5: Mycket viktigt)

Vad mina vänner tycker om mig är.... 1 2 3 4 5

Vad min släkt tycker om mig är: 1 2 3 4 5

Att bevara och följa mina familje-traditioner är: 1 2 3 4 5

Religion är för mig:1 2 3 4 5

1

21. Har du haft ett förhållande?

☐ Nej, jag har aldrig haft ett förhållande ☐ Ja, mina föräldrar visste om det ☐ Ja, i smyg

22. Är det okey för dina föräldrar om du skulle ha förhållande med någon av samma kön?

☐ Jag är inte intresserad av homosexuella förhållanden ☐ Nej, det är inte okey för mina föräldrar/vårdnadshavare
☐ Ja, om ingen annan än min familj vet om det, dvs vi håller det i hemligt
☐ Jag vet inte vad mina föräldrar skulle tycka om det..

23. Förväntar sig din familj att du väntar med sex tills du har gift dig?

☐ Ja ☐ Nej ☐ De har inga förväntningar

24. Tycker du att det är okey att ha sex innan du har gift dig?

☐ Ja, det är okey ☐ Nej, man bör vara gift ☐ Jag är osäker, jag vet inte

25. Kön (beroende på om man är kille eller tjej) avgör om det är okey att ha sex före äktenskap.

☐Ja, jag håller med ☐ Nej, jag håller inte med ☐ Jag är osäker, jag vet inte

26. Vem väljer vem du ska gifta dig med?

☐ Jag själv ☐ Jag, men mina föräldrar måste godkänna ☐ Mina föräldrar bestämmer
☐ Mina föräldrar väljer någon åt mig som jag har möjlighet till att säga nej

27. Får din syster ha ett förhållande (för föräldrarna)? 27. Får din bror ha ett (för föräldrarna)?

☐ Jag har ingen syster ☐ Jag har ingen bror
☐ Nej ☐ Ja ☐ Nej ☐ Ja

28. Får du, av dina föräldrar, ha ett förhållande med någon annan än din egen etnicitet?

☐ Ja ☐ Nej ☐ Helst inte ☐ Jag vet inte

29. Har dina föräldrar börjat prata om äktenskap med dig? ☐Ja* ☐ Nej

29.1 *Om Ja- Hur ofta pratar de om äktenskap med dig? ☐Någon gång ibland ☐Ofta ☐Nästan dagligen

30. Ringa in det alternativ som passar dig (1: Inte viktig, 2: Lite viktig, 2: Ganska viktig, 4: Viktigt, 5: Mycket viktigt)

Hur viktigt är ditt rykte för dig? 1 2 3 4 5

Hur viktigt är din systers rykte för dig? 1 2 3 4 5 ☐ Har ingen

Hur viktigt är din brors rykte för dig? 1 2 3 4 5 ☐ Har ingen

Hur viktigt är din mors rykte för dig? 1 2 3 4 5 ☐ Har ingen

Hur viktigt är din fars rykte för dig? 1 2 3 4 5 ☐ Har ingen

31. Hur kontrollerande (av ditt privata liv) anser du att dina föräldrar är mot dig?

1. Ganska lite 2. Lite 3. Ganska mycket 4. Mycket 5. Mycket hårt kontrollerande

3

Att anpassa sig till samhället är: 1 2 3 4 5 -

Att bevara och följa min familjekultur är:1 2 3 4 5

Att anpassa sig till andra kulturer är: 1 2 3 4 5

17. Får du, för dina föräldrar vara på...

Nej, aldrig Sällan Ofta Ja alltid

Klassresa med övernattnig ☐ ☐ ☐ ☐

Skolresa utan övernattnig (dvs över dagen) ☐ ☐ ☐ ☐

Idrottsaktiviteter där både tjejer och killar är med ☐ ☐ ☐ ☐

Simning ☐ ☐ ☐ ☐

Praktik ☐ ☐ ☐ ☐

Sex och samlevnadsundervisning* ☐ ☐ ☐ ☐

* (om du inte har undervisningen nu blir frågan: Får du, för dina föräldrar vara med på sex och samlevnadsundervisning när du kommer att ha det i din undervisning)

Laxläsningsgrupp efter skoltid ☐ ☐ ☐ ☐

Skolfest ☐ ☐ ☐ ☐

Gå på bio ☐ ☐ ☐ ☐

Gå ut på stan med kompisar? ☐ ☐ ☐ ☐

Gå på middagar där både tjejer och killar är med? ☐ ☐ ☐ ☐

Vara ute i området du bor i efter skoltid? ☐ ☐ ☐ ☐

Gå till fritidsgården? ☐ ☐ ☐ ☐

Får du vara ute lika sent som de flesta av dina vänner? ☐ ☐ ☐ ☐

Får du vara med i idrottsförening(ex fotboll, basket etc) ☐ ☐ ☐ ☐

18. Vilka får du umgås med på fritiden för dina föräldrar eller vårdnadshavare?

Endast med tjejkompisar Endast med killkompisar Med både tjej/killkompisar
☐ ☐ ☐

19. Får du ha kompisar av motsatt kön hemma hos dig?

☐Nej, aldrig ☐Ja, ibland ☐Ja, alltid

20. Får du ha ett förhållande? (du kan kryssa i flera alternativ)

☐ Nej, jag får inte ha ett förhållande för båda mina föräldrar
☐ Ja, jag får ha förhållande men bara av min mor (andra familjemedlemmar vet inte)
☐ Ja, jag får ha förhållande men bara av min far (andra familjemedlemmar vet inte)
☐ Ja, jag får ha förhållande men bara av mina syskon (andra familjemedlemmar vet inte)
☐ Ja, bara om min familj vet om det, dvs att det är diskret, ingen annan får veta
☐ Ja, jag får ha ett förhållande av mina föräldrar

2

32. Hur kontrollerande anser du att dina föräldrar/ vårdnadshavare är mot din syster?

1. Ganska lite 2. Lite 3. Ganska mycket 4. Mycket 5. Mycket hårt kontrollerande ☐ Har ingen syster

33. Hur kontrollerande anser du att dina föräldrar/ vårdnadshavare är mot din bror?

1. Ganska lite 2. Lite 3. Ganska mycket 4. Mycket 5. Mycket hårt kontrollerande ☐ Har ingen bror

34. Jag tycker att...

..skolan gör tillräckligt för jämställdhet mellan könen..☐ Ja ☐ Nej ☐Delvis ☐Vet ej
..att politiker gör tillräckligt för jämställdhet mellan könen..☐ Ja ☐ Nej ☐Delvis ☐Vet ej
..jämställdhet mellan könen är en viktig fråga..☐Ja ☐ Nej ☐Delvis ☐Vet ej
..mina föräldrar ser jämställdhet mellan könen som en viktig fråga ☐Ja ☐ Nej ☐Delvis ☐Vet ej
Jag ser jämställdheten som en viktig fråga ☐Ja ☐ Nej ☐Delvis ☐Vet ej

35. Vet du vart du ska vända dig för att få stöd vid eventuellt hedersrelaterat våld och förtryck?

☐Ja ☐Nej ☐Är osäker, vet ej

36. Hur mycket litar du på följande organisationer i samhället?

(1:Litar inte alls, 2:Litar lite, 3:Litar ganska mycket 4: Litar mycket 5:Litar väldigt mycket)

1 2 3 4 5

Polisen ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Sjukvården (Sjukhus, vårdcentral, ungdomsmottagning) ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Skolan (lärare, kurator och dylikt) ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Socialtjänsten ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Religiösa samfund (Kyrka, moské, synagoga och dylikt) ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

36. Har du sympati för grupper som kan beskrivas som religiösa extremister?

(exempelvis jihadist, ISS och liknande)

☐ Nej, Jag har ingen sympati ☐ Ja, jag har sympati ☐Jag är osäker

37. Känner du någon i din omgivning som har sympati för religiösa extremister?

☐ Ja, jag känner någon ☐Nej, jag känner ingen ☐Jag är osäker

Om du vill tillägga något eller har funderingar, skriv gärna. Du är anonym.

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

4

Källförteckning och förslag på läsning

Alyin Akpinar, "The honour/shame complex revisited: violence against women in the migration context," Women's Studies International Forum, vol. 26, no. 5

Carin Götblad- Våld i nära relationer - en folkhälsofråga (SOU 2014:49)

Wikan, Unni 2004, En fråga om heder, Stockholm: Ordfront förlag Stockholm.se

Omkring 70 000 ungdomar riskerar att bli gifta mot sin vilja - **Gift mot sin vilja**.
http://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/gift-mot-sin-vilja.pdf

Varken hora eller kuvad
www.varkenhoraellerkuvad.se
varkenhoraellerkuvad@gmail.com
Facebook: Varken hora eller kuvad
Twitter: VHEKtwitt
....med stöd av

**ARBETARRÖRELSENS
FOLKHÖGSKOLA**
I GÖTEBORG OCH VISKADALEN